

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni prężące tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i gielnowego dr Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 64

Poznań, sobota dnia 8 lutego 1930

Rok XXV

Walka w Sejmie o podstawy moralne

Z rzadkim pośpiechem Sejm polski przesuwając budżet po budżecie. Największy ciężar pracy nad omówieniem gospodarki finansowej poszczególnych ministerstw spoczął na komisji budżetowej. Dzięki temu, a także dzięki zmienionemu regulaminowi sejmowemu, utrudniającemu zgłaszanie poprawek, dyskusja mija bardzo szybko.

Jest rzeczą najbardziej znamieną, że na czoło dyskusji wybijają się zagadnienia natury moralnej. W lonie Sejmu dokonywa się przewartościowanie idei względnie nastaje starcie pomiędzy tradycyjnymi zasadami, jakimi kierowało się dotąd życie narodu, a usiłowaniami zepchnięcia linii wytycznych na nowe tory eksperymentalne.

Przy takim n. p. budżecie ministerjum reform rolnych wyloniła się kwestja przywiązania chłop polski do kraju. Czem go przywiązać? Pos. Opolski z Stronnictwa Chłopskiego z jednej strony, a pos. Michałkiewicz z „Piasta” z drugiej są zwolennikami koncepcji przywiązania ludu do kraju korzyściami materialnymi. Obraz, jaki p. Opolski rozciął, dowodzący, że chłop nasz, nienasycony ziemią, jest naslawiony nieżyczliwie na państwowe ujmowanie zagadnień, był bardzo ponury. Zdawało się, że poza jego słowami tkwi obawa, czy duszami chłopskimi nie zawiadnie użycie komunizmu. Temu materialistycznemu stosunkowi przeciwstawił poseł Milik z Stronnictwa Narodowego instynktowy, samorzutny, pochodzący z najgłębszych uczuć patriotyzm chłopca, który swój obowiązek obywatelski wypełni rzetelnie, bez względu na to, czy i jak zostanie reforma rolna dokonana. Wystąpienie jego świadczyło o wysokiej kulturze patriotycznej i głębokiej samowiedzy chłopca z Podlasia. Obysmy takich Milików mieli miliony!

Przy budżecie ministerjum sprawiedliwości — poza wystąpieniem pos. Trąpczyńskiego, który jak zwykle poruszył sumienie Sejmu i narodu przedstawieniem demoralizacji, jaką wniosły za sobą rządy niedawne w tym resorcie — najciekawszymi było ujęcie stosunku do praworządności przez posła B. B. Seidlera. Posłowie prawnicy z B. B. usiłują sformułować stosunek do prawa w ten sposób, aby ich filozofja odpowiadała potrzebom chwili. Głoszą oni tedy zasadę, że prawo powinno być wykładnikiem wymagań i warunków życiowych, że przestanie się mówić u nas o praworządności z tą chwilą, kiedy konstytucja zostanie zmieniona. Nie mówią jednak nic o tem, czy, gdyby nie po ich myśli ta zmiana została dokonana, broniliby tej samej tezy. Zapominają, że takie oportunistyczne, odpowiadające aktualnym potrzebom chwili, pojęcie zasady istoty prawa, może doprowadzić do katastrofy moralnej, bo faktycznie usiłują oni wprowadzić bismarckowską zasadę o supremacji siły ponad prawem.

Najbardziej wszakże doniosłe były obrady nad budżetem ministerjum oświaty. Jest rzeczą bardzo znamieną, że o oświacie prawie, że nic nie mówiono, a ciężar dyskusji spoczął na zagadnieniach wyznaniowych. Chodziło przede wszystkim o stanowisko Kościoła Katolickiego. Konstytucja gwarantuje Kościołowi katolickiemu przodujące stanowisko wśród wyznań, jakie w państwie istnieją. Przez analogję narodowi polskiemu należy się w kraju również

Konferencja polskiego episkopatu przeciw szkodliwym prądom w szkolnictwie

Na stronie drugiej znalazła Czytelnicy znakomitą mowę w obronie religji w szkole, wygłoszoną w sejmowej dyskusji budżetowej przez wicemarszałka Seweryna Czetwertyńskiego, członka Klubu Narodowego. Na mowę tę odpowiedział wywodem, właściwym umysłowości masonskiej, minister Czerwiński, uderzając namiętnie w narodowy obóz katolicki i w Katolicką Agencję Prasową. Ażeby odwrócić uwagę od istoty kwestji, od szkodliwej dla religji nego wychowania młodzieży tendencji w dzisiejszem szkolnictwie, minister Czerwiński z obrony religji w szkole zrobił sprawę — partyjno - polityczną i proklamował, jako zadanie dzisiejszego szkolnictwa polskiego krucjatę przeciwko Stronnictwu Narodowemu.

W tym samym czasie, w którym słowa te wygłaszał, Katolicka Agencja Prasowa rozesała komunikat o konferencji episkopatu polskiego w sprawie niebezpieczeństw, grożących religijnemu wychowaniu młodzieży. Widocznie episkopat polski nie uważa obrony religji w wychowaniu młodzieży, szczególnie szkolnem, za — intrygę partyjno-polityczną. Komunikat o konferencji episkopatu polskiego brzmi, jak następuje:

(KAP.) W dniu 7 bm. odbyła się w Warszawie konferencja księży arcybiskupów, spowodowana potrzebą zajęcia stanowiska w pewnych sprawach, dotyczących Kościoła, a zwłaszcza wydarzeń ostatniego czasu w dziedzinie wychowania młodzieży.

Od pewnego bowiem czasu poczęły się ujawniać w kwestjach, dotyczących młodzieży szkolnej, niepokojące dążności czynników, wpływających na kształtowanie się ducha naszej młodzieży. Dążności te objawiają się w wystąpieniach działaczy z kół Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych, zdradzające nie dwuznacznie zamiary wyrzucenia ze szkół wpływu religijnego. Te same tendencje, sprzeciwiające się religijnemu wychowaniu młodzieży, uwydatnił wyższy kurs nauczycielski, t. zw. Pedagogium w Warszawie.

Ostatnio konferencja, zwołana w styczniu rb. do Łowicza przez Towarzystwo Kultury i Oświaty, subwencjonowane ogromną sumą z Banku Gospodarstwa Krajowego, i przemowy osób z

czołową pozycją, on bowiem jako jego naturalny gospodarz ponosi za państwo największą odpowiedzialność.

Sfery kierownicze ministerjum stoją na stanowisku odmiennem. P. Czerwiński uważa, że rząd powinien stać na stanowisku awyznaniowem i anarodowem, podporządkować wszystkie państwo, a wszelkie kierunki, domagające się uprzywilejowania i Kościoła i narodu, traktować jako szerzące demoralizację. Któż mógł kiedykolwiek przypuszczać, że znajdzie się minister oświecenia publicznego Rzeczypospolitej, który z trybuny parlamentarnej będzie jako jeden z celów swej działalności zapowiadał bezwzględna walkę obozowi narodowemu i katolickiemu, jako czynnikom rzekomej demoralizacji etycznej i defetyzmu państwowego?

P. Czerwiński utrzymuje, że cała kampanja, jaka się ostatnio rozwinęła w społeczeństwie i w prasie przeciwko obecnemu kierownictwu ministerjum, ma pobudki polityczne. Jako dowód tego zacytował znany komunikat Katolickiej Agencji Prasowej o słynnej już dziś konferencji oświatowej w Łowiczu. Chciał przedstawić fałszywość tego komunikatu na podstawie cytaty z mowy jednego

dzielnicy szkolnictwa na tej konferencji wygłoszone ujawniły zapatrywania religijnemu wychowaniu młodzieży oraz religji katolickiej tak wrogie, że wywołały powszechny glos oburzenia.

Niestety, także niektóre zarządzenia samego ministerjum w r. i o p. wskazują na to, że i w tych najwyższych sferach wychowawczych i oświatowych panuje niedocenywanie potrzeby religijnego wpływu na wyrabianie ducha młodzieży. Wskazywano np. na mieszanie w szkołach dzieci innowierczych z dziećmi katolickimi, na wprowadzanie nauczycieli innowierczych jako nauczycieli - wychowawców dzieci katolickich, na obniżanie liczby godzin nauki religji. Szczególnie niepokojąco działały pewne oświadczenia p. ministra w r. i o p. co do roli religji w wychowaniu młodzieży. Ponadto w dziedzinie moralnej zatrzwożyło polecenie przez ministerjum w r. i o p. pisarza, znanego ze swych zgubnych poglądów na moralność prywatną i publiczną, jako prelegenta dla młodzieży.

Objawy takie dowodzą, że państwowe czynniki wychowawcze dają do nadawania szkolnemu wychowaniu cech, jeśli nie bezreligijności, to religijności mglistej i symultanizmu wyznaniowego.

Episkopat polski, będąc głównym opiekunem dusz młodzieży, odczuwa w szczególności sposób niebezpieczeństwa, z takich prądów płynące, i potępia je, jako niweczące moralność chrześcijańską, a nawet podstawy trwałości państwowej.

Konferencja ks. ks. arcybiskupów omówiła wytyczne dla przeciwdziałania tym szkodliwym objawom. Stanowisko przez episkopat zajęte jest zgodne z ostatnią encykliką Ojca św. o wychowaniu młodzieży, która także wskazuje na wyżej napiętnowane niebezpieczeństwa.

Równocześnie postanowiono, że episkopat zwróci się do rządu z odpowiednimi postulatami, a do wiernych ze wskazaniem w celu utrwalenia w sercach młodzieży zasad wiary Chrystusowej i ochrony tych serc przed wszelkimi, szkodliwymi dla nich prądami.

z urzędników ministerjalnych, tymczasem raporty jego potwierdziły autentyczność doniesienia KAP.

Oświadczenie jego znalazło całkowite uznanie w lonie B. B. i B. B. S. Mówcy obu tych stronnictw rządowych nietylko aprobowali jego politykę, ale jeszcze podsycali ministra, aby jaknajwięcej użył wysiłku, by zgnieść wpływ obozu narodowego i wyrwać młodzież spod oddziaływania „nacionalizmu i klerkalizmu”.

Czwartkowa i piątkowa dyskusja w Sejmie była zapoczątkowaniem wielkiej walki, jaką społeczeństwo polskie musi rozegrać z czynnikami rozkładowemi o podstawy moralne i kierunek wychowania tak społeczeństwa, jak i młodzieży. Sytuacja jest jasna i wykluczająca możliwość oportunistu. Symbolem hamletyzmu był pos. Radziwiłł, który w czwartek poczynił zastrzeżenia wobec polityki rządowej, a w piątek podczas mowy p. Czerwińskiego demonstracyjnie rozwinął jakąś gazetę i w niej się pograżył; jest to chowanie głowy w piasek w momencie nadciągającej burzy. Hamletyzmu musi być zmieciony przez życie, a zwycięzca będzie ten, kto ma odwagę czynu, jasność programu i wytrwałość w przetrwaniu wszelkich trudności.

H. W.

Wizyta prezydenta Estonji

Dzisiaj przybył do Polski z oficjalną wizytą prezydent Estonji dr. Otto Strandman. Wizyta ta nie ma mieć specjalnych celów politycznych. Jest ona manifestacją przyjaźni i wspólnych dążeń pokojowych. Nie jest też przewidziane żadne podpisanie umów między obu państwami. Już z tego powodu przybycie prezydenta Strandmana do Warszawy nie powinno wywołać nigdzie niepokoju. Polska pragnie prowadzić politykę pokojową na wszystkich odcinkach i nie ma najmniejszych powodów do stwarzania komplikacji na wschodzie.

Zrozumiała natomiast powinna być przyjaźń polsko - estońska, której wyrazem będzie wizyta dr. Strandmana. Z państw bałtyckich Estonia może najwięcej zawsze okazywała sympatji dla Polski. Kraj ten o przeszło milionie mieszkańców, powstały po wojnie, docenił zawsze znaczenie Polski jako poważnego czynnika równowagi europejskiej, mimo, że Polska ma swoje specjalne interesy, odrębne nieraz od interesów państw bałtyckich, które też nie chciały się wiązać z nami zbyt ścisłymi umowami, co było w zamiarze pewnych naszych sfer politycznych, których oczy raczej na wschód są zwrócone.

Przyjaźń polsko - estońska doznała wzmocnienia właśnie dzięki dr. Strandmanowi, który powołany został na najwyższe stanowisko w swoim kraju w lipcu 1929 r. jako poseł estoński w Warszawie, gdzie w tym charakterze przebywał dwa lata i gdzie pozostawił pamięć wybitnego polityka i dyplomaty.

Prezydent Strandman odegrał w życiu politycznym swej ojczyzny wybitną rolę. Jako młody człowiek działał w estońskim ruchu narodowym i, prześladowany przez władze rosyjskie, musiał uciekać zagranicę. Gdy powstała niepodległa Estonia został jej pierwszym ministrem spraw zagranicznych, później w r. 1924, jako minister skarbu, ustabił walutę i uzdrowił gospodarkę.

W prezydencie Strandmanie witaemy więc jednego z najwybitniejszych przedstawicieli tego zaprzyjżnionego z nami sąsiada z nad Bałtyku.

Jutrzejszy numer „Kurjera Poznańskiego”

poświęcony będzie dziesiątej rocznicy objęcia morza polskiego. Na treść jego złożą się m. in. następujące artykuły: „Morze” artykuł wstępujący, Sz. Sarjusza Tarnowskiego „Podniesienie bandery polskiej nad Bałtykiem”, Foba pogład na 10-letnią działalność portu gdwńskiego, „Rozwój polskiej floty handlowej”, „Zagadnienia portów polskich”, „Historyczny dokument” itd. Numer ten zdobędą liczne zdjęcia fotograficzne.

Wybory w Rumunji

Bukareszt, 7. 2. (PAT) W wyborach do rad okręgowych, listy rządowe odniosły wielki sukces. W Siedmiogrodzie listy rządowe uzyskały niemal wszystkie mandaty, z wyjątkiem miejscowości Siciu, gdzie partja niemiecka zdobyła 1/5 ogólnej ilości głosów, oraz 3-ch okręgów, zamieszkałych przez szeklerów, w których partja węgierska zdobyła, jak zawsze, większość głosów. Partja liberalna uzyskała 5-tą część ogólnej ilości głosów w 27 okręgach i zgodnie z zasadami ustawy wyborczej otrzymała w odpowiednich radach okręgowych proporcjonalną ilość mandatów. Jednocześnie niemal na partję rządową głosowały nowe prowincje; większość uzyskał rząd w przeważającej ilości okręgów kraju, w których wszyscy kandydaci, zapisani na listach rządowych, będą wybranymi

W obronie religji w szkole

Mowa wicemarszałka Czetwertyńskiego (Kl. Nar.)
w dyskusji budżetowej

Wysoki Sejmie! Na szczęście mogę i rozszerzyć i uzupełnić, a postaram się pogłębić ten przedmiot, który w przemówieniu swym poruszył przedtem p. poseł Radziwiłł. Mogę to zrobić z tem większym przekonaniem, że postują z tego miejsca, gdzie się urodziłem i gdzie mieszkam blisko 60 lat i gdzie od 20 lat w bardzo wielu wypadkach ludność miejscowa, właśnie z powodu moich przemówień, pod tym względem zawsze jednych i tych samych, obdarza mnie zaufaniem. I dlatego ten mandat wkłada na mnie obowiązek nie przemawiania do p. ministra w ten sposób, jak przemawiał p. pos. Radziwiłł, który uważa go za niewinno w tej sprawie, bo ja p. ministra wyżej cenię i uważam, że p. min. musi być odpowiedzialny za wszystko, co się w jego ministerstwie dzieje i prawdopodobnie o wszystkim, co się w jego ministerstwie robi, jest dokładnie poinformowany. (Głos: P. Radziwiłł jest wtajemniczony, że dziś idzie rozkaz).

Następnie zaś pragnę wejść głębiej w sprawę oświaty i wychowania, bo to nie jest mała sprawa. Nietylko teraz, ale i przed wiekami te sprawy były najbardziej bolesne dla jednych, a drażniące dla drugich i dlatego zarysowywały się w pogoni wieków zawsze i wszędzie wielkie różnice zdań. I najcięższe walki pomiędzy ludźmi, nie na innym tle, jak na tem właśnie się dokonywały.

Jeżeli p. poseł Piotrowski przedemną z oburzeniem mówił o czasach 17. czy 18-go wieku i przypominał, że ich obraz tutaj się na nowo przywraca, to ja go poproszę, żeby nie wracał do czasów tak dawnych, niech spojrzy na teraźniejszość, niech sięgnie tylko do tych jasnych chwil w obecnych czasach, do tej mądrej wiedzy, do najmądrzejszego sposobu ujęcia nauki i stosunków społecznych, jakie teraz do całej ludzkości z Rzymu przychodzą i są podawane. Z tem, co było w 17-tym wieku, nie walczmy, tylko walczmy z teraźniejszymi stosunkami i jako ludzie uczciwi, mówmy do siebie językiem prawdy, jeżeli ją chcemy zrozumieć. (Głos na lewicy: „Była mowa o duchu tamtych czasów”). Ja się zajmę duchem obecnego wieku. (Głos: Nie chcemy powrotu do tamtych czasów). Ja też nie chcę tego powrotu, mnie obecność wystarcza, tak samo, jak i szanowny kolega, nie potrzebuję wracać do tych dawnych, według niego, ciemnych chwil, ale na to, żeby tę rzecz pogłębić, chcę przedstawić, że trzeba dać pewne tło, i to tło swoiste, tło polskie.

Grunt moralny spaczony

Jeżeli teraz mówimy często o niedomaganiach gospodarczych i finansowych, o trudnej konjunkturze gospodarczej, to przecież warto trochę wspomnieć i o tem, że jest i drugie zło, niemniej ważne, swoiście polskie, wielkie zło moralne. Czyż my tego codziennie w Sejmie nie jesteśmy świadkami? Czyż na wczorajszym, czy przedwczorajszym posiedzeniu nie było tego rodzaju przemówień jednych Polaków do drugich, których wzajemnie nie rozumiemy? Skąd one wyrosły, z jakiego gruntu się wzięły? Jakie są argumenty, przemawiające za temi przemówieniami, za tem, aby pewne rzeczy przedstawiać inaczej, niż jest w rzeczywistości?

Czy powodem istotnym nie jest sam grunt moralny, który już nie jest tak pełen prawdy swoich dla swoich, tylko jakiś sztuczny, czy może nie sztuczny, ale w każdym razie wadliwej natury, na którym rodzą się coraz bujniej zle kwiaty, które w końcu wszyscy będziemy musieli potępić. Potępić dlatego właśnie, że ten grunt moralny jest zły, że od kilku lat to zło się coraz bardziej uwydatnia, że coraz więcej wytwarza się złych objawów, i zło moralne się szerzy, że cywilna odwaga upada, że wiara w swoje przekonania schodzi na drugi plan, że ideały, które świeciły dawniej naszemu społeczeństwu, rozumiejącemu wielką ich wartość i siłę, schodzą na dalszy plan, a na pierwszym miejscu stoi utilitaryzm, stoją względy osobiste i szacunek dla siły zewnętrznej, bez względu na wartość wewnętrzną, jaką przedstawia.

I wobec takich stosunków, których nie wszyscy są świadomi, ale będą bardzo prędko świadomi wszyscy, musimy się głęboko zastanowić, jak mamy wychowywać ten typ przyszłego, ale lepszego obywatela, ten typ, o któ-

rym p. Piotrowski mówił, że to ma być człowiek i rozumny i postawiony wysoko i pełen wartości ludzkich. A wiemy, co te wartości ludzkie znaczą. Jestem przekonany, że gdyby się ten ideał Polaka teraz wytworzył, to będzie on ten sam i dla Pana i dla mnie. Tylko ja twierdzę, że po tych doświadczeniach, jakie zrobiły wszystkie inne społeczeństwa i narody, idąc po tej drodze walk religijnych, które przeprowadzały i z której to drogi zeszły, nie czas na Polskę, aby powracała, jako jedno z ostatnich państw do tych metod.

Rozbrat między szkołą a domem i Kościołem.

Polska w innych warunkach chce wychowywać swego obywatela. Musi ona, dziękując Bogu, że ma takich, jak ma obecnie, uczciwego, pracowitego i wierzącego święcie w to, czego go matka i szkoła dotychczasowa nauczyła, dać im szerszą kulturę i wytworzyć się wtedy bodaj jeden z lepszych ludzkich typów. Ale chroniąc go od jednego, t. j. od walki religijnej, trzeba go chronić także od niedowierzania tym najbliższemu stojącym wiażdom szkolnym, od niedowierzania urzędem państwowym, od niedowierzania w to, co 10 lat temu, jak Polska powstała, chwyciło go za serce, w zaufaniu, że to jest coś najlepszego, a co teraz się powoli odwraca, bo tak bardzo często już się to krytykuje.

A proszę Pana Ministra, znane mi są wypadki, że wiele matek, teraz, gdy dziecko wraca ze szkoły, biorą je na egzamin i pytają: Powiedz, co ci nauczyciel w szkole powiedział. Gdy dziecko powtórzy, matka je strofuje i mówi: O tych rzeczach, o których ci nauczyciel mówił, zapomnij, bo to nie są te same, któreś z mlekiem wysłał z mojej piersi. A tak przychodzi konieczna rewizja tego, co nauczyciel podaje dzieciom w szkole. To już nie jest dobrze. To nie są objawy zdrowe, ale to się szerzy, i nić dziwnego, to będzie się dalej szerzyło.

Z jednej strony przychodzą polecenia władz szkolnych, ażeby zalecać uczniom uczęszczanie na pewne wykłady (Głosy: Kaden-Bandrowskiego), a z drugiej strony władza biskupia, do której ludność ma zaufanie, musi przeciw temu protestować i zalecać, by na te wykłady nie chodzili. Tu się wprowadza rozdźwięk tam, gdzie dotychczas był równy stopień zaufania, gdzie jedno i drugie traktowano, jako swoje, jako ojcowskie, z serdecznym uczuciem przywiązania do jednego i drugiego. Teraz doszło się do tego, że się wytwarza w pojęciu tych najszerzych mas wrażenie, że są dwie religie i słyszy się, że nawet główny kierownik oświaty propaguje religję mickiewiczowską, czy Towiańskiego, czy Hoene - Wrońskiego, czy jakkolwiek inną, a prosta matka i prosty człowiek dotychczas wie i słyszy i nie może odstąpić od tego, że religia nie jest niczyja inna, tylko Boska, i że obowiązują katechizm, a nie żadne inne sposoby pojmowania jej. I jeśli p. minister mówił o żakowskich wybrzykach, boję się, aby historia kiedyś nie napisała o obecnych czasach, że to są żakowskie wybrzyki, jeżeli poleca się tego rodzaju odczyty, jak obecnie.

Gromada polska

Tą drogą wprowadza się niepokój tam, gdzie go dotychczas nie było, wprowadza się rozłam w tem, co jest jeszcze wielką siłą w Polsce, to jest w gromadę. Niema w językach innych społeczeństw wyrazu dla określenia tej siły. Gromada to nie jest kupa ludzi. To jest rzesza ludzi, ożywionych jednym i tem samym pojmowaniem głównych rzeczy, głównych zasad, jednym i tem samym uczuciem, sercem i przywiązaniem do tego, co nam drogę. To nie jest pochod komunistyczny, czy jakiś inny za czerwonym sztandarem, za jakimiś hasłami. To jest wielka siła, siła gromady. Ta siła wiele w Polsce zrobiła. Na tej siłe budowali wiele i zbudowali wiele, to jest siła niespożyta. I trzeba tylko do niej podejść i zrozumieć, jaka ona jest, ale nie trzeba w nią żadnych fajerwerków, ani podkopów wprowadzać, ale pozostawić ją taką, jaką jest, i starać się tylko coraz bardziej oświecić, żeby te coraz bardziej skomplikowane zadania, jakie codziennie życie przynosi, gromada ta umiała coraz lepiej rozróżniać co jest zle, a co dobre. (P. Burda: A co Pan powie o

rozwydrzeniu endeckiej młodzieży?). Niech Pan sam sobie odpowie, jeżeli Pan to nazywa rozwydrzeniem.

Mogę tutaj wspomnieć, że nie tak dawno, bo w czerwcu 1928 r. poseł Piasecki wystąpił z ostrymi bardzo zarzutami przeciwko naszemu klubowi — mam przed sobą stenogram jego przemówienia — mówił tam też o rozwydrzeniu, mówił o posługiwaniu się naszym klubowi hasłami religijnymi, żeby walczyć z rządem. Powiedział nam, że bezpieczna jest religja w Bloku Bezpartyjnym, bo nad tem czuwa wyższa siła. Dziś mieliśmy przykład, że musiał pos. Radziwiłł z B. B. wystąpić osobiście, nie w imieniu swego klubu i dał tem samem sobie świadectwo, ale również i klubowi B. B.

Nie będę tutaj przytaczał faktów, bo były przytoczone. Powiem ogólnie, że w ostatnich czasach wszędzie zmniejszono wykłady religji, nawet w niektórych działach oświaty pozaszkolnej do półtorej godziny na miesiąc, ale np. w protestanckiej Szwecji wykłady te powiększono z 6 na 8 godz. Wszystko tu idzie w przeciwnieństwie do tego, co cały świat uznaje, kiedy widzimy, że teraz jest wielki wyścig nietylko pracy, ale wyścig ludzi zdolnych, stojących na świeczniku, między sobą, że trzeba kształcić na katechizmie, na niezem innem. Obawiam się, że p. minister i ci ludzie, którzy kierują temi sprawami, są może na drodze niezdecydowanych programów, na drodze prób, doświadczając szukania tej świetlistej drogi, tej najlepszej drogi. Ta droga jest znana, od tych prób trzeba polskie społeczeństwo uchronić, bo Polskę nie stać na to, aby dokonywać prób, czy nie wyrośnie lepszy człowiek. Na to zapóźno. Ale pod tym względem Polska musi dogonić innych i musi mieć sformowany typ, który będzie lepszym obywatelem, który nie da się wykołować tak łatwo, jak się obecnie dzieje z przeciętnym Polakiem, i że w ten sposób doprowadzamy do tego wspólnymi siłami, że ta polska szkoła będzie jednolita i prowadzona jak dotychczas.

Minister a katolicyzm

Ponieważ przemawiam w imieniu stronnictwa, które stworzyło konkordat, trzeba sobie uprzytomnić, że gdybyśmy wówczas konkordat nie stworzyli, wątpliwe, żeby on mógł być w obecnych wpływach i lawirujących przekonaniach zawarty. (Wrzawa na lewicy). Są próby zerwania, bo wielu z Panów jest nieświadomych, co konkordat daje i co jeszcze Polsce da, jeżeli będziemy go wykonywać tak, jak każde prawo tego wymaga, żeby był sumiennie i uczciwie wykonywany. I dlatego, jeżeli jesteśmy autorami albo współautorami tego stanu rzeczy w Polsce, to możemy z otwartym czołem bronić tych postulatów, które są ustanowione w konkordacie i politycznie bierzemy za to odpowiedzialność.

Alle chciałbym wiedzieć, ponieważ tylko sytuacje jasne są dobre i tylko sytuacje jasne pouczają i stwierdzają odpowiedzialność wobec czasów dzisiejszych i późniejszych, chciałbym jedną rzecz zgłębić, a mianowicie, jaki program, jaki kierunek polityczny, jakie wyznaczenie polityczne pozwala obecnie, że ministerstwo oświaty jest w rękach człowieka, który nie jest katolikiem, który od religji odstąpił, jakie są przekonania i czyja i jaka jest siła polityczna, która wbrew milionom wierzących katolików w Polsce trzyma na stanowisku ministra oświaty człowieka, który od tego wyznania odstąpił.

Proszę Panów, mamy przecież stosunki tego rodzaju, że jakieś siły tem wszystkiem kierują. Jest jakaś władza, która będzie wiedziała o postępowaniu człowieka, który przeprowadza jej ideały wychowawcze. Ale i polskie społeczeństwo musi wiedzieć, jakie siły polityczne teraz tego wymagają, to tolerują. P. Minister jest ministrem, który był w zeszyłym gabinecie t. zw. pułkownikowskim i w drugim gabinecie, który nie jest pułkownikowskim. Dlatego nie chcemy się tylko domyślać, ale chcemy naprawdę wiedzieć. Przecież jeżeli ktoś w tej sprawie coś mówi, w coś wierzy, to musi wystąpić i powiedzieć: To jest moje dzieło, ja tak chcę, ja takich ludzi, na takich stanowiskach wymagam. To się należy polskiemu społeczeństwu, by mu to powiedzieć.

Gdy się obecny gabinet tworzył, to nawet pisma różne pisały, ponieważ p. minister rolnictwa nie był odrazu mianowany, że widocznie klub konserwatywny stracił wszelkie wpływy na mianowanie ministrów. Potem okazało się, że je odzyskał. Otóż, jeżeli są takie pewne wpływy, które wprowadzają na ministrów takich a nie innych ludzi i które wspólnie pracować, to przy takich warunkach, gdzie niema większości w Sejmie, ale panuje nad większością jakaś siła „ponadpartyjna“, czuwająca w ciemnościach nad interesami Polski, to w ja-

kim razie chcemy wiedzieć, kto pozwala uwzględniać życzenia małej grupy konserwatystów, a nie pozwala uwzględnić postulatów 60 proc. ludności katolickiej, która tego nie może dłużej tolerować (Okłaski na prawicy i w centrum), ażeby kierownikiem wyznań religijnych był człowiek, który od tego wyznania odstąpił. Może ono Pana Ministra szanować za pańskie inne przekonania, za pańską pracę, za to, co Pan w dziedzinie nauczania zrobił, ale nie może uznać Pana za swego kierownika oświatowego, bo to nie jest dla niej rzeczą obojętną.

Dlatego stanowisko naszego klubu jest jasne. Idąc prostą drogą i powtarzając jedno i to samo, uważam, że swój obowiązek powieść, że ta rzecz musi być wyjaśniona. I muszą one być wyprowadzone na pierwszy plan, nie w szeregu małych rzeczy, o których się tu mówi, o których mówił poseł Radziwiłł, że jeden lub drugi kościół został oddany; to są szczegóły. P. Minister nie może bronić sprawy katolickiej dlatego, że nawet nie może zrozumieć często potrzeb uczuciowych ludności katolickiej, bo do tego wyznania nie należy Dopiero, należąc do niego, można to zrozumieć. I dlatego nad drobniejszymi faktami chciałbym przejść do porządku dziennego, a zwrócić uwagę społeczeństwu polskiemu, myślicy i społeczeństwu polskiemu, na to jedno pytanie: Czy może się ono pogodzić z tem, że obecnie ministrem oświaty w Polsce jest człowiek, który od wyznania katolickiego odstąpił i do tego wyznania nie należy? (Okłaski).

Przeciw wyuzdaniu w dziedzinie kinematogr.

O naszej kampanji przeciwko handlarstwu erotycznemu i idealizowaniu złrodni w dziedzinie kinematograficznej referują „Kurjer Warszawski“ i krakowski „Głos Narodu“.

W artykule „Przeciw wyuzdaniu“ „Kurjer Warszawski“ poprzedza cytaty z naszych artykułów następującymi uwagami:

„Kurjer Poznański“ prowadzi od dłuższego czasu konsekwentną kampanję przeciwko wyuzdaniu moralnemu, które szerzy niejednokrotnie sztuka kinematograficzna, obliczona wyłącznie na zyski materialne, a nie pomna szkód, jakie wyrządza w dziedzinie moralności i zdrowia publicznego“.

Zarówno „Kurjer Warszawski“, jak „Głos Narodu“ zainteresował się przedewszystkiem naszą krytyką niesłychanej wprost „tolerancji“ komisji filmowej ministerjum spraw wewnętrznych oraz podkreśleniem braku w niej eksperta z łona władzy duchownej. „Kurjer Warszawski“ kończy uwagą o prasie, która winna „Kurjerowi Poznańskiemu“ przysiąc z pomocą w walce ze złem, „działającym z ekranów filmowych trującymi promieniami na żywą wyobraźnię młodzieży“.

Obniżenie dyskonta

Warszawa, 8. 2. (Tel. wł.) Dnia 7 bm. odbyło się posiedzenie Związku Banków w Polsce, na którym postanowiono obniżyć stopę procentową z 13 na 12 procent a równocześnie zredukować stopę procentową przy wkladach. Obniżenie stopy dyskontowej wejdzie w życie z dniem ukazania się rozporządzenia ministerjum skarbu, co prawdopodobnie nastąpi 15 bm. (w)

Im silniej Niemcy podnoszą kwestję rewizji granic, tem zważszem koletem staliśmy wok i zagadnień naszego morza i wybrzeża.

Uczynimy to, zapisując się na członków Ligii Morskiej.

OSTRZEZENIE!

Ty! i dobre się naśladowe i fałszywe Dlatego musisz chronić się przed bezwartościowymi naśladowicielami żądać wyraźnie znanych od dziesięciu lat czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr. rej. M. S. W. 1199.
Na każdej tabletkie znajduje się napis Darmol J. Brady.

Do nabycia we wszystkich aptekach!

Grype, kaszel i bronchit ulecysz systematycznym piciem szczawnickim, wód kruszcowych „Stefana“ i „Józefiny“ Choroby żołądka i przemiany materji usunie Ci szczawnicka „Magdalena“ i „Wanda“. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych. nw 7768

Konferencja morska w Londynie

Parytet anglo-amerykański — Po ogłoszeniu propozycji amerykańskich

Londyn, 7. 2. (PAT.) Przedstawiona delegacji brytyjskiej propozycja Stanów Zjednoczonych zawiera projekt przyjęcia bezpośrednio parytetu anglo-amerykańskiego w odniesieniu do wszystkich klas statków i przypomina, że już w naradach prywatnych prezydent Hoover i premier Mac Donald sprowadzili do minimum różnicę w poglądach obu państw na kwestię krążowników klasy pojemności 24 tys. tonn.

Stany Zjednoczone proponują w przyznaniu im 18 krążowników o pojemności po 10,000 tonn i uzbrojeniu artyleryjskim 8-calowym, skreślając liczbę tej samej klasy statków dla W. Brytanji na 15 jednostek. Tym sposobem Stany Zjednoczone miałyby przewagę o 30,000 tonn w klasie krążowników wielkich, natomiast W. Brytanja miałaby, zgodnie z propozycjami amerykańskimi, przewagę w klasie krążowników mniejszych o uzbrojeniu 6-calowym o 42,000 tonn. Takie rozwiązanie zmniejszyłoby różnicę w tonażu ogólnym w klasie krążowników między W. Brytanją i Stanami Zjednoczonymi do 12,000 tonn na korzyść W. Brytanji.

W kołach delegacji amerykańskiej uważają, że byłoby to w odniesieniu do krążowników tego typu parytet całkowity, uwzględniający różnicę potrzeb obu państw. Osiągnięcie parytetu całkowitego byłoby do przeprowadzenia przez zastosowanie obu państw swobody pewnych koniecznych wyrównań w kilku klasach statków. W ten sposób Stany Zjednoczone mogłyby zmniejszyć liczbę krążowników wielkich z 18-tu do 15-tu, z jednocześnie powiększeniem liczby krążowników mniejszych. W. Brytanja zaś zwiększyłaby liczbę krążowników wielkich do 18-tu, zmniejszając liczbę krążowników małych. Amerykanie proponują także zrównanie sił w klasie pancerników w roku przyszłym zamiast w r. 1932. Obecnie W. Brytanja posiada o 2 pancerniki więcej jak Stany Zjednoczone. Proponuje się także jeden poziom tonażu w klasie torpedowców i transportowców lotniczych i zmniejszenie do minimum tonażu łodzi podwodnych.

Londyn, 7. 2. (PAT.) Ogłoszenie propozycji amerykańskich co do

warunków parytetu z Anglią wywarło na konferencji morskiej niezwykle silne wrażenie. Do ostatniej chwili zachowywano ścisłą tajemnicę, zaprzeczając zarówno ze strony angielskiej, jak i amerykańskiej wszelkim pogłoskom o tych propozycjach. Konspiracja została posunięta tak daleko, że nie poinformowano nawet członków delegacji francuskiej.

Tekst propozycji doręczono dopiero za pośrednictwem dziennikarza p. Tardieu, który o 10-tej wieczorem pojechał do parlamentu i zażądał od przebywającego tam Mac Donalda wyjaśnień.

Dzisiaj po południu Anglicy opublikowali memoriał, konkretyzujący angielski punkt widzenia w prowadzonych rokowaniach. Z memoriału tego wynika wyraźnie, że propozycje amerykańskie zostaną przyjęte, co zresztą potwierdza opinia publiczna. Anglicy domagają się będą jeszcze ograniczenia tonażu wielkich okrętów wojennych do 25 tys. tonn, co jest trudnym do przyjęcia dla Stanów Zjednoczonych, które posiadają 8 okrętów wojennych o pojemności przeszło 30 tys. tonn.

Cały ciężar konferencji przeniesł się obecnie na sprawę łodzi podwodnych, albowiem Japonia zwrócić będzie z wyjaśnieniem swoich żądań wobec parytetu anglo-amerykańskiego, z racji wyborów do parlamentu w dniu 20 lutego. Japonia liczy się w tym wypadku, że słabą większością obecności rządu, którego pozycja może się popsuć na wypadek zbyt daleko idących ustępstw delegacji japońskiej.

Opublikowanie propozycji amerykańskiej ma według opinii delegacji francuskiej, na celu wywarcie presji na Francję i zmuszenie jej do ustępstw w sprawie ograniczenia tonażu łodzi podwodnych. Stanowisko Francji nie uległo jednak zmianie. Francja odrzuca wszelkie żądania ograniczenia tonażu łodzi podwodnych, broniąc wszystkich mniejszych państw, dla których jedynym środkiem w walce przeciwko silniejszemu flotom są łodzie podwodne. Zwłaszcza dla bezpieczeństwa państw położonych nad morzem Bałtykiem, utrzymanie kwestii łodzi podwodnych w jej stanie dotychczasowym ma bardzo wielkie znaczenie.

najpierw udał się do stolicy królestwa włoskiego, a dopiero na później zapowiedział swój przyjazd do Berlina.

O morderstwie w Düsseldorfie

Düsseldorf, 7. 2. (AW.) Prezydium policji w Düsseldorfie komunikuje, iż śledztwo w sprawie zagadkowych morderstw nie posunęło się naprzód. Władze policyjne otrzymały ponad 10,000 listów anonimów, oraz listów podpisanych, wśród których większość pochodzi od jasnowidzów i wróżbitów, a pewna ilość od chorych umysłowo. Śledztwo nie dało jednak pozytywnych rezultatów.

Rezygnacja Cziczierina

Moskwa, 8. 2. (AW.) Cziczierin skierował do biura politycznego (politbiura) partii komunistycznej pismo, w którym prosi o zwolnienie go ze stanowiska członka komitetu Centralnego sowieckiej partii komunistycznej. Rezygnacja Cziczierina została przyjęta.

Odznaczenie kierowników szkoły battignolskiej

Paryż, 8. 2. (PAT.) Odbyło się wczoraj w ambasadzie uroczyste wręczenie przez ambasadora Chłagrowskiego złotych krzyży zasługi członkom zarządu b. szkoły battignolskiej, ufundowanej przez wychodźców z r. 1831. Szkoła została przejęta przez polskie min. oświaty. Złote krzyże otrzymali: Dyonizy Zaleski, prof. Edward Pożerski, dr. Brzeźnicki, b. dyr. szkoły Budziński, oraz Kłobuckowski, b. ambasador Francji w Brukseli.

Aresztowanie właściciela dóbr

Lwów, 7. 2. (AW.) Wczoraj aresztowany został we Lwowie właściciel dóbr w powiecie rohatyńskim Juljusz Tustanowski pod zarzutem dokonania seregu oszustw oraz usiłowania bigamji.

Delegacja Żebaków

Wilno, 8. 2. (AW.) Onegdaj do senatora Rubinsteina zgłosiła się oryginalna delegacja, a mianowicie Żebaków — Żydów w Wilnie, która prosiła go o poczynienie kroków u władz wileńskich, celem zezwolenia im na Żebrania na ruchliwych ulicach miasta.

Chłopi rosyjscy przeciw Żydom

Warszawa, 7. 2. (Tel. wł.) W okolicach Berdyszewa na Rusi chłopi urządzili wystąpienia antysemitki, zupełnie jak za carskich czasów. Dopiero przy pomocy wojska i policji ruchy stłumiono. (w)

Kurs złotego. Dzień rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.87 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 1/4 zł.

Kurs markii niem. i guld. gd. Bank Polski odzisiaj w Poznaniu płacił dzień za 100 mkn. w dewizach 212.64 do 212.94 zł, gotówką 212.24 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.06 do 173.32 zł, gotówką 172.72 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 8 lutego 1930.
Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg spokojny.

Z pap. procent. nadal w płaceniu 8 proc. listy dolarowe 90,50 proc., 4 proc. listy zast. konwert. handlowano po 38,75 proc. w transakcjach, za 5 proc. premj. dolarowe płacono 78,—, 5 proc. poż. konwers. nie robiono żadnych transakcyj, podano kurs 49 proc. w płaceniu, a 49,50 proc. w oddaniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych płacono i poszukiwano Bank Polski po 180,—. Również płacono za R. Maya 73,— i za Wyroby Ceramiczne 980,— (za 500-złotowa sztuka).

Z pap. nieoficjalnych poszukiwano Akwawit po 55,—.

Cedula urzędowa z dnia 8 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt 90,50% P.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38,75% +

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 78,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 180,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 73,— P.

Fabryka Wyroby Ceramiczne Krotoszyńskie I em. zł. 980,— P.

Tendencja: Bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 Lg:
Poznań, 8 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f. w h.); b) pszenicy 753 gr (129.0 f. w h.); c) jęczmienia 673 gr (114.1 f. w h.); d) owsa 508 gr. (84,6 w h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Żyto	21,25—21,75
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	33,00—34,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	20,0—20,50
Jęczmień browarowy	23,50—26,50
Usposobienie słabsze.	
Owies	16,00—17,00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu (70%)	33,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	53,00—57,00
Usposobienie słabe.	
Otreby żytnie	13,00—14,00
Otreby pszenne	15,00—16,50
Wyka latowa	29,00—31,00
Peluszka	27,00—29,00
Groch polny	27,00—30,00
Groch Victoria	30,00—38,00
Groch polgera	30,00—33,00
Lubin niebieski	20,00—22,00
Lubin złoty	23,00—26,00
Seradela	17,00—21,00

Ogólne usposobienie słabe.
Uwaga: Mimo uspakajających rynków zagranicznych, rynek wewnętrzny wobec trudności zbytu w dalszym ciągu słaby.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 8. 2. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed tr.: 8,8C sp.: 8,88 krp.: 8,84

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandia	357,95	358,85	357,05
Londyn	43,38 1/4	43,49	43,27 1/4
Nowy Jork	8,90 1/2	8,92 1/2	8,88 1/2
Nowy Jork			
kabel	8,91,9	8,93,9	8,89,9
Paryż	34,96	35,05	34,87
Praga	26,38	26,44	26,33
Wiedeń	125,53	126,34	125,22
Talin	287,60	288,20	287,00

Tendencja dla walut przeważnie mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	123,75
5% poż. premj. doł.	78,25 76,00
5% poż. konw.	51,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	184,50—184,00
Bank Przem. lwowski	0,00—105,00
Bank Zachodni	00,00—79,25
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—78,50
Firley	00,00—38,00
W T Vegla	53,00 53,25
Lilpop	26,00—25,50
Modrzewjów	13,50—13,25
Starachowice	00,00—21,75
Borkowski	0,00—7,00
Haberbusch	0,00—106,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 8 lutego 1930.

Pszenica march. od st. załad. 76-77 kg przeciętn. jakości 234,00—237,00
Tendencja spokojna

Żyto march. od stacji załad. 72 kg przeciętn. jakości 157,00—163,00
Tendencja spokojna.

Jęczmień browarny 160,00—170,00
Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 138,00—147,00
Tendencja spokojna.

Owies march. od stacji załad. 123,00—133,00
Tendencja spokojna.

Kukurudza loco Berlin bez obrotów.
Kukurudza loco Hamburg bez obrotów.
Tendencja utrzymana.

Mąka pszenna 28,00—34,75
Tendencja utrzymana.

Mąka żytnia 21,00—24,75
Tendencja cicha.

Ospa pszenna 08,00—08,50
Tendencja cicha.

Ospa żytnia 08,00—08,25
Groch Victoria 23,00—31,00
Groch dr. jad. 20,00 23,00

Groch pastewny 17,00 18,00
Peluszka 17,00—19,00
Bób polny 17,50—19,00

Wyka 19,00—24,00
Lubin niebieski 13,50—15,00
Lubin złoty 17,00—18,00

Seradela nowa 24,00 29,00
Makuch rzepakowy 16,00—16,40
Makuch łriany 20,00 20,20
Wyłoki suche 06,70 06,90
Sól Soja 13,80 14,40
Płatki ziemniaczane 13,20—13,60

Ogólna tendencja spokojna.
Tendencja do żyta: term. załad. wzmocniona, bież. dostawa: stała.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 8 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę: 46,80—47,00

Noty wielkie: 46,65—47,05

Przesilenie gospodarcze w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 7. 2. (AW.) Komisarz kasy chorych m. Bydgoszczy przystąpił do przymusowego ściągania zaległości składek za lata ostatnie. Zaległości wynoszą przeszło 800.000 zł. Paru poważnym fabrykom zaskewstromiano towary i należności od odbiorców. Wobec tego dwie fabryki, zatrudniające przeszło 600 robotników zapowiedziały wstrzymanie pra-

cy. Wiele innych przedsiębiorstw zamierza również tak postąpić. Wysłane zostały depesze i memorjały do min. pracy i wojewódzkiego okręgowego urzędu ubezpieczeń, od Zw. Fabrykantów, Izby Przemysłowo-Handlowej i szeregów zarządów fabryk o powstrzymanie egzekucyj, jako nieuzasadnionych, a grożących setkom robotników utratą pracy.

Z Sejmu

Obrazy nad budżetem min. spraw wewnętrznych

Warszawa, 8. 2. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu przed porządkiem dziennym przemawiał poseł Kościalkowski (B.B.) polemizując z p. Pająkiem o rolę robotników w walkach o niepodległość, poczem protestował przeciw tendencyjnemu prowadzeniu obrad przez marszałka. Marszałek Daszyński uznał za nielojalne wystąpienie posła K.

Przystąpiono do obrad nad preliminarzem budżetu min. s. wew. Referent pos. Putek (Wyzw.) oświadczył, że min. s. wewn. jest anormalnie rozbudowane. Do jego kompetencji należą sprawy, które gdzieś indziej wchodzi w zakres kompetencji innych resortów, np. Kor-

pus Ochrony Pogranicza, kwestje aprowizacyjne, służba zdrowia i t. d. Wola Sejmu, aby wszystkie agendy służby zdrowia scentralizowano w innym ministerjum np. pracy i opieki społ., nie została spełniona. Referent proponuje skreślenie pozycji 4 1/2 miliona zł na powszechny spis ludności, gdyż rząd w tym roku nie jest przygotowany do przeprowadzenia spisu, a zobowiązania międzynarodowe nie mogą być rozumiane tak ściśle, żeby nie można było odłożyć sprawy na 1 rok. Oprócz tego proponuje oszczędność w wydatkach na wyżywienie K.O.P. w sumie 140.000 zł. — Posiedzenie Sejmu trwa.

Nowa rada miasta Katowic

Katowice, 7. 2. (PAT.) Dzisiaj odbyło się inauguracyjne posiedzenie nowoobranej rady miejskiej m. Katowic. Po wprowadzeniu w urzędowanie radnych przez burmistrza dra Kocura, przystąpiono do wyborów prezydium rady. Prezesem został wybrany Jan Piechulek 43 głosy. Dr. Włodzimierz Dąbrowski otrzymał 13 głosów, Wiceprezesem rady wybrany został Franciszek Cichoń, sekretarzem — Franciszek Urbańczyk, zastępcą sekretarza dr. Ziolkiewicz.

Niemcy przeciw Postowi

Berlin, 7. 2. (AW.) Prasa niemiecka atakuje ostro nominację posła austriackiego w Warszawie Posta na stanowisko dyrektora departamentu politycznego w kanclerskim urządzie w Wiedniu, zarzucając mu wrogie odnoszenie się zarówno do państwa niemieckiego jak i narodowości niemieckiej. Post ma być zdecydowanym wrogiem połączenia Niemiec z Austrią. Z poselstwem niemieckim w Warszawie nie utrzymywał prawie żadnych stosunków. Dzienniki zwracają uwagę, że nominacja Posta ogłoszona została w chwili, gdy kanclerz Schober montuje w Rzymie traktat niemiecko-włoski i

Nie odróżnisz od gronowego..!

Wino owoc. stołowych

(półwytrawne, łagodne, słodkie)

"Rektyfikacji Warszawskiej"

Znowu „sanator“ defraudantem

Skandaliczna afera w katowickiej dyrekcji kolejowej

Katowice, 8. 2. (Tel. wł.) Pisma śląskie donoszą, że w katowickiej dyrekcji kolejowej zaszły poważne nadużycia z funduszami, powstałemi z potrąceń od poborów kolejarskich, przeznaczonych na Ligę Obrony Powietrznej Państwa. Sprawcą tych nadużyć jest znany działacz „sanacyjny” urzędnik dyrekcji kolejowej i propagator sekcji kolejowej L. O. P. P., niejaki Charnas. Nadużycia, wynoszące wiele tysięcy złotych popełniał on w ten sposób, że fałszował na odnośnych czekach podpis b. prezesa dyrekcji kolei Dobrzyckiego. Poza tem kazał przekazywać sumy na rzekome konto czekowe L. O. P. P., które w rzeczywistości było jego osobistym kontem.

Wiadomość o tych nadużyciach wywołała w szerokich kołach śląskich kolejarzy niebывale poruszenie, czego dowodem jest m. in. fakt, że zaraz po

ujawnieniu nadużyć około 2.000 kolejarzy zgłosiło swe wystąpienie z L. O. P. P., straciwszy zaufanie do tej organizacji. Trzeba dodać, że kolejarze śląscy dotychczas najwięcej zbierali składek na L. O. P. P.

W wyniku dotychczasowych dochodzeń, władze zarządziły aresztowanie Charnasa. Zależnie od wyników dalszego dochodzenia spodziewać się należy aresztowania jeszcze innych osób, wmięszanych w tę aferę. Ogólna suma zdefrudowanych pieniędzy w ciągu ostatnich dwóch lat wynosi około 35.000, a Charnas był poborcą przez 5 lat.

Dodać należy, że od dłuższego czasu niezależna prasa śląska wskazywała na niedopuszczalne metody Charnasa przy werbowaniu kolejarzy do „sanacji”.

Zastrzelenie agenta policji w Warszawie

Nazwisko zamordowanego łączono ze sprawami gen. Zagórskiego, red. Mostowicza i in.

Warszawa, 8. 2. (Tel. wł.) W sprawie zamordowania agenta Sieczki otrzymujemy jeszcze następujące dane:

Sieczko ostatnio nie posiadał zajęcia, służył swego czasu w bojówce P. P. S. pod rozkazami Tasiemki, następnie wydalony z partji był członkiem lotnej brygady urzędu śledczego. Sieczko był szeroko znany w kołach robotniczych na Woli jako osobistość, zaangażowania w awanturach partyjnych i wynikających na tem tle krwawych zajściach. Naogół prasa nie docenia zbrodni. Jedyne „Robotnik” trafia w sedno rzeczy.

„Całe zajście, pisze „Robotnik”, przedstawia się dosyć zagadkowo. Należy przypomnieć, że nazwisko Sieczki było w ostatnich latach dosyć głośne. Mianowicie w różnych ulotkach, które krążyły po Warszawie o zaginięciu generała Zagórskiego, o porwaniu Nowaczyńskiego i pobiciu red. Mostowicza. Sieczko był wymieniany jako jeden z tych, którzy brali udział w tych sprawach. P. minister sprawiedliwości Dutkiewicz oraz podwładne mu władze sądowno-śledcze mają obecnie wdzięczne zadanie wyświechtania wczorajszej zagadkowej zbrodni i uchwycenia nitki, która doprowadziłaby może nie tylko do kłębka, ile do kłębowa.”

Od siebie dodajemy, że nazwisko Sieczki było kilkakrotnie wymieniane w znanych mowach posła Trąpczyńskiego. (w)

Warszawa, 8. 2. (Tel. wł.) Dzisiejsze południowe „ABC” pisze: „Gdy Adolfa Nowaczyńskiego w przeddzień Bożego Narodzenia 1927 r. wywieziono na Glinianki, w pewnym momencie jeden z drabów krzyknął: „Franek, dosyć teraz, zrobimy z nim koniec”, — i poczęli go wlec do przyrębli. Nowaczyńskiemu przedstawiono szereg domniemych napastników, wśród których znajdował się przodownik Kowalski a obok niego Franciszek Sieczko.

Przeszłość Sieczki jest niezwykle burzliwa. Od młodych lat należał do bojówki P. P. S. W r. 1905 zbiegł do Ameryki. Tutaj długo nie popasał. Wrócił do Polski i znowu stanął w szeregu bojówki P. P. S. Jakiś czas był agentem policji politycznej w brygadzie komu-

nistycznej. Prokuratorzy, nadzorujący urząd śledczy, mieli z nim niejedną kłopot, albowiem ciągle napływały skargi na znęcanie się Sieczki nad więźniami.

Gdy naczelnikiem urzędu śledczego i policji politycznej został komisarz Suchanek, Sieczko zaczął odgrywać znaczną rolę. Jak wynika z zeznań świadków w procesie „Słowa Pomorskiego”, Sieczko był jednym z tych, którzy bili studentów, wychodzących z głośnego wiecu przedwyborczego Stronnictwa Narodowego przy ul. Targowej. Po dymisji Suchanka Sieczkę wydalono z policji. Po wydaleniu otrzymał koncesję na restaurację w halach za Żelazną Bramą. Podobno trudnił się flaczarstwem przy rzeźni miejskiej.

Tygodnik „Placówka” podał swego czasu wiadomość, że na niejakiego Franciszka Sieczkę, który zbiegł do Polski, został wydany zaozyczny wyrok śmierci za napad rabunkowy. Czyżby to był ten sam Sieczko?

Tło krwawego zajścia w kawiarence na Pradze, — kończy ABC — nie jest dotychczas wyświechtane. Wi-

Wpływ zimna na tłustą cerę i ręce.
U osób skłonnych do odziebiu rąk, czerwieni się i obrzęka skóra już z nastaniem chłodnej pory. Ponieważ w danym wypadku bywa krążenie krwi upośledzone, wystrzegać się należy obcisłych rękawiczek. Zapobiega się i zwalcza tę przypadłość kąpiąc rano i wieczorem ręce w gorącej wodzie a po osuszeniu masuje się ożywczym kremem „Oxa” Dra Lustra, od końców palców, przez grzbiety rąk, ku przedramionom. Po energicznym wymasowaniu, zmywa się krem mydłem śmietankowym „Miraculum”. W ciągu dnia masować ręce bez natłuszczania. Pod wpływem zimna krzepnie oleisty tłuszcz w porach tłustej cery, co sprzyja tworzeniu się wągrów. Wskazane są zatem częste splókiwanie twarzy gorącą wodą i mycie proszkiem marmurowym „Miraculum”, a podczas mrozów obfite pudrowanie odtłuszczającym pudrem higienicznym Dra Lustra. Zimno sprzyja narastaniu grubego naskórka, a ponieważ tłusta właściwość cery nie znosi żadnych zgotów kremów, powleka się ją na 10 minut przed każdorazowym myciem — Mleczkiem - Lityną Dra Lustra. O prawidłowej i suchej cerze — w następnym artykuli. Tw 1059 Dr. Z. B.

Niniejszem wyrażam Dyrekcji

Towarzystwa Akc. Ubezpieczeń „VITA” w Warszawie i Oddziałowi tegoż T-wa w Poznaniu

swoją serdeczną wdzięczność za wysoce kulantne i życzliwe zapiekanie się mną po doznanym wypadku nieszczęśliwym, wyrażające się w ulokowaniu mnie na koszt T-wa w szpitalu S. S. Diakonów, sprawnej wypłacie przez szereg miesięcy dziennego odszkodowania i **prze terminowe** wypłacie odpowiedniej sumy odszkodowania za stałą częściową inwalidność. Kw 1596

Zważywszy, że doniosłość ubezpieczenia oraz trafność wyboru Towarzystwa poznaje się najlepiej w nieszczęśliwym, gorąco polecam T-wo Akc. Ubezpieczeń „VITA”.

Pobiedziska, dnia 3 lutego 1930 r. **Kazimierz Wegenke.**

domo, że Sieczko ostatnimi czasy w rozmowach ze swymi kompanami odgrażał się, że może wielu z nich zasympać. Jest więc bardzo prawdopodobne, że tu należy szukać powodu morderstwa. Za dużo wiedział... Tyle ABC.

Śnieg i mróz w Zakopanem

Zakopane, 8. 2. (AW.) W Zakopanem pada bez przerwy śnieg przy temperaturze — 3, warstwa śniegu w Zakopanem dochodzi do 32 cm, przy Morskiem Oku temperatura — 5 st., warstwa śniegu 50 cm. Na Hali Gąsienicowej — 4 st. przy 30 cm. warstwie śniegu. Na jutro spodziewane są dalsze obfite opady śnieżne przy silniejszym mrozie.

Biskup odstępcą.

Kijów, 8. 2. (AW.) Biskup Marek Gruszecki zwrócił się z listem do kijowskiej gazety komunistycznej, oświadczając, iż porzuca stan duchowny i prosi równocześnie o przyjęcie do partji komunistycznej. Gruszecki oświadcza, iż całe duchowieństwo w sowieckim nastroju jest wrogo wobec władzy sowieckiej, i winno być zlikwidowane. Równocześnie dokonano rozwiązania autokefalonej cerkwi ukraińskiej, jako organizacji antysowieckiej.

Katastrofa w kopalni.

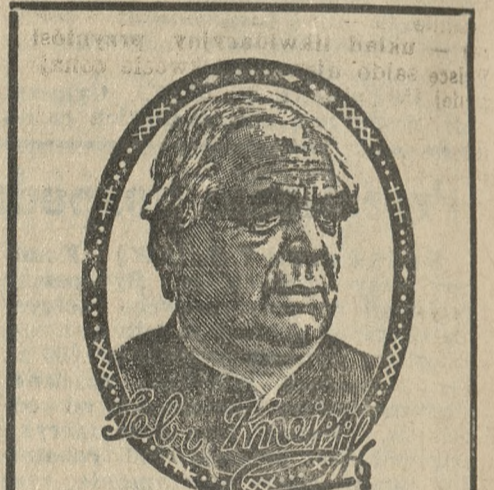
Nowy York 8. 2. (AW.) W kopalni węgla w pobliżu Standard Ville, w Stanie Utah wydarzyła się straszliwa eksplozja 20 górników poniosło śmierć na miejscu. Los 7 górników nie jest jeszcze znany. Przypuszczają, iż oni również ponieśli śmierć.

LIKIERY - WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI

COGNAC
Monnet
NAJLEPSZY FRANCUSKI

H. MAKOWSKI
WINO - MIÓD
KRUSZ WICA

Boks w Senacie
Londyn, 7. 2. (AW.) W południowo-afrykańskim Senacie doszło w piątek do gorszącego zajścia. Senator Beidell b. minister robót publicznych, dotknięty odmową przeproszenia go przez senatora Marwicka za obrazę wyzwał go na partję boksu, którą rozegrał doraźnie. Na sali legł senator Marwick powalony potężnym knockoutem Beidella.

Powyższy wizerunek Ks. Kneippa, w medaljonie z jego podpisem jest oznaką prawdziwej kawy słodowej Kneippa wytwarzanej według oryginalnego receptu Ks. Kneippa teraz przez firmę **Henryka Francka Synowie S. A.**

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Od czego zależy trzeźwość narodu?

Na zakończenie Tygodnia Propagandy Trzeźwości

Na powyższy temat można mieć cały szereg poglądów, nie mniej ważnych, od tego, który dzisiaj poruszamy. Na pierwszy rzut oka wydają się mieć słuszną rację, którzy twierdzą, że jedyny ratunek jest w prohibicji, to zn. w zakazie sprzedawania napojów alkoholowych. Bywają znowu inni, którzy zaprzeczają celowości i wartości jakichkolwiek ograniczeń i zakazów oraz wierzą niezłomnie w to, że trzeźwość zapanuje, skoro szkoła nauczy należycie młode pokolenie o szkodliwości alkoholu. Inni znowu zachwalają gospody bezalkoholowe i napoje zastępcze, sport oraz wycieczki, kasy oszczędnościowe oraz czytelnictwo ludowe, jako niezawodne lekarstwo na obecne groźne stosunki.

Skoro się zważy, że nawet obecnie pomimo ogólnej biedy, ciężkich warunków zarobkowania, miasta i miasteczka nasze dostarczają nam dowodów istnienia pijaństwa, — cóż będzie dopiero w czasach pomyślniejszych? Trzeba nam zatem zawczasu uświadomić sobie, co prowadzi do pożądanego celu. W walce z alkoholizmem trzeba umiejętnie i roztropnie używać wszystkich wyżej już wymienionych sposobów. Niema oczywiście jednego lekarstwa na chorobę społeczną tak zastarzałą i zrosniętą z błędnymi połączkami, fatalnymi zwyczajami towarzy-

skiem i urządzeniami życia publicznego.

To pewne, że walka z alkoholizmem jest niesłychanie trudną, i że wobec tego tem konieczniej powinni się łączyć w organizacje ci, którzy chcą ze skutkiem walkę staczać. O zwycięskiej walce z tego rodzaju namiętnością, chorobą społeczną, — ani marzyć nie można bez silnych i specjalnych organizacji. Komu czas na osobistą współpracę nie pozwala, temu dana jest możność należenia do Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej z składką 6 zł rocznie, kto ma zamiar wziąć czynny udział w organizacjach przeciwalkoholowych może się zapisać czy to do Akademickiej Młodzieży Abstynentek, czy Zw. Nauczycieli Abstynentów, czy też wreszcie do Bractw Wstrzemięźliwości. Wszystkie wymienione organizacje podlegają dyrektywie centrali (Składnicy Abstynentek), która się mieści w Poznaniu przy Alejach Marcinkowskiego 26. Prezesem centrali jest prof. dr. Eugeniusz Piasecki, sekretarzem ks. Tadeusz Gałdyński.

W dniu dzisiejszym kończy się Tydzień Propagandy Trzeźwości. Ostatni ciekawy odczyt na temat „Akcja katolicka i zagadnienie alkoholizmu” wygłosi przez Radio Poznańskie o godzinie 17.25 sekretarz generalny ks. Tadeusz Gałdyński.

Oszustwo czekowe

Ujęcie zorganizowanej szajki

Wskutek zgłoszonego przez jednego z banków doniesienia o fałszerstwie czeków z konta firmy Edmund Rychter gotówki 9000 zł, energiczne dochodzenia po dłuższym czasie doprowadziły do wykrycia sprawców w osobach: Marjana Rozpłochowskiego, znanego fałszerza, jego żony i Antoniego Żurczaka, ślusarza. Używali oni pocztówki z pieczęcią firmy Rychter, która dostała się do ich rąk w dniu 19. 12. i wyciągnęli książeczkę czekową firmy Rychter. Podpis na pocztówce Rozpłochowski podrobił, a pieczęć firmową znany fachowiec W. W dniu 20. 12. pobrał Żurczak na mocy takiego cheku 4000 zł i w dniu 21. 12. — sumę 5000 zł, którą sprawcy się dzielili, a następnie trwonili na zabawy i jazdy samochodem.

Rozpłochowski by zatrzymany podejrzanie o udział w tem oszustwie zachorował w dniu 21. 12. i przebywał w szpitalu do następnego wieczora. W dniu 23. 12. szajka ta, nie będąc pewną, posługiwała się przy następnym usiłowaniu podjęcia sumy 3700 zł niejaki Janem Skrzyńczakiem, bezrobotnym, który za obietnicą otrzymania 100 zł zgodził się a to dla tego, że współnik W. przedstawił się jako kierownik firmy Edmund Rychter. Sprawa jednak w międzyczasie się wydała i Skrzyńczak został ujęty, lecz ponieważ działał w dobrej wierze zwolniono go.

Rozpłochowski z żoną i Żurczakiem od kilku tygodni znajdują się w więzieniu sądowym; obecnie po śladnym dochodzeniu zdolano im udowodnić winę, pomimo, że uporem dotąd milczą.

Ujęcie podpalacza

Jak powstał ogień w „Moulin Rouge“?

W sprawie pożaru w tej restauracji, o czem pisaliśmy, w dochodzeniach wysiedzono sprawcę podpalenia w osobie ucznia gastronomicznego tegoż lokalu Stachowiaka Antoniego, lat 18, (G. Wilda 78).

Stachowiak przyznał się, że wzniecił ogień, chcąc przez to zatuzować kradzieży 30 zł. W celu dokonania tej kradzieży kazał się umyślnie zamknąć w lokalu i ukrył się w pokoju na II prz. Przekonaawszy się, że lokal jest zamknięty, wyszedł z kryjówki, dostał się do restauracji przez otwór, którym puszczają światło reflektora, na salę i skradł: szuflad bufetowych wyżej wymienioną sumę oraz 100 sztuk papierosów. Z obawy by sprawa nie wyszła na jaw, wzniecił pożar w ten sposób, że rozciął siedzenie przy fotelu i przy kanapie, poczem meble te podpalił i wyszedł tą samą drogą wracając do uhikacji, gdzie się

poprzednio ukrył. Nie mógł jednak wytrzymać z powodu dymu i wybiegł na dach. W tym czasie przybyła na miejsce straż pożarna w celu zlokalizowania ognia, a po wysuniętej drabinie zeszli on na dół.

Stachowiak przyznał się również do kradzieży i wzniesienia ognia z zemsty dn. 21 stycznia w restauracji pod Strzechą w Bydgoszczy, przy ul. Jagiellońskiej, gdzie pracował jako uczeń gastronomiczny. Stachowiaka odstawiono do sądu grodzkiego.

KALENDARZYK

Sobota, 8 lutego 1936.

Słońce: wschód 7.25 — zachód 16.50 —
długość dnia 9 godzin 25 min
Księżyc: wschód 10.47 — zachód 3.14 —
po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 6 st. Cels. —
Pogodnie. Wiatr północno - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 3 st. Cels. — najniższa minus 6 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,71 m.

Kal. rz. kat.: Jan z Maty — jutro Apolonja.
Kal. słow.: Gniewomir Bł. — jutro Goryslaw.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od 12-15.

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11-17, w dni świąteczne od 12-15.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9, II prz., otwarta codziennie od godz. 11-13 i od 16-19. Opłata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12-1 i od 4-7, w soboty od 12-3. Kaucja 3,00. Abonament 1,80. Wpis 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61
W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

„Młodzież Wszechpolska”. Zebra-
nie kandydatów odbędzie się dnia 19 bm.

o godz. 20 w lokalu własnym przy ulicy św. Marcina 85 (podwórze prawa I prz.). P. dr. Karol Stojanowski, doc. U. P., wygłosi referat na temat: „Ekspansja narodu polskiego”. Obecność kandydatów obowiązkowa; goście mile widziani.

Z Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafji św. Marcina. — Kwartalne zebranie odbędzie się w środę, dnia 12 bm o godz. 17 na sali księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. Na porządku obrad bardzo interesujący wykład ks. dr. Janickiego na temat „Nasze obowiązki wobec rodaków na obczyźnie”. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

Zarząd Oddziału Wlkp. Zw. Harcerstwa Polskiego zwołuje na dzień 23 lutego rb. walny zjazd Oddziału Wlkp. Z. H. P., który odbędzie się w Poznaniu, Uniwersytet (Collegium Minus) w sali im. Lubrańskiego przy Wąłach Wazów 26 o godz. 9 msza św. w kościele farnym z udziałem drużyn poznańskich, poczem przejdzie do sali obrad. Otwarcie zjazdu nastąpi o godz. 10.45 bez względu na liczbę obecnych.

WYKŁADY

Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce. Drugi z rzędu odczyt z cyklu poświęconego zagadnieniom polsko - niemieckim, a zorganizowanego przez Zarząd Koła Miejscowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu, wygłosi członek Komitetu Likwidacyjnego w Poznaniu, członek Zarządu Okręgu Poznańskiego Z. O. K. Z. p. prezes Kazimierz Kierski n. t. „Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce”. Odczyt ten wygłoszony zostanie w poniedziałek, dnia 10 bm o godzinie 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ulicy Franciszka Ratajczaka. — Wstęp bezpłatny.

Dwaj harcerze Jugosłowianie, zatrzymawszy się w swej podróży po Polsce w Poznaniu, wygłoszą w dniu 10 bm o godzinie 20 w sali 17 Collegium Minus (Uniwersytet) odczyt o Jugosławii, bogato ilustrowany zdjęciami. Ceny biletów: normalny 50 gr, studencki 30 gr.

WYCHOWANIE, KURSY

Dokształcająca Szkoła Kupiecka rozpoczęła 4. b. m. nowe półroczne. Uczniów i uczennice kupieckie należy spieszyć zgłosić do sekretariatu przy ul. Marii Magdaleny w II szkole powszechnej Obecnie otwiera się 2 żeńskie klasy poranne, na które zwraca się uwagę zainteresowanych.

ZYCIE SOKOLE

Tow. Gimn. „Sokol” w Wronkach urządziło dnia 2 bm w sali p. Koczorowskiego przedstawienie amatorskie p. tyt. „Wicek i Wacek”. Dzięki staranym przygotowaniom i umiejętnej reżyserji sztukę wystawiono bardzo udanie. Wykonawcy zasłużyli na uznanie, które publiczność wyrażała licznymi oklaskami. Po przedstawieniu odbyła się zabawa tańeczna. (wr)

„Sokol” w Rogoźnie. Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 14 bm w lokalu druha Jarosza. Na porządku obrad referat i inne ważne sprawy (sre)

Tow. Gimn. „Sokol” (Śródka) podaje do wiadomości, że biblioteka jest otwarta we wtorek dla młodzieży od godz. 14-18, a dla drużyny o godz. 18. Zarząd Baczność Sokolli! Zbiórka do wzięcia udziału w obchodzie odzyskania Pomorza i morza polskiego odbędzie się dnia 9 bm. dopiero o godz. 9.30 przed pol. na Nowym Rynku.

WIECZORY, KONCERTY

Zagłoba swatem. Komenda Drużyny Błękitnej w Poznaniu zaprasza sympatyków, jak i pokrewne organizacje młodzieży, Szanownych Rodziców, oraz dawnych i obecnych członków drużyny na przedstawienie, które odbędzie się 8 bm o godzinie 20 w sali Amaranowej Domu P. K. E. przy ul. Słowackiego 19. Święta komedia pod tytułem „Zagłoba swatem” według H. Sienkiewicza, odegra sekcja sceniczna - amatorska Drużyny Błękitnej. Program będzie urozmaicony również występami humorystycznymi. Przedsprzedaż biletów w sekretariacie Drużyny Błękitnej przy ul. Szamarzewskiego 2. Dochód przeznacza się na lotnisko dla młodzieży w Hallerowie nad morzem.

Dla naszych małych obywateli urządza Stow. Pań Mil św. Wincentego a Paulo p. w N. M. P. Fara w niedzielę 9 bm o godzinie 3 po poł. wielki karnawał dziecięcy w sali amaranowej ulica Słowackiego 21-23. Piękną zabawę urozmaicą piosenki małych obywateli. Arcywesołą sztuką odegra grono starszych amatorów. Uzupełnieniem tego czarującego karnawału będzie malowniczy polonez w wianeczkach, czapeczkach i parasolkach, które nabyć można na sali. Strój do woli. Czysty zysk na święcone dla biednych rodzin. Dojazd dwójką do ul. Kochanowskiego.

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś (w sobotę) odbędzie się w sali Domu Ziemieźniczego przy ul. Fr. Ratajczaka wieczór taneczny Koła Historyków

Ludzie otyli osiągnięci bez trudu wydajnie i obficie wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę Franciszka Józefa. Liczne sprawozdania lekarzy specjalistów stwierdzają, że chorzy na nerki, artretycy, reumatycy, chorzy z kamicą i cukrzycą są bardzo zadowolony z działania wody Franciszka Józefa. nw 8227

Stud. U. P. Początek o godz. 21. Wstęp 5 zł, dla studentów 2,50 zł.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Związek Hallerczyków Placówka Poznań wzywa do gremjalnego udziału w uroczystości dziesięciolecia odzyskania dostępu do morza w niedzielę, dnia 9 bm. Zbiórka o godz. 8.30 rano na Nowym Rynku, nabożeństwo w kościele farnym, a następnie pochod i uroczysta akademja w auli uniwersytetu.

Do ogółu młodzieży akademickiej. W związku z odbywającym się obchodem dziesiątej rocznicy „Zaślubin Polski z Morzem” w dniu 9 bm. Poznański Komitet Akademicki wzywa wszystkie polskie akademickie organizacje i zastępy młodzieży akademickiej do udziału. Program uroczystości obejmuje uroczystą mszę św. w Farze o godz. 10 i uroczystą akademję morską w Auli U. P. Wstęp na akademję wolny. Nie wolno nikomu uchylać się od wzięcia udziału w tak ogólnopolskiej uroczystości, jaką jest rocznica „Zaślubin Polski z Morzem”, tem więcej że może tam zabraknąć akademika - Polaka, który zawsze i wszędzie potrafi podkreślić swoje dla doniosłych spraw narodowych zrozumienie. Poznański Komitet Akademicki.

Zbiórka Okręgu I Związku Towarzystw Uczestników Powstania celem udziału w nabożeństwie solennem oraz w pochodzie z okazji dziesięciolecia odzyskania dostępu do morza dnia 9 bm. w niedzielę o godzinie 9.30 na Nowym Rynku w przepisowym umundurowaniu.

Zarząd Związku b. Uczestników Powstań Narodowych podaje do publicznej wiadomości, że bierze udział w obchodzie 10-lecia odzyskania morza i wzywa wszystkich swoich członków do stawienia się w niedzielę dnia 9 bm. o godz. 9.30 na Starym Rynku. Związek b. Uczestników Powstań Narodowych bierze udział ze sztandarem w nabożeństwie, defiladzie i akademji.

Towarzystwom dzielnicy wildeckiej zwracamy uwagę, że zbiórka w dniu 9 bm odbędzie się dopiero o godz. 9.50 przed pol. na Nowym Rynku. Komitet Towarzystw Dzielnicy Wildeckiej.

KRONIKA MIEJSCOWA

Ślizgawka A. Z. S. przy ul. Noskowskiego jest otwarta codziennie.

Tow. cechowej czeladzi krawieckiej w Poznaniu odbyło swe roczne walne zebranie w ostatnich dniach stycznia. Obradom przewodniczył prezes p. Majchrzak. Sprawozdania ustępującego zarządu z sektorszej działalności składali kolejno sekretarz, skarbnik i bibliotekarz. Wynikało z nich, że Towarzystwo w ostatnim roku znacznie postąpiło naprzód, czy to przez werbowanie licznego grona nowych członków, czy też i poprawę stanu kasy. Liczne odczyty, wygłaszane na zebraniach przez specjalnych prelegentów, świadczą wymownie o żywotności młodej organizacji krawieckiej. Po załatwieniu spraw ściśle organizacyjnych przystąpiono do wyborów nowych władz, w skład których weszli pp. Franciszek Majchrzak — prezes, K. Janicki — wiceprezes, B. Thiem — sekretarz, J. Ziolkowski — skarbnik, W. Nowak — bibliotekarz, Bendziecka i Tomowiak — ławnicy, Antczak i Jagla — rewizorzy kasy. (tr)

KRONIKA POLICYJNA

Jak można utracić majątek. Wielką stratę poniósł w tych dniach pewien zamieszkały w Poznaniu emerytowany chorąży. Za pieniądze uzyskane przez kapitalizację emerytury kupił on samochód celem wypożyczenia go interesantom. Samochód był częściowo używany. Po pewnym czasie okazało się, że chorąży padł ofiarą oszustwa. Sprzedający mu samochód osobnicy nabyli go na raty i nic mu o tym fakcie nie powiedzieli. — Porzuciona w ten sposób firma, porwała wobec nieuiszczenia rat ścisnąć posiadacza samochodu, znajdując go w Łodzi. do kąd emerytowany chorąży z polecenia czyjegoś wyjechał. Był on w niezwykle trudnej sytuacji, gdyż niefatmo mu było udowodnić, iż padł ofiarą oszustwa. Z trudem zdołał uniknąć aresztowania, a najdotkliwszym ciosem dla niego była utrata wpłaconych oszustom pieniędzy (k)

Napadnięty przez nożownika. W związku z notatką pod wspomnianym tytułem, p. Stanisław Grzybowski, zamieszkały przy ul. Marszałka Focha 41, prosi o zaznaczenie, że w dniu 29 ub m. napadnięty go na moście Cybiny, a nie nad brzegiem rzeki.

P. St. Wawrzyniak, właściciel restauracji przy ul. Chwaliszewo 70, donosi nam, że wiadomość, podana w kronice policyjnej naszego pisma z dnia 13 stycznia rb., jakoby w lokalu jego jakiś krawczyk pchnął kogoo trzykrotnie szty-

tem, jest mylna, bowiem w lokalu wymienio-
nym znajdą się takie nie było.
— **Kradzieże i włamania.** Do mie-
skaniami pani Nawrot Bronisławy przy W.
Garbarach 50 włamani się złodzieje i skra-
dili bieliznę i garderobę damską, wart
około 620 zł. — P. Butkówny Marji, ulica
Strumykowa 15, skradziono na St. Ryńku
szkafek damską, w której znajdował się
zobek kieszonkowy. — Pani Kasprzak
ul. Czartoria 11, skradziono to-
rebkę damską, koloru jasno brązowego,
ważącą 40 zł, wykaz osobisty, legity-
macyj z Państw. Urzędu Pośredni Pracy
i inne papiery. — P. Gonkiewiczowi, ulica
Marsz. Focha 64, skradziono pozostawio-
ny w korytarzu plekhanji przy kościele
Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu rower
męski, marki Akadja, nr. 2997, wart. 200
złotych. (z)
— **Czyja własność?** W Komisarjacie
III. P. P. znajdują się następujące przed-
mioty: nieużywany odlew brązowy obro-
blony, wagi około 20 kg, pas zapędywy,
dług. 28,35 m. i 14 cm. szer. zupełnie nowy
i pas zapędywy dług. 4,25 mtr. i 8 cm. szer.,
trochę zużyty. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Zamachu samobójczego** dopuściła
się w Dzierżni pow. mogileńskiego córka
ka gospodarza Steffego. Wróciła miano-
wie rano z zabawy w Gębicach do domu,
a rodzice poczuli jej czynić wymówki. —
a słowami ich przejęła się tak dalece, że
chwyciła fuzję i postrzeliła się w okolice
serca. Stan denatki jest bardzo groźny
i nie wiadomo, czy się ją da utrzymać
przy życiu. (rg)

— **Nieostrożność przyczyną tragiczne-
go wypadku.** Przed stacją kolejową w
Kluczkach pod Toruniem zatrzymał się
pociąg towarowy, który nie miał wjazdu
z powodu nadchodzącego pociągu po-
spieszonego. Chcąc się przekonać o przy-
czynie zatrzymania pociągu, hamulczy-
czynie zezwolił pociągu, hamulczy-
czynie zabrakowało, zamieszkały w Tczewie, wyszedł
Gabrych, zamieszkały w Tczewie, wyszedł
z jego budki na tor. W tej właśnie
chwili nadjechał pociąg pośpieszny. Ma-
szyna odrzuciła G. na bok, raniąc go
śmiertelnie. G. zmarł krótko potem w
szpitalu w Toruniu. (sk)

— **Alkohol przyczyną tragedji ma-
łżeńskiej.** Matronkowie Władysław i Fel-
cja Ruszkowscy, mieszkańcy miejscowości
Skape pow. lipnowskiego, tworzyli parę
zupełnie niedobrą. Swary i awantury
w domu były na porządku dziennym. Gdy
R. podpił wracał onegdaj do domu, żona
jego, chcąc położyć kres nadciągającej bu-
rzy, pochwyliła siekiere i rozplatała mę-
żowi głowę, kładąc go trupem na miejscu.
Następnie zagrzebała zwłoki w szopie i
powiadomiła policję, że maż jej zginął
bez wieści. Przeprowadzone śledztwo u-
jawniło zbrodnię, popełnioną przez Rusz-
kowską, którą osadzono w więzieniu. (z)

JARMARKI

— **Trzemeszno.** Jarmark kramny
oraz na konie i bydło z wykluczeniem
trzody chlewnej, odbędzie się 18 bm.
— **Mosina.** W czwartek, dnia 13 bm
odbędzie się tutaj jarmark ogólny. Spęd
byłaby dozwolony.
— **Strzałkowo.** Jarmark ogólny od-
będzie się dnia 19 bm. Spęd inwentarza
tywego z wyjątkiem trzody chlewnej
dozwolony.
— **Międzychód.** Jarmark na konie i
bydło odbędzie się dnia 11 bm.
— **Kępno.** Jarmark na konie, bydło,
nierogaciznę i towary kramarskie odbę-
dzie się we wtorek 18 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Swarzędz.** (Z Cechu Stolarskiego)
Roczne walne zebranie Cechu Stolarskie-
go w Swarzędzu odbędzie się dnia 15 bm
o godz 19 w salce posiedzeń w strzelnicy
O liczny udział członków prosi Zarząd.
— **Mosina.** (Nabożeństwo żałobne.)
Dnia 6 bm. odbyło się tutaj uroczyste na-
bożeństwo żałobne za duszę śp. ks. prob.
Robowskiego, byłego proboszcza tutejszej
parafji, zamordowanego ostatnio w Sad-
kach. Parafjanie tutejsi zachowali
wdzięczną pamięć dla byłego duszpaste-
rza, to też wiadomośc o tragicznej jego
śmierci przejęła wszystkich do głębi.
— (Z Rady miejskiej.) Rada Miejska
wybrała radnego p. Stefana Cieśliewicza
opiekunem społecznym na miasto Mosinę.
— (Z Tow. Młodzieży Polskiej.) Ostat-
nio odbyło się przedstawienie Tow. Młod-
zieży Polskiej. Odegrano z powodzeniem
„Pana Jowialskiego” Fredry. Udział o-
bywatelstwa był niestety bardzo mały. (sc)

— **Chojna pow. wągrowiecki.** (Z ty-
cia powstańców.) Tutejsze Tow. Powstań-
ców i Wojaków obchodzilo dnia 2 bm. de-
ręczną uroczystość ku czci poległych. Ks.
Prob. Duczmal, dzięki któremu towarzy-
stwo to tak pięknie się rozwinięło, odpra-
wił uroczyste nieszpory, w których wzięła
udział cała okoliczna ludność. Po nie-
szporach wyruszone w pochodzie na
cmentarz, gdzie złożono na grobie pole-
głych wieńce, poczem udano się do sali
p. Frieskego, gdzie odbyło się przedsta-
wienie.

— **Barcin.** (Z Rady Miejskiej.) Na po-
siadzeniu w dniu 31 stycznia wprowadził
p. burmistrz Tyczewski kupca pana Jana
Czajkowskiego w urząd radnego. Głó-
wnym przedmiotem obrad było uchwalenie
dotychczasowego budżetu na rok 1929-30.
Po krótkiej dyskusji przyjęto budżet za
proponowany przez Magistrat. W roku
budżetowym 1930-31 uchwalono pobierać

70 proc. dodatku do państwowego podat-
ku gruntowego i 20 proc. dodatku do
państw. podatku od nieruchomości. Oży-
wioną dyskusję wywołał wujosek Tow.
Gimn. „Sokół” o udzielenie subwencji.
Rada miejska zasadniczo przychylna
wnioskowi, poleciła zawrzeć wprzód u-
mowę z komitetem P W i W F co do
użytkowania boiska i przedłożyć sprawę
na następnym posiedzeniu. Przy wolnych
głosach odczytał radny p. Fr. D. artyku-
ły z prasy o budowie krematorium, które
to budowy całe katolickie społeczeństwo
potępia, gdyż zamiast przystąpić do bu-
dowy domów mieszkalnych, zamierza się
budować nieczemnie i uzasadnione i zby-
teczne urządzenia. Panu D. należy się za
to poruszenie pełne uznanie.

— (Z Tow. Śpiewu „Halka”.) Walne
zebranie odbyło się przy udziale 34
członków. Zagaił je prezes Józef Napie-
ralski, witając prezesa okręg. p. Męclew-
skiego z Inowrocławia oraz członków i
gości. Na przewodniczącego walnego ze-
brania powołano p. Męclewskiego. Zko-
lei p. Feliksa Plotka przedłożył sprawo-
zdanie z działalności swej w roku 1929,
a dotychczasowy skarbnik p. M. Sikorski
przedstawił stan kasy. Po dyskusji wy-
brano jednogłośnie dotychczasowy zarząd
w skład którego wchodzi: pp. Józef Napie-
ralski — prezes, Feliks Plotka — sek-
retarz, Marjan Sikorski — skarbnik,
Zofja Chrośniakówna — bibliotekarka —
Dyrygentem wybrano nauczyciela p. Ma-
laka. Lekcje śpiewu odbywają się regu-
larnie co wtorek i piątek w szkole kato-
lickiej, gdzie przyjmuje się również kan-
dydatów na członków.

— (Z Tow. Robotników Katolickich.)
Na ostatnim walnym zebraniu ukonsty-
tuował się nowy zarząd w następującym
składzie: pp. Bolesław Prusak — prezes,
Tomasz Grześkowiak — sekretarz, Teo-
dor Kaczmarek — skarbnik, Franciszek
Pezala — bibliotekarz.

— (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) W ro-
ku 1929 notowano 299 urodzeń; zgonów
zarejestrowano 65, ślubów zaś zawar-
to 65. (eb)

— **Obrzycko.** (Z Tow. Przemysłow-
ców.) Dnia 2 lutego odbyło się w lokalu
p. Chmielewskiego zebranie Tow. Przemys-
łowców. Zagaił je prezes p. Br. Schwartz.
Następnie odczytał sekretarz p. Brodnia-
wicz protokół z ostatniego zebrania, po-
czem wygłosił odczyt o podatkach. Da-
lej wygłosił p. M. Schwartz treściwy refe-
rat pod tytułem: „Zmiany rzemiosła da-
wniej a dziś”. Po załatwieniu spraw
mniejszych wagi solwował prezes zebranie.

— (Z życia straży pożarnej.) W ostat-
nich dniach odbył się próbny alarm o-
chronijczy i obowiązkowej straży pożar-
nej. Udał się on znakomicie, gdyż obie
straże stanęły się na miejsce alarmowe
w przeciągu 10 minut. Wiceprezes Włkn.
Zw. Straży Pożarnej p. Scholl wyraził w
pięknom przemówieniu do wszystkich
strażaków podziękowanie i zachęcił ich
do dalszej wspólnej pracy około rozwoju
pożarnictwa wielkopolskiego. (os)

— **Września.** (Z Rady miejskiej.) Po
zagajeniu ostatniego posiedzenia przez p.
dyr. Smodlibowskiego zabrał głos p. bur-
mistrz Soltysiak i omówił przedłożony
radzie miejskiej budżet na rok 1930-31. W
godzinnej swej przemowie zwrócił uwagę
na najważniejsze szczegóły gospodarki
miejskiej w nowym budżecie. Ze wzglę-
du na słaby stan życia gospodarczego
budżet nowy nie zawiera wydatków na
jakiekolwiek budowy i inne inwestycje.
Zmniejszył się on w porównaniu do po-
przedniego o 57 000 zł. Po dłuższej dysku-
sji przyjęła rada miejska przedłożony
przez magistrat budżet w następujących
działach. Budżet administracji głównej
683 600 zł, wydatki zwyczajne 580 227 zł
nadzw. 103 373 zł; dochody zwyczajne
649 860 zł nadzwyczaj. 33 740 zł. Dla elektro-
wni, rzeźni i wodociągów przewidziano w
budżecie sumę 378 600 zł. W dalszym cią-
gu zebrania podwyższono czynsz dzierża-
wny z domów miejskich o 5 proc., a cze-
sne w szkole wydziałowej żeńskiej o 10
proc. Oplatę za wodę podwyższono dla
konsumentów z 35 na 40 groszy, dla gar-
nizonu i Opieszyna na 45 groszy. Budże-
ty dodatkowe na rok 29-30 z głównej ad-
ministracji i elektrowni miejskiej przyję-
to, a dla budżetu szkoły powszechnej na
rok 30-31 uchwalono pokrycie w wyso-
kości 22 000 zł. (y)

Dziś! Dziś! Dziś!

Wesoła noc zabawy i najmiłszych
wrażen na wielkim reprezentacyjnym
Balu Prasy, na balu, który w salach
Bazaru, udekorowanych przepięknie
kwiatami naszej palmiarni, zgromadzi
najwybitniejszych przedstawicieli
naszego miasta i okolicy.
mnóstwo naszych uroczych danserek
z nieukoronowaną królową piękności
poznajskich na czele i zastęp dzia-
rskiej młodzieży. Wszystko to jest re-
kolejmią obojętnej zabawy, do czego
przyczyniają się liczne niespodzianki,
przygotowane przez dostojnych wo-
dzirejów do kotyjlona i mazura a
przez komitet dla wszystkich uczestni-
ków zabawy bez względu na wiek i płeć.

A więc do widzenia dziś wieczór w
salach Bazaru.

Bal Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej

Jutro, dnia 9 b. m., odbędzie się w
sali Belwederu wielki bal Włkp. Szko-
ły Muzycznej. Sądząc po zeszłorocz-
nym balu, każdy może być pewnym,
że wśród dobranego towarzystwa spe-
dzi wieczór na świetnej zabawie. Na
bal ten przewidziano różne atrakcje, a
więc dwie orkiestry, filmowanie, wła-
sny a zasobny bufet, loterję i wiele in-
nych.

Dochód z balu przeznacza się na
fundusz emerytalny grona profesors-
kiego i Bratnią Pomoc Włkp. Szkoły
Muzycznej

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: II Ste-
fański z podziękowaniem za otrzymane
laski z prośbą o dalsze 5 zł; — L. C. 10 zł;
N. N. z podziękowaniem za sześcioletni
przebieg operacji siostry z prośbą o da-
lsze laski 10 zł; — H. K. z podziękowaniem
za otrzymane laski 10 zł; — M. S. o wy-
stuchanie próby 2 zł; — Zwierzyczka
Kwieciszewo 5 zł; — K. Plurkiński 50 zł;
— L. F. z prośbą o dalszą opiekę 5 zł; —
Dalkowska 5 zł; — J. K. z prośbą o zdro-
wie 10 zł; — Gundermanowa z podzięko-
waniem za otrzymane laski z prośbą o
dalszą opiekę 5 zł; — Aleksander Behnke
z podziękowaniem za otrzymane laski 10
zł; — razem z poprzednio pokwitowane-
mi 323 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w so-
botę „Casanova”. W niedzielę, 9 bm. o
godz 15 po cenach niższych opera Mo-
nuszki „Verbum nobile” z pp. Fedycz-
kowską, Karpacim, Majem, Romanowi-
czem i Urbanowiczem; kapelmistrz dyr.
Wojciechowski; przedstawienie uzupełni
balet Nowowiejskiego „Wesele na wsi”
Wieczorem „Krysia Leńniczanka” z pp.
Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkie-
wiczem, Folańskim, Gruszczym i Wiś-
niewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt.

W poniedziałek „Hrabina Marica” z
pp: Fontanówną, Grabowską, Bratkiewi-
czem, Kaczkowskim i Sendeckim, kapel-
mistrz p. Leszczyński. We wtorek „Księ-
żniczka dolarów”.

W środę, 12 bm. premiera opery Wein-
bergera „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar-
Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpac-
kim, Perkowiczem i Urbanowiczem; ka-
pelmistrz dyr. Wojciechowski.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś premie-
ra niegranej dotąd na żadnej scenie ko-
medji Józefa Rączkowskiego „Nad pol-
skim morzem” która wywołała nadzw-
yczajne zainteresowanie publiczności. Ju-
tro po południu po cenach niższych piek-
na bajka dla dzieci „Kopciuszka” A Wa-
lewskiego. Wieczorem uroczyste obchód
10-lecia odzyskania morza polskiego. Ode-
grana będzie po raz drugi najnowsza ko-
medja J Rączkowskiego „Nad polskim
morzem”, której akcja rozgrywa się na
Helu. Obsadę sztuki stanowią siolowe
sily naszego zespołu. Reżyserja p. Młod-
ziejewskiej

Dyrekcja Teatru Polskiego przyjęła do
wystawienia sztukę Jarosława Haszeka
„Przygodę dobrego wojaka Szwejka”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, w sobotę
i jutro, w niedzielę już dwa ostatnie przed-
stawienia przemiłej komedji Lenca p. t.
„Trio” ze znakomitymi gośćmi z Warsza-
wy pp. Malicką, Węgierką i Sawanem —
Wypełniona szczerze widownia co wie-
czór frenetycznie oklaskuje swych ułu-
bięńców. — W niedzielę po południu „Świt,
dzień i noc”.

Przez szybkę

Coś niecoś o modzie

Gdybym powiedział, że światem
rządzi pan Piret, czy jakiś inny wła-
ściciel paryskiej krawieckiej firmy,
wszyscy spojrzeliby na mnie, jak na
warjata. A jednak byłoby to bardzo
bliskie prawdy. „My rządzą światem,
a nami kobiety” — powiedział
poeta. Kobiety — tego już nikt nie za-
przeczy — za najwyższą swą władzę
uważają modę a każdy ilustrowany ty-
godnik mód powie nam wyraźnie, że
modą rządzą krawcy paryscy. Para-
doks, który na pierwszy rzut oka wy-
daje się niedorzecznością, ma swoje
uzasadnienie. Bo też w modzie czę-
sto spotykamy się z paradoksami.

— W lecie będą modne futra —
powiada naprzykład moda, i żadna
modna pani nie ośmieli się wyjść na
trzydziestostopniowy upał inaczej, jak
w ciepłutkim futerku.

— Na miły Bóg, przecież pani u-
gotuje się żywcem!

— Przeciwnie! — odpowiada uro-
cze stworzenie — futro chroni mnie
przed upalem i jest mi zupełnie
chłodno.

Gdyby pani moda wydała roz-
kaz, że przy mrozie ponad dwudzie-
stustopniowym nie wypada ukazy-
wać się na ulicy inaczej, niż w dekol-

Recital Zygmunta Lisieckiego

Święty nasz pianista Zygmunt Lisie-
cki, który na koncercie symfonicznym Fil-
harmonji Poznańskiej odniósł wielki suk-
ces przez wykonanie koncertu Saint-Saënsa,
wystąpi w własnym recitalu w piątek,
dnia 14 lutego wieczorem, o godzinie 20,
w sali Domu Ewangelickiego. Każdorazo-
wy występ naszego artysty wywołuje zain-
teresowanie w sferach muzycznych, to też
spodziewać się należy, że i tym razem pu-
bliczność podaży tłumnie na piątkowy kon-
cert. Sprzedaż biletów w składzie cygar
p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie
2 do 6 zł. W dzień koncertu przy kasie,
zw 21 609

V. koncert Filharmonji Poznańskiej, od-
będzie się w niedzielę, dnia 16 lutego, w po-
łudnie, o godzinie 12, w auli Uniwersyte-
ckiej. Koncertem dyryguje Stanisław Wie-
chtowicz; jako solistka wystąpi Wanda Pia-
secka, utalentowana pianistka, znana Po-
znaniowi z własnego występu, która wyko-
na koncert fortepianowy g-dur Beethovena.
Chór Kola Śpiewackiego Polskiego oraz
im Chopina biorą udział w wykonaniu
Psalmu Schmitta Sprzedaż biletów w skła-
dzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwar-
na 20, od 3 do 8 zł, w dzień koncertu przy
kasie, zw 21 622

Teatr Wielki

DZIŚ — „Casanova”, opera Rózyckiego.
Niedziela, 9 2 po poł. „Verbum nobile”
Monuszki i „Wesele na wsi” Nowo-
wiejskiego
Niedziela, 9 2 wieczorem „Krysia Leńni-
czanka”, operetka Jarno.
Poniedziałek, 10 2 „Hrabina Marica”,
operetka Kalmana.
Wtorek, 11 2 „Księżniczka dolarów”,
operetka Falla.

Środa, 13 2. „Szwanda dudziarz”, opera
Weinbergera.
Czwartek, 14 2. „Krysia Leńniczanka”,
operetka J. Jarno.

Piątek, 15 2. „Casanova”, opera Rózy-
ckiego.
Sobota, 16 2. „Szwanda dudziarz”, opera
Weinbergera.

Niedziela, 17 2. po poł. „Pan Twardowski”,
balet Rózyckiego.

Niedziela, 17 2. wiecz. „Hrabina Marica”,
operetka Kalmana.

Poniedziałek, 18 2. „Szwanda dudziarz”,
opera Weinbergera.

Wtorek, 19 2. „Blanchefleur”, opera
Kientzela.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskim morzem”.
(Premjera).

Niedziela 9 2 po poł. „Kopciuszek”.
Niedziela 9 2 wiecz. „Nad polskim mo-
rzem”. Uroczyste przedstawienie ce-
lem uczczenia 10-lecia odzyskania
naszego morza

Poniedziałek 10 2 „Komedia o prawdzie”.
Wtorek 12 2 „Nad polskim morzem”.

Środa, 13 2. „Nad polskim morzem”.
Czwartek, 14 2. „Kupiec wenecki”.

Piątek, 15 2. „Nad polskim morzem”.
Sobota, 16 2. „Nad polskim morzem”.

Niedziela, 17 2 po poł. „Kopciuszek”.
Niedziela, 17 2. wiecz. „Kupiec wenecki”.

Poniedziałek, 18 2. „Kupiec wenecki”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Trio” — Występ gość. Malickiej,
Węgiarki i Sawana.

Niedziela, 9 2 „o godz 15.30 „Świt, dzień
i noc” Gościnny Występ Malickiej i
Węgiarki.

Niedziela 9 2 wiecz. „Trio”. Ostatni wy-
stęp gościnny Malickiej, Węgiarki i
Sawana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

townej sukni i bez rękawów, piękne
panie zamierzaliby na ulicach, szeptać
z przedmiertelnym na ustach uśmie-
chem:

— Nic tak nie grzeje, jak dekolt i
odsłonięte ręce! To najsukuteczniej
hartuje.

Może w przewidywaniu wielkich
mrozów, że sztabu pani mody wy-
szedł dla modnego świata kobiecego
bezapelacyjny rozkaz:

— Wszystkie panie obowiązują no-
szenie t. zw. botów. Mrozy zawiodły,
bity są niepotrzebne, ale rozkaz wy-
szedł. Pani Dziunia zastawiła kolczyki
po babce, panna Jadzia wzięła za-
liczkę na trzymiesięczne spłaty i obie
kupiły sobie boty do kolan z futer-
kiem, za siedemdziesiąt coś złotych.
I nikt nie przekona żadnej z tych nie-
wiad, że boty są niepotrzebne, że mo-
gą wyjść na zle — teraz nogi zbyt się
ogrzewają, a nu przyjdzie mróz —
zacznie się katarek i kaszelek. Nikt
nie przekona, że boty, i to wysokie, do
kolan, to niepotrzebny wydatek, bo pa-
ni Dziunia wyliczy zaraz, ile zaoszczędzi-
ła na obuwiu, o ile mniej zdarła ze-
łówek (biedni szewcy!)

— Pani moda omyliła się, licząc
na surową zimę, ale przynac się do
tego nie można. Do omyłki nie przy-
zna się nigdy żadna kobieta.

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

GIEKAWOSTKI O CHOPINIE

Wiadomo, iż Chopin w czasie pobytu w Szkocji w r. 1848 bawił w gościnie u krewnych swej uczenicy i przyjaciółki Miss Jane Stirling mianowicie u lorda Torphichen w Calder House koło Edynburga oraz w Keir u Williama Stirling Maxwella w okolicy miasta Stirling, położonego w hrabstwie Perthshire. Nic dziwnego, iż w tych dwóch miejscowościach przechowywane są rozmaite pamiątki dotyczące Chopina.

Tak np. fortepian, na którym grał Chopin, będąc w Szkocji w Calder House, dostał się przed niedawnym czasem w drodze darowizny w ręce prezydenta towarzystwa Chopina w Paryżu, p. E. Ganche'a. Jest on doskonale zachowany. Sporządzony u „Pleyela w Paryżu, (Numer 13823 fabryki) posiada jeden jedyny z pośród instrumentów, na których grywał Chopin, jego własnoręczny podpis na deszczulce, utwierdzonej wewnątrz pudła fortepianowego z boku obok tłumika pedału, oraz datę: „F. Chopin 15 Novembre 1848“. W drodze darowizny także stały się własnością p. E. Ganche oryginalne wydania dzieł Chopina, będące własnością niegdyś Miss Jane Stirling. Oprawione w siedmiu tomów, opatrzone są mnóstwem dopisków i poprawek autentycznych, pisanych ręką Chopina. Nadto dzieła te opatrzone są dokładnym spisem wraz z zestawieniem początków każdego utworu, pisanych ręką Chopina, Neukomm'a Zygmunta (1778-1858) oraz przyjaciela Chopina, znanego wiolonczelisty Franchomme'a.

Na podstawie tych oryginalnych dzieł Chopina wraz z jego autentycznymi dopiskami, tak długo ukrytych przed oczyma wszystkich późniejszych koncercistów i wydawców przygotowuje p. Ganche nowe krytyczne wydanie dzieł Chopina, które wydanie nakładem sławnej Oxford University Press w Oxfordzie. Dotychczas ukonczono druk przedmowy p. E. Ganche, napisanej w językach francuskim, angielskim i niemieckim, oraz druk prelundów i pierwszej serji etud (op. 10).

Dr. Z. Krygowski.
Poznań.

NAUKA

„S. O.“ Czytelnikowi nasunie się odrazu skojarzenie z S. O. S! Nie będzie ono zupełnie nietrafne. Istotnie jest to S. O. S. nauki polskiej o zachodniej Słowiańszczyźnie — mamy na myśli czasopismo „Slavia occidentalis“, wydawane pod redakcją prof. M. Rudnickiego przez Instytut zachodnio-słowiański przy Uniwersytecie Poznańskim. Ostatni tom, VIII, za rok 1929, przynosi duże bogactwo treści. Laika zainteresują najwięcej uwagi o psychologii narodu niemieckiego napisane przez prof. Rudnickiego na marginesie oślawionych książek Reckego, Marcksa i Volza. Coprawda mamy wątpliwości, czy dyskusja z tymi panami winna się toczyć na łamach pisma naukowego. Tom cały poświęcony jest zagadnieniom przeważnie językoznawczym z zakresu połabszczyzny. Dziedzina historii zajmuje się M. Gumowski, publikując 2 część swej Sprawy braniborskiej XII wieku Dziedzinę onomastyki uprawia z zacięciem i niezmiordowane ks. Kozierowski dając część swych materiałów do Pierwotnego osiedlenia pogranicza wielkopolsko-śląskiego pomiędzy Obrą i Odrą a Wartą i Bobrem w świetle nazw geograficznych. Wolelibyśmy widzieć materiały te wydane osobno, jak na czasopismo są za obszernie. Obok tego prof. Klich daje nekrolog śp. prof. Losia, prof. Rudnicki omawia nazwę Vidivarri Jordanesa, prof. Morawski kontynuuje swe Polono-Romanica, p. Kikiewicz zajmuje się znaczeniem słowa „Plaj“, „Plajek“, a prof. Rudnicki bóstwem lechickim Nyja. Tenże autor raz jeszcze wraca do etymologii Szelagu, Grochowych łak i Wildy, w której to sprawie historycy nie chcą się dać przekonać, mimo, iż przy raporcie językoznawczym dostało im się ostro. Zamyka ten pożyteczny tom szereg recenzyj. Całość warta najgorętszego poparcia ze strony społeczeństwa. (dr. zw.)

LITERATURA

Nagrody nie podlegają podatkowi. Z Warszawy piszą nam: Ministerstwo skarbu ogłosiło, że laureaci nagród muzycznych i literackich, przyznawanych przez Ministerstwo Oświaty, nie opłacają od nich podatku dochodowego. Przychody z nagród nie mają charakteru wpływów stałych, ani dających się przewidzieć, ani też nie wynikają ze stosunku służbowego więc są od podatku wolne. (lw)

KRAJOZNAWSTWO

Bałtyk i Pomorze. Istnym albumem krajoznawczym stał się ostatni numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ poświęcony dziesięcioleciu odzyskania morza przez Polskę. Jest to gruby zeszyt, pełen wyborne odbitych ilustracji, które bądź przypominają wielką chwilę dziejową, bądź nasuwają przed oczy ciekawe i malownicze zakątki naszego pobrzeża, Gdynię statki itd. itd. Towarzyszą one całemu cyklowi artykułów, dających przystępny a wyczerpujący pogląd na nasze nadmorskie życie i pracę. (kn)

Niszczenie rzadkich motyli górskich. Jedną z najpiękniejszych ozdób naszej górskiej fauny jest wielki, biały motyl, t. zw. Niepylak Apollo (Parnassius Apollo L.). Niestety wylapują go przygodni zbieracze, nie mający nic wspólnego z entomologią; piękny motyl, galazka limby lub bukierik szarotek, oto „pamiątki“, przywołane do domu a wydarte przyrodzie. Zagłada grozi motylowi także ze strony handlarzy o wadów, którzy wylapują masowo piękne okazy Apolla na wywóz. Jeden ze stałe w Zakopanem mieszkających urzędników złapał w ciągu lata ostatniego około 80 okazów tego rzadkiego motyla aby sprzedać je zagranicą. Prócz Tatr, żyje Apollo także w Pieninach. Otoż doszło do Państwowego Rady Ochrony przyrody, że w okolicach Krościenka jakiś nauczyciel z Lublina, który wraz z wycieczką zwiedzał Pieniny przed dwoma laty miał wylapać przy pomocy uczniów przeszło 200 okazów. Niestety, nie mamy jeszcze ustawy o ochronie przyrody, która pozwoliłaby na skuteczną walkę z niszczytelami. Niechby choć młodzież szkolna i przyrodniczy zaniechali zupełnie chwytania na wycieczkach szkolnych tego ginącego już u nas, a wspaniałego motyla. (J.M.)

OCZRONA ZABYTEKÓW

Wykopalka w Bydgoskiem. Piszą nam z Bydgoszczy: Odkryto tutaj w miejscowości Lisigów grób rodziny słowiańskiej z epoki wczesno-żelaznej. Wydobyto z niego 4 popielnice z nakrywami oraz jeden talerz we względnie dobrym stanie resztek trzynastu naczyń w ułamkach. Urny zawierają resztki spalonych kości oraz fragmenty przetopionych w ogniu bronzowych ozdób i szklanych paciorków. Znalezisko stało się własnością Muzeum Miejskiego, które finansowało eksploatację. Nadto przy budowie nowego jazu na Brdzie znaleziono dobrze zachowaną tyłkę miedzianą z resztkami złototy, z rączką zakończoną ozdobnie w kształcie maliny. Łyżka została również złożoną w Muzeum Miejskiem. (vw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nagrody na wystawie grafiki. Z Warszawy piszą nam: Na II Wystawie Grafiki Polskiej sąd konkursowy przyznał nagrody pp.: J. Bohdanowiczowi za „Stary Kapliczek“, K. Brandlowi za „Pana Twardowskiego“, T. Cieślowskiemu jr. za „Maty z Zamościa“ i „Kanonję“, Marji Durin za „Kamieniec Podolski“, W. J. Gorzyńskiej za „Głowie“, S. Mroźewskiemu za „Ilustracje do Villon“, W. Podowskiemu za „Zaluskiego“, Z. Stankiewiczównie za „Walkę“ i K. Wiśniowskiemu za „Miasieczko“. Prof. Leon Wyczałkowski, jako członek honorowy Zw. Pol. Art. Graf. wystawiał poza konkursem. (pn)

SZKOLNICTWO

Z dzieł uczelni im. Dąbrówki. „Kronika miasta Poznania“ zeszyt 4-ty rocznika 1929 zamieszcza na czele rozprawę dr. W. Knapowskiej „Dzieje Fundacji ks. Ludwika Radziwiłłowej w Poznaniu“ aktualną ze względu na setną rocznicę tej fundacji — dzisiejszej Uczelni im. Dąbrówki. Autorka podkreśla wybitny udział Hohenzollernów z domu w założeniu szkoły i pomoc w przebrnięciu początkowych trudności finansowych, aż do ulokowania uczelni, w uzyskanych przez księżnę na ten cel budynkach SS. Benedyktynek, po kasacie zakonu przez rząd pruski. Dokładnie przedstawione są dzieje pierwszych lat istnienia zakładu, przedewszystkiem jego organizacja i ścieranie się w stosunkach wewnętrznych elementu polskiego i niemieckiego, który rzecz oczywista musiał przeważać. Znamienne jest, że szkoła, opierając się o tradycje polskiej Komisji Edukacyjnej reprezentowała ruch zdążający do poziomu wykształcenia kobiet, ruch, który tak późno w porównaniu z innymi krajami znalazł uznanie w Prusiech. Nic też dziwnego, że w r. 1832, poziom egzaminu publicznego uczenie wydał się Rejencji pruskiej za wysoki, skutkiem czego polecila ściętnić program i nie upodobała go do programu szkół męskich. Mimo to, szkoła rozwijała się w obranym kierunku tworząc jedyny w swoim rodzaju typ wyższego zakładu dla dziewcząt.

Poza naczelną rozprawą przynosi Kronika artykuł J. Staszewskiego „Poznań jesienią 1806 roku“, A. Wojtkowskiego „Obchody ku czci Lelewela w Poznaniu i w Wielkopolsce r. 1861“, notatkę A. Kaletki „Jak Krauthofer został protestantem“ i in. Na końcu, ciekawy jak zwykle Dział biograficzny. (dr. M. W.)

NIECHŻE SIĘ RAZ TA „KRZYWDA“ WYJAŚNI

W dyskusji, prowadzonej o „Katarzynie II“ p. Waliszewskiego, mało dotykałem dzieł autora. Ograniczyłem się w recenzji „Katarzyny“ do szczegółów niezbędnych, potrzebnych, aby zrozumieć genezę jego książki. Jednakże p. Wasylewski nie poprzestał na jednej odpowiedzi, ale w nr. 53 „Kurjera Poznańskiego“ jeszcze raz powrócił do tej sprawy, powtarzając przed szerszym kołem czytelników życiorys Waliszewskiego, wydukuwany w przedmowie do swego przekładu.

Niektóre szczegóły, podane przez p. Wasylewskiego, wymagają pewnych wyjaśnień. P. Wasylewski mówi mianowicie o krzywdzie, wyrządzonej Waliszewskiemu przez uczonych krakowskich, o „wypełzeniu go miotłą“ z kraju rodzinnego, jako o następstwie zatargu z Akademią Umiejętności w Krakowie. Powodem miało być stanowisko Waliszewskiego względem t. z. szkoły krakowskiej, t. j. odmienne zapatrywanie na przyczyny upadku państwa polskiego. Wędiug słów p. Wasylewskiego sprawa przedstawiała się w sposób następujący:

„Referat na temat o upadku Polski, przesłany na zjazd historyków polskich we Lwowie 1884, zdecydował o upadku Waliszewskiego. Po ogłoszeniu referatu drukiem, Akademia zerwała z nim wszystkie stosunki, a w „Przeglądzie Polskim“ ogłoszono formalną ekskomunikację, odsądzając autora od prawa pisania po polsku i o historii polskiej.“

Ten konflikt był przyczyną, że autor przestał pisywać po polsku i rozpoczął druk dzieł w języku francuskim.

Otóż wyjaśnienie to p. Wasylewskiego nasuwa znaczne wątpliwości przy zestawieniu z odpowiednimi faktami. Zajmijmy się: 1) owym referatem na zjazd „lwowski“ z r. 1884, — 2) ekskomunikacją w „Przeglądzie Polskim“, która, jakby się zdawało ze słów p. Wasylewskiego, powinna była być ogłoszona w czasopiśmie krakowskim koło r. 1884 w każdym razie przed ukazaniem się dzieł francuskich Waliszewskiego.

I. Co do „referatu“: 1) żadnego Zjazdu we Lwowie w r. 1884 nie było; w r. 1884 odbył się w Krakowie zjazd ku uczczeniu 300-letniej rocznicy śmierci Kochanowskiego; zjazd we Lwowie był dopiero w r. 1890. — Otóż stwierdzić należy, że ani w r. 1884 w Krakowie, ani w r. 1890 we Lwowie p. Waliszewski żadnego referatu nie wygłaszał, bo niema go w pamiętnikach obydwu zjazdów.

2) Wogóle nie mogłem znaleźć zupełnie referatu p. Waliszewskiego w druku, a bibliografia Finkla, dość dokładnie podająca prace Waliszewskiego, nic o tym referacie nie wspomina.

3) W sprawozdaniach zjazdowych ogłoszonych w „Przeglądzie Polskim“ (z r. 1884) przez prof. dr. Cwiklińskiego, i przez prof. dr. Abrahama (r. 1890) niema najmniejszej wzmianki o Waliszewskim.

4) W protokółach zjazdu z r. 1884 (Arch. dziejów lit. i ośw. t. V.) nie wspomina się zupełnie o Waliszewskim. Tylko na zjeździe lwowskim w r. 1890 polemizował z poglądamy Waliszewskiego na Marję Ludwikę, wyrażonymi drukiem w jego dziełach. Tadeusz Korzon w referacie, zwalczającym właśnie... zapatrywania „szkoły krakowskiej“! (Por. referat Korzona str. 7).

5) Ani Akademia, ani Uniwersytety krakowski i lwowski, o ile wiem, nigdy nikogo nie potępiły za te lub inne przekonania historjograficzne. Największy antagonista t. z. „szkoły krakowskiej“ Korzon, był członkiem Akademii i w jej wydawnictwach drukował prace. Polemizowano z nim, ale nie „rzucano ekskomunikacji“.

6) W znanych mi recenzjach prac Waliszewskiego ostrze polemiki zwraca się przeciwko metodzie pracy, a nie przeciw poglądom historjograficznym na upadek Polski, o których albo się wcale nie mówi, albo wspomina się mimochodem. A więc niechże się raz faktami wyjaśni, kto, gdzie i kiedy rzucił ową kłębę na Waliszewskiego za odmienne zapatrywanie na przyczyny upadku Polski.

II. W sprawie artykułu w „Przeglądzie Polskim“, rzekomo stojącego w związku z rzekomym referatem Waliszewskiego o przyczynach rozbioru, stwierdzić trzeba:

1) Od r. 1884 do 1893 — t. j. mniej więcej do tego czasu, kiedy Waliszewski rozpoczął pisać dzieła francuskie,

w rocznikach „Przełądu“ nie znalazłem ani jednego artykułu potępiającego dzieła i poglądy Waliszewskiego. W r. 1884 (lutego str. 338-9) jest jedynie krótka informacyjna notatka prof. Mucielskiego o Archiwum Sobieskiego, wydanem przez Waliszewskiego.

2) Natomiast krytyka dzieł Waliszewskiego przez prof. Czermaka znajduje się w „Przełądzie“ dopiero w r. 1899 t. j. w sześć lat po napisaniu „Katarzyny II“ i w dwa lata po ukazaniu się „Piotra Wielkiego“.

3) Prof. Czermak w obszernej rozprawie analizuje francuskie dzieło Waliszewskiego o Marji Kazimierze, żonie Jana III. Zarzuty prof. Czermaka nie dotyczą zupełnie historjograficznych poglądów Waliszewskiego. Wprost przeciwnie. Prof. Czermak ma za złe Waliszewskiemu nie to, że przyczyn upadku Polski upatrywał się on dawniej w czynnikach zewnętrznych, ale to, że w języku obcym, w książce przeznaczonej dla obcych, oczerniał i szkaluje bez żadnych podstaw źródłowych Sobieskiego, przypisując mu wśród innych wad „brutalny cynizm“. Z natury bardzo spokojny i łagodny, prof. Czermak wyjątkowo ostro sądził Waliszewskiego. Ale dziwić się temu trudno, jeżeli w jego książce francuskiej znajdował o Polsce w dobie Sobieskiego takie np. zwroty Waliszewskiego: „Rzeczypospolita była już trupem; zabierali się do niej robaki“.

Nie będziemy przytaczać wszystkich istotnie bardzo poważnych i uzasadnionych, lecz przykrych dla p. Waliszewskiego jako pisarza Polaka i uczonego, słów Czermaka. Stwierdzić trzeba, iż wszystkie są umotywowane poważnymi argumentami i poparte cytacjami, lecz zupełnie nie dotyczą zapatrywań historjograficznych. Nie odmawiał Czermak prawa pisanie o polskich rzeczach Waliszewskiemu, ale mówił, że Waliszewski pisze „Jakby był Moskałem lub nieudolnym uczniem Bismarcka“. Nie rzucił na niego kłębę, ale twierdził, iż książkę Waliszewskiego „warto przeczytać — ale na to tylko, żeby się dowiedzieć, jak nie powinno się pisać historii“.

4) Dopóki więc p. Wasylewski nie odszuka owej „ekskomunikacji“ z r. 1884, drukowanej rzekomo w „Przełądzie Polskim“, zaznaczyć należy, iż jedyny artykuł potępiający dzieła Waliszewskiego, ukazał się w tem czasopiśmie w piętnaście lat po rzekomym referacie i zatargu. Artykuł więc Czermaka nie mógł być przyczyną zerwania Waliszewskiego z krajem, ale był skutkiem nielojalnego stanowiska autora „Katarzyny“ wobec narodu polskiego, jego przeszłości i nauki.

Tak się przedstawia historia owej miotły i krzywdy w świetle faktów, „skąpostwoem żargonem“ wyrażonych. Jeżeli są jakie inne, będą bardzo pożądane.

Dr. Kazimierz Chodynicki.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Technika Graficzna“. (Organ Polskiego Tow. Graficznego w Poznaniu). Nr. 1/1930. Treść: T. Wieczorkiewicz: „Książka starożytna“. — Dzieśięciolecie Polskiego Tow. Graficznego. — M. Nowicki: „Słowa kilka o rotografurze“. — A. M.: „Czyszczenie linotypu“. — Iczak: „Style światowe i historia sztuki“. Pisma nadesłane: — Rozmaitości. — Dział języka polskiego: Źródło zepsucia języka (II). Z humorystyki językowej. Dziwoląg i nowotwory Zapytania i odpowiedzi. — Administracja pisma: Poznań. Aleje Marcinkowskiego 18. — „Tęcza“. Nr. 6. Treść: Oo Redakcji. — K. L. Koniński: „Zagadnienie roku 1863“. — Iste: „Byle nie“ Tante Frieda. — T. Wyrzykowski: „Instytut Bałtycki w Poznaniu“. — (S): „Kto jest redaktorem“. — Dr. St. Turczyński: „Arcydzieła sztuki światowej w zbiorach prywatnych“. — Dr. T. Siłnickiego: „Lourdes“. — Prof. dr. L. Caro: „Patryjotyzm Rosji przedwojennej“. — Cz. Jastrzębiec — Kozłowski: „Rakietka“. — J. Kleczyński: „Życie artystyczne stolicy“. — Świątlocienia. — W. Nowicki: „Życie teatralne“. — Quis: „Świat zabity deskami“. — Życie literackie. — Kultura i nauka. — Z ekranu. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe „Przełąd Księgarski“. Nr. 1. Treść: J. Muszkowski: „Najbliższe zadania“. — Dr. J. Piątek: „Nowy regulamin stosunków księgarskich z publicznością w Niemczech“. — Nasza ankietka. — Prof. H. Radlińska: „Znaczenie badań nad czytelnictwem“. — Materiały do historii ruchu wydawniczego w Polsce. — Dr. St. R.: „Tydzień Ferdynanda Goetla“. — St. pl.: „Gwiazdka księgarska“. — F. Korn: „Wydawca książki“. — Aukcja książek we Lwowie. — Dział urzędowy Zw. Ks. P.

Człowiek, który odkrył miliony światów

W styczniu b. r. upływa 25 lat od śmierci genialnego uczonego Ernesta Abée, który był twórcą nowoczesnego mikroskopu. Już poprzednio istniały aparaty powiększające, były one jednak tak niedoskonale, że nie stanowiły dla nauki prawie żadnego pożytku. Dopiero Abée postawił sobie za cel żmudną pracę nad ulepszeniem tego ważnego czynnika wiedzy. Czynił to systematycznie, wprowadzając stopniowo coraz to inne poprawki, aż wreszcie zdołał wybudować istotnie doskonały mikroskop.

Poprzednio słabą stroną mikroskopu był fakt, iż dzięki wypukłości soczewki obserwowany przedmiot widoczny był dookładnie tylko na samym środku. Brzegi zacieraly się zupełnie. Abée stworzył więc soczewki z systemu soczewek składające się z całego szeregu różnorodnych szkielek, dzięki czemu uzyskał równomierny obraz na całej płaszczyźnie.

Innym szkoleciem, o który rozbiły się usiłowania uczonych, była skąpa ilość światła. Abée wynalazł wkrótce t. zw. kondensator, który składa się z specjalnych soczewek zbiera promienie świetlne i rzucą je z olbrzymią siłą na powiększany przedmiot. Drugim udoskonaleniem w tym kierunku była „homogeniczna immersja” t. j. płyn o równej zdolności załamania światła, o soczewka, którym to płynem Abée wypełniał wolną przestrzeń pomiędzy soczewką a przedmiotem obserwowanym.

Abée był równocześnie kierownikiem fabryki wyrobów optycznych. Rzecz jasna, że i na tem polu dokonał wielu cennych ulepszeń, przedewszystkiem w dziedzinie astronomii i fotografii.

Jak się zdaje, genialny uczyony osiągnął ostateczną granicę, poza którą o ludzkim nie zdoła się przedostać. Odkrył on dla ludzkości całe światy t. zw. mikrokosmos, o których ludzkość poprzednio nie miała najmniejszego pojęcia. (H. J.)

Cenne odkrycia archeologicz. am. wyprawy w Palestynie

Depesze nadchodzące z Jerozolimy do Instytutu Biblijnego w N. Yorku przyniosły nowe i interesujące szczegóły o działalności wyprawy, wysłanej przez Instytut do Tranzjordanji. Wszystko — jak donosi „New York Herald” — potwierdza uczone amerykańskie w mniemaniu, że odkryte wykopiska stanowią resztki Sodomii, miasta biblijnego zburzonego przez — gniew Boży. Są to pozostałości starożytnego miasta, długości 589 metr. a szerokości 388, z kilkoma budynkami doskonale zachowanymi. Eksperci nie wypowiedzieli się jeszcze ostatecznie o nazwie miasta, z danych jednak dotychczas posiadanych, jednogłośnie twierdzą iż jest to miasto z epoki wcześniejszej od Abrahama. Szczątki, wydobyte na światło dzienne, świadczą, że miasto zostało zburzone dwukrotnie. Archeolodzy z największą uwagą badają wydobyte kamienie budowlane, mury z kamienia bloka, naczyńia i plasterkowate zwierzęta, odnalezione wśród ogromnych pokładów gruzów i wszelkiego rodzaju odpadków, starając się odkryć tajemnicę pogrzebanej od tysięcy wieków cywilizacji. Wiele z wydobytych przedmiotów świadczą, że zburzone miasto posiadało wyższy stopień kultury od starożytnej Jerycho. Dotychczas nie natrafiono na żadne ślady piśmiennictwa. Pora deszczów w Palestynie zmusiła wyprawę do czasowego zaniechania poszukiwań, które będą ponownie podjęte za 2 miesiące. (s.f.)

Nauka religji w szkołach japońskich

Na ostatnim kongresie dyrektorów publicznych szkół dokształcających i zawodowych w Japonji, Korei i Formozie, poruszono także sprawę nauki religji. W kongresie wzięli udział między innymi katolicki misjonarz ze Zgromadzenia Paryskich Misyj zagranicznych, jedna zakonnica, duchowny protestancki, bonza i duchowny buddyjski. Dotychczas zabronione było mówić dzieciom w szkole o religji. Obecnie postanowiono naukę religji wprowadzić. Zabroniono jedynie wspólnych modlitw i ceremonij religijnych. Kurs obecny w polityce szkolnej japońskiej podnosi bardzo stanowisko misjonarzy, którzy zyskują w ten sposób pozycję osób urzędowych.

300 rocznica śmierci J. Keplera

Znakomitego astronoma niemieckiego, przypada w roku bieżącym. J. Kepler (1571—1630) pracował przez jakiś czas wspólnie z Tycho de Brahe, później został astronomem nadwornym cesarza Rudolfa II. Kepler dokonał szeregu odkryć, które umożliwiły później Newtonowi wykrycie prawa ciążenia. Kepler dowiódł, m. in., że planety poruszają się po linii eliptycznej, ośrodkiem zaś tej elipsy jest słońce.

Rekordowe nazwiska

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że rekord najdłuższego na świecie nazwiska dzierży niepodzielnie pewien władca in-

dyjski, mający wprawdzie kwieciste, ale nieco przydługie jednak nazwisko, które brzmi: Siritavibawanadityapanarapanditaudhammarajamahhipatinarapatisithu! Uf zmęczyłem się — 69 liter. Ów egzotyczny władca nie powinien wcale się dziwić, jeśli go będą nazywać nieco zdrobniałym imieniem. A kto wie, czy nie ładniejowie się inny rekordzista nazwiskowy, pewien Chińczyk z Baltimore w Stanach Zjednoczonych, którego całe nazwisko składa się z jednej zaledwie litery - I.

Praktyczny budzik

Pewien fabrykant zegarków we Fryburgu dokonał wynalazku, który może się okazać niezmiernie praktycznym w zastosowaniu w domach, gdzie jest światło elektryczne, a właścicielom mieszkania zależy na oszczędności. Wynalazł on, mianowicie budzik, który, nastawiony na odpowiednią godzinę, automatycznie gasi lampę elektryczną naciskając w tym celu kontakt. Lampa elektryczna połączona jest z budzikiem i gaśnie natychmiast, gdy przebrzmia tony dzwonka.

Alkoholizm a przestępczość

Warszawa, 6 lutego.

Przed sądem okręgowym w Warszawie toczyła się świeżo następująca sprawa. — Podmistrz ciesielski 25-letni A. Z., będąc we wsi podwarszawskiej M. na wesele u swych przyjaciół, usłyszał przez okno dochodzące z szosu okrzyki jakiegoś mężczyzny, wzywającego ratunku. Pan Z., którego fala uczuć humanitarnych pod wpływem obficie zakrapianego alkoholem uczył gwałtownie wzbierała, wybiegł na dwór i ujrawszy młodego człowieka wyrwającego się z rąk prowadzących go policjantów, postanowił „obronić” go i w tym celu rzucił się na eskortujących omyłka przedstawicieli władzy. Wtoku szamotanii się Z. z policjantem, ten ostatni przeżwiłwie jęknął. Okazało się, iż energiczny gość weselny ugrzył policjanta w palec. Epilog zajścia rozegrał się w sądzie grodzkim, gdzie zapadł wyrok skazujący Z. za zadanie uszkodzeń ciała policjantowi na dwa tygodnie więzienia. Sąd II instancji odrzucił tłumaczenie oskarżonego, iż policjant sam się skaleczył o szpilkę, którą była przypięta... róża do smokinga oskarżonego i wyrok skazujący zatwierdził.

Przy wyjściu oskarżonego z sali sądowej żona jego dostała ataku nerwowego, wołając: „Antek pójdzie do więzienia, posada stracona, wódka nas zgnubiła”. Opisana wyżej scena i przebieg samej sprawy wywarły silne wrażenie na zebranej w sądzie publiczności.

„Ofiara alkoholu” — odezwał się jeden z obecnych, sędziwy starszek ze łzami w oczach. Wczoraj sądzili w tej sali — kontynuował — wstyd powiedzieć, studenta, który kradł, aby zdobyć pieniądze na wódkę...

Opisana wyżej sprawa i legion innych, które, niestety, coraz częściej spotykamy na wokandach sądowych, świadczą o jednym: alkoholizm szerzy się u nas we wszystkich sferach ludności w sposób straszający, czyniąc spustoszenia moralne i popychając jednostki słabsze na drogę czynów wręcz kryminalnych. Jeżeli chodzi o stanowisko nauki w tej kwestji, to rzeczą ustaloną jest, iż nadużycie alkoholu jest jednym z potężnych czynników, powodujących wzrost przestępczości. Interesującą tę materję poświęca swój artykuł p. Stanisław Czerwiński w ostatnim numerze „Gazety Sądowej Warszawskiej” (Nr. 4 z 27 stycznia 1930 r.). Pod alkoholizmem, wywodzi autor, rozumiemy skutki zatrucia spirytusem. Alkohol rujnie organizm, wywołuje bardzo daleko idące zmiany w sferze psychiki, nadaje jej obce dotychczas cechy, częstokroć wprost potworne. Psychopatologia stwierdza, iż spożywanie napojów spirytusowych wywołuje rozstrój intelektualnych funkcji i dzięki osłabieniu woli prowadzi do bardzo szybkiej reakcji na doznane wrażenia, do łatwych wybuchów zadrzności, gniewu, nienawiści itp. Dla człowieka upijającego się, mówiąc popularnie, poczucie honoru, praca i wogóle wszystko, co wnosiło i piękne traci wszelką wartość i znaczenie. Jednostka taka stacza się szybko, coraz niżej, staje się pijakiem, niezdolnym do produkcyjnej pracy. W życiu społecznym alkoholizm, krótko mówiąc, przygotowuje i stwarza przestępców, a fakt ten potwierdzają statystyki kryminalne wszystkich krajów. Wszędzie znaczna ilość zbrodni zostaje dokonana w stanie wypadkowego opilstwa lub przez ludzi nalogowo pijanych. W Anglii naprzykład przeszło 50 procent przestępstw zostało dokonanych pod wpływem nadużycia alkoholu. Badania prowadzone w Niemczech i innych krajach wykazały, iż alkohol ma również wielki wpływ na powrót do przestępstwa czyli recydywę.

Reasumując uwagi powyższe, dojdź musimy do wniosku następującego: Niszczącemu społeczeństwu nasze alkoholizmowi musi być wydana najbardziej wzięta walka, ujęta w pewną planową i ścisłą organizację. Wzrostowi przestępczości sprzyja stale kryzys i nędza ekonomiczna. Alkoholizm uniemożliwia wszelki wysiłek i postęp kulturalny, spychając ludzi w otchłań zbrodni. Z grozy położenia muszą sobie zdać sprawę nie tylko ekonomiści, hygieniści i moralisci, do walki wystąpić muszą w pierwszym rzędzie prawnicy-kryminalodzy. K. Kl.

Z różnych stron Polski

Miljon dolarów pożyczki na inwestycje drogowe w Gdyni

Jak słychać, Górnośląskie Towarzystwo Przemysłowców ma się zgodzić na udzielenie Gdyni pożyczki w wysokości 1 miliona dolarów na inwestycje drogowe. Pożyczka udzielona byłaby w formie dostawy maszyn i urządzeń do budowy dróg na kredyt.

Rozwój luszczarni ryżu w Gdyni

Luszczarnia ryżu w Gdyni usprawniła ostatnio swe urządzenie w ten sposób, iż jest w stanie obecnie przerabiać 500 tonn ryżu na dobę. Równocześnie luszczarnia zakupiła dla celów transportowych własny statek o nośności 1.200 tonn. Statek ten będzie służył do przewożenia ryżu surowego ze statków do luszczarni, oraz ryżu luszczanego z luszczarni na statki wzdłuż magazynów.

Kolejarze polscy z Gdańska u ministra

W końcu ub. miesiąca delegacja polskich urzędników kolejowych z Gdańska wręczyła w prezydium rady ministrów oraz ministrowi komunikacji memorandum w sprawie pokrzywdzenia polskich kolejarzy na terenie Gdańska przez skasowanie dodatków wyrównawczych, uzasadnionych szczególnymi warunkami służby.

Delegacja odbyła też dłuższą konferencję z wiceministrem skarbu, któremu przedstawiła szczegółowe obliczenia i tabele porównawcze, uzasadniając wnioski swe trudnymi warunkami egzystencji urzędników polskich na terenie Gdańska, spowodowanymi nader wysokimi kosztami za lokale oraz zbyt wielkimi podatkami.

Wreszcie delegacja oświadczyła wszechstronnie swą sprawę w biurze personalnym i departamencie finansowym prosząc, aby wydatki te były uwzględnione przy omawianiu budżetu minist. komunikacji. (O)

Umowa o wzajemnem używaniu wagonów

Z ważnością od 1 stycznia r. b. weszła w życie umowa o wzajemnem używaniu wagonów towarowych w komunikacji bezprzeladunkowej między polskimi kolejami państwowymi, niemiecką koleją państwową i kolejami państwa sowieckiego. (O)

Lombard kradzionych rzeczy.

Policja wileńska wykryła zorganizowaną na dużą skalę nielegalny lombard. W lombardzie tym znaleziono wielką ilość zegarków, maszyn do szycia, garniturów męskich i innych rzeczy, które jak ustalono w większości pochodziły z kradzieży. Rzeczy te zostaną przez policję wystawione do przeglądu publicznego, celem ustalenia, jakie z tych rzeczy zostały skradzione.

Wobec wzrastającego bezrobocia.

Tow. Aka. „Zawiercie” zwolniło z pracy 519 robotników zatrudnionych w przedsiębiorstwie. W związku z tem odbyła się konferencja przedstawicieli związków zawodowych oraz zarządu fabryki pod przewodnictwem zastępcy obwodowego inspektora pracy, podczas której delegaci robotników domagali się, aby przy redukcjach zwolnieni byli robotnicy zamożniejsi.

„Monopol” na remuneracje monopolowe

Pracownicy Państw. Monopoli Spirytusowego w Starogardzie na Pomorzu otrzymali horrendalnie niskie remuneracje w porównaniu z urzędnikami innych ministerstw, którzy żadnych remuneracji nie otrzymują. Oto z pomiędzy 36 osób personalu kierownik urzędu dostał 2.000 złotych, 30 osób dostało od 500 do 1.000 zł. a tylko 5-ciu dostało poniżej 500 zł. W każdym razie dostali 13 pensję.

Jeszcze lepiej w Państwie Monopolu Tytoniowym w Starogardzie, gdzie dyrektor dostał — 5.400 zł (iluz to urzędników w Polsce przez cały rok tyle nie zarobi); nawet woźny dostał 367 zł.

Nasuwa się pytanie, dlaczego to jedynie urzędnicy z Państw. Monopolu posiadają taki szczególny i uprzywilejowany „monopol” na remuneracje, wówczas gdy pracownicy innych ministerstw nigdy w życiu nie widzieli nawet podobnych sum. (O)

RADJO

Programy radioloniczne

Poniedziałek, dnia 10 lutego 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert orkiestry węgierskiej Joski Nyari; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt TCL; godz. 17.10 lekcyja gry szachowej; godzina 17.25 odczyt p. t. „Tauomanja” (wygłosi ks. W. Kneblewski); godz. 17.45 audycja wokalna p. Kajetana Kopczyńskiego (baryton); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 audycja wesola w wyk. p. Zygmunta Noskowskiego art. T. P.; godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 pogadanka radiotechniczna (p. Zygmunta Bresińskiego); godz. 20.10 odczyt p. t. „Problem morski w dzisiejszym rozwoju” (wygl. prof. Zofja Sliwińska); godz. 20.30 operetka „Młodzieniec 114-letni — Edmund Eyslera. (Transmisja

z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 lekcyja tańców (wygl. p. Stefan Wituszkowski).

Kronika „smoka” z Cytadeli.

Niebawem zostanie na cytadeli wykonany drugi z nowych, żelaznych masztów. Antena nadawcza wisi narazie prowizorycznie na jednym nowym i ostatnim, starym maszcie. Kierunek anteny jest mniej więcej wschód - zachód; mimo to szum i syczenie „smoka” nie zmalało nawet w najmniejszej mierze. Świadczy to aż nadto dobitnie, do jakiego stopnia rozklekotana być musi aparatura, skoro nawet zmiana kierunku promieniowania anteny nie powoduje zmniejszenia przeszkód. Jeśli ponadto weźmiemy pod uwagę, że nowe maszty żelazne są znacznie wyższe od starych, to rzeczywiście otwiera się przed nami piękna perspektywa na przyszłość. Wiadomo bowiem, że im wyższe są maszty antenowe, tem lepiej antena promieniuje. Jeśli więc dotąd było źle, to cóż będzie w przyszłości? Dla orientacji dodamy, że wysokość nowych masztów wynosi 100 metrów. O ile prace przy budowie nowych masztów będą postępowały nadal w dotychczasowym tempie, to wykończenia drugiego masztu spodziewać się można w końcu następnego tygodnia. Wtedy też nastąpi przejściowo powtórna „cisza radiowa”, gdyż będzie trzeba antenę zdiąć, by ją znowu zawiesić na dwóch nowych masztach. Narazie więc możemy naszym radioluchaczom tylko takiej pociechy udzielić... chyba, że w międzyczasie otrzymamy jakieś konkretne wiadomości o losie „smoka” ze źródła miarodajnych, jak np. z Dyrekcji Poczty i Telegrafów, która powinna naprawdę pomyśleć o usunięciu tej prawdziwej dla radioluchaczy plagi egipskiej.

SPORT

Ciężka atletyka

Poznań czy Grudziądz? Oto pytanie, które interesuje zwolenników walk zapasniczych, które odbędą się dziś na sali Kl. Sp. II. Cegielski o godz. 19.30. Nasi reprezentanci postarają się bynajmniej nie ominąć Poznania; znajdują jednak groźnych przeciwników w zawodnikach P. P. G. z Grudziądza. Dojazd tramwajem nr. 4 przedostatni przystanek.

Gry sportowe

Siatkówka. Start — Warta 30:24 (15:11). Lepiej zgrana drużyna Startu odniosła zasłużone zwycięstwo nad paniami Warty.

Hokej na lodzie

„Warta” — „AZS” spotkanie mistrzowskie odbędzie się w niedzielę, o godz. 11.30 na „Przeładku”. Ze względu na ostatnią rozgrywkę budzi zainteresowanie, gdyż od tego zależy, która będzie z nich bronić barw Poznania na mistrzostwach Polski.

Hippika

Zawody konne. Przypominamy w ostatniej chwili, że w niedzielę o godz. 19 odbędą się zapowiadane zawody konne w ujeżdżalni 15 p. ul. przy ul. Marcelesińskiej 13. Urządzone przez dowódcę i korpus brygady kawalerji Poznań ze współudziałem Wlkp. Klubu Jazdy Konnej.

Wielkopolskie Tow. Wyciągów Konnych komunikuje, że na zebraniu komitetu do spraw wyciągów konnych w Min. Rolnictwa ustalono następujące terminy gonitw: Tarnowskie Góry — 6 dni w czasie od 3 do 13.5; Poznań (wiosna) — 7 dni w czasie od 1 do 15.6; Bydgoszcz — 13 dni w czasie od 29.6 do 27.7; Poznań — (jesień) 10 dni, w czasie od 3 do 31.8 do 21.9.

Przy ostatnich wyborach prezesem Twa wybrany został ponownie p. radca K. Zychniński.

Istnieje projekt po zlikwidowaniu torów wyciągowych w Ciechocinku, Grudziądzu i Tarnowskich Górach, utworzyć nowe w Gdyni, Katowicach i w Toruniu, oprócz już istniejących w Poznaniu i w Bydgoszczy.

Pływanie

Komisja propagandy utworzona została przy POZP; wybrano do niej pp.: Antoniewicza, Drożdżewskiego i Koehlera z zadaniem jaknajszerszej propagandy pływackiej, oraz ratownictwa w prasie poznańskiej i prowincjonalnej. (wz)

Do istniejących sekcyj pań przy „Unii”, „AZS”, „Warcie”, „Legji” i „Schwimmverein” przybyły w ostatnim czasie dwie nowe a mianowicie przy „Sokole” i przy „P. T. P.”. Może przez wzmożoną w ten sposób konkurencję podnieść się poziom oraz przedewszystkiem liczba zawodniczek, która dotychczas była b. znikomą. (wz)

Pięściarstwo

Monachjum — Poznań. Dnia 16 bm. o godz. 12 odbędzie się w kinie „Słońce” staraniem POZB towarzyskie spotkanie reprezentacji Monachjum szeregim fenomenalnych wprost zwycięstw wysunęła się na czoło niemieckich drużyn: pobiła ona w ostatnim czasie następujące zespoły: reprezentację Węgier 10:6, reprezentację okręgu Menu 10:6, Norymbergji 14:2, Augsburgu 13:3, Moguncji 12:4. Wyniki te mówią same za siebie. Nic więc dziwnego, że powyższy mecz wzbudził niebawem wprost zainteresowanie. Należy przeto wcześniej nabywać bilety w przedsprzedaży która już odbywa się w firmie „Camera” przy ul. Fr. Ratajcza.

Z podróży naokoło świata

ILVII.

**Bilans Indyj Francuskich — W Singapore — Na Ceylonie
Ku Afryce**

...I tak oto nadeszła radosna chwila, kiedy strojni w świeżo prasowane, białe garnitury, z grubymi portfelami we wszystkich kieszeniach, wypływaliśmy na morze z prądem tej samej rzeki Ne-Kong, którą niegdyś pod prąd płynęliśmy byli w wytartej odzieży z pustką w kieszeni i rozpaczą w sercu!

Te same smutne, zalane wodą pola ryżowe przesuwały się za burtą, ten sam kraj, który ongiś wyrastał przed nami, ginął teraz w mgłach horyzontu... I wszystko było tak świeże i niezatarte w pamięci, jak gdybyśmy najdalej wczoraj przepływali tędy i cały długi kilkumiesięczny pobyt w Indiach Francuskich był tylko krótkim, piękny snem jednej nocy.

Jakaż jednak olbrzymia różnica była między tą jazdą w dół a tamtą, dawną, w górę rzeki! Zwiedzenie ciekawego kraju, pobyt w dżungli, poznanie puszczy, praktyka miernika, świadectwo z wykonanych pomiarów, otwierające pole pracy we wszystkich koloniach francuskich, 350 zdjęć, 27 tysięcy złotych dochodu brutto i ...17 tysięcy złotych na czysto gotówką w kieszeni z jednej strony ...a parę kropel potu z drugiej strony — oto pozazdrośczenia godny bilans całej naszej indyjskiej imprezy!

„Niech Wam Pan Bóg da zdrowie, kochani Francuzi, niech Wam chleba, wina i potomstwa nigdy nie zbraknie! Już nigdy krzywego słowa na Was nie powiemy, poczciwy, bratni narodzieli!” — tak błogosławiliśmy niktą w dali miodem i mlekiem płynącą krainę... a potem przeliczywszy raz jeszcze wszelkie funty, dolary i piastry, i odłożywszy drobniutką ich część na spłacenie długu walparaiskiego, skierowaliśmy wzrok nasz naprzód ku nowym krajom, nowym ludziom i nowym przygodom!

Pierwszym etapem naszej podróży było miasto o pięknym brzmieniu Singapore. Dla tych, którym nazwa ta mimo swej piękności mówi zbyt mało, nadmieniam dyskretnie, iż jest to ważny, a więc angielski port węzłowy na półwyspie Malacca, skąd niezliczone linie okrętowe w postaci wieloramiennych gwiazd rozchodzą się na wszystkie cztery strony świata. Ze względu na to, że w portach drugorzędnych wszelkie dane, dotyczące komunikacji światowej, pokryte są niezgłębioną tajemnicą, zmuszeni byliśmy zatrzymać się w Singapore czas dłuższy, by tam na podstawie skrzętnie zebranych rozkładów, cenników, map i prospektów opracować dalszą trasę naszej podróży.

Kreślenie według własnego upodobania marszruty po mapie światowej, o czym dawniej marzyłem, stało się teraz rzeczywistością, jak każda rzeczywistość jednak nie tak różową i ponętą jak dawne marzenia. Ktokolwiek opracowywał już z mapą okolicy Poznania w rękę, niedzielną wycieczkę do Biskupic, Zielonki i Murowanej Gośliny, i przytem głowił się nad rozkładem P. K. P., ceną biletu i ilością kilometrów, ten łatwo zrozumie, jak w człowieku nadwyręża się inteligencja, gdy przed nim leży mapa światowa, gdy każdy kilometr zmienia się w tysiąc kilometrów, a nazwa każdej wioski w nazwy takie, jak Azja, Afryka, Europa i Australja. Nic więc dziwnego, że po kilku dniach bieganiny po przeróżnych agencjach pokoik nasz zawalił się doszczętnie stosami prospektów i trzeba było rozpocząć formalne studia lingwistyczno-geograficzne, by jako tako uporać się z chaosem języków, tajemniczych portów, walut i połączeń. Każdy kraj posiadał oczywiście swój urok specjalny, każdy przyciągał i wabił, a jak na złość żaden odcinek marszruty nie chciał się kleić z drugim, żaden właściwy okręt nie odchodził w właściwym czasie i bigos coraz większy wkładał się w prospekt.

— Leos! Jedźmy do Australji! — proponowałem rano. — Leos! Jedźmy na Borneo między orangutany! — proponowałem w południe i — Leos! Jedźmy na Jawę! — radziłem wieczorem. Cóż, kiedy wycieczka australijska łączyła się z nieproporcjonalnym kosztem i stratą 2 miesięcy na nudną i bezowocną podróż morską, na połączenie z Borneo trzeba było czekać prawie 3 tygodnie, a na Jawę szły jedynie okręty holendersko-królewskiego Lloyd'u z pierwszą klasą tylko, co wobec braku smoków odpaść musiało samo przez się. — Leos! Jedźmy wobec tego prosto z mostu na Ceylon! — rzekłem tedy pewnego wieczora, a że akurat odpowiednio dziadowski i tani okręt japoński miał za dni kilka odpląć w tym kierunku, przeto wybór owej uroczej wyspy został przyjęty jednogłośnie i wielki kamień spadł nam obu z serca.

Resztę pobytu w Singapore zużyliśmy jak zwykle na wałęsanie się po mieście, wycieczki w okolicy i podpatrywanie różnych właściwości mieszkańców.

Ponieważ mnie sprzykrzyło się opisywać egzotyczne miasta, a czytelnikom od dawna już chyba czytać moje opisy (o czym należy wątpić! przyp. — Red.), przeto w myśl szlachetnej zasady „Nie czyń bliźniemu twemu, co to-

Nad morzem koło Singapore.

bie nie miło” — zaniecham w tem miejscu psucia papieru na morgi, a ograniczę się wyłącznie do nielicznych uwag w stanie gęstego streszczenia.

Ludność miasta Singapore składa się z bardzo wielu Chińczyków, wielu Hindusów, nielicznych Malajów i kilku Anglików. Chińczycy, jak to Chińczycy, zajmują się handlem i robieniem tłoku. Hindusi handlują i robią tłok także, poza tem poświęcają się noszeniu imponującej brody, stróżowaniu i regulacji ruchu ulicznego. Malaje, właściwi pramieszkańcy półwyspu, łowią sobie rybki i nie dbają o nic. Anglicy wreszcie trudnią się wczesnym zamykaniem biur, paleniem fajek, tenisem, golfem, sobotą angielską i tańczeniem w szczerle zapiętych smokach mimo stu sześciu i pół stopni Fahrenheita upału. Wogóle i w szczególe wszystko z powagą wladców świata, lodowatym taktem i zasadą: God save the King! Kaszka rano, whisky popołudniu i święty spokój przedwzrostkiem!

Na 1440 mężczyzn spotyka się w mieście mniej więcej pół kobiety i to niestety Chinki, jak na złość w spodniach z czarnego kitaju, pozbawiających widza tej oplakanej reszty kobiecego wdzięku; Malajki mieszkają za miastem nad morzem, Hinduskom religja jak najsurowiej zabrania wychodzić na ulicę, co jest ubolewania godne, Angielkom zaś klimat tropikalny i blask nadmierny służą tak ujemnie, że przy każdym nawet rzadkiem ich spotkaniu trzeba, chcąc nie chcąc, ubolewać także. W mieście niema kanalizacji, a są tylko otwarte szeroko kanały, za miastem rośnie kaczuk, który łatwiej jest wyprodukować niż sprzedać. Poza tem są palmy kokosowe, banany, ananasy i mangi w większych ilościach...

Ot tyle... a broń Boże nie więcej o mieście Singapore!

Po sześciu dniach i nocach monotonnej jazdy przez Ocean Indyjski stanęliśmy zgodnie z programem w Colombo, stolicy Ceylonu. O piękności owej wyspy czytał już każdy chyba 144 piękne opisy, przeto i tutaj pominę florę, faunę i krajobraz przykładowym milczeniem, a wspomnę tylko krótko o rzeczach natury poważnej, mądrej i zgoła niezbędnej.

Na Ceylonie niema Chińczyków alias „Żydów Dalekiego Wschodu”, i w tem leży przedewszystkiem tajemnica jego piękna, urodzajności, świeżego powietrza i zdrowego klimatu. W samem mieście Colombo kobiety ukazują się niestety także rzadko, w głębi wyspy natomiast można ujrzyć rasowe i oryginalne Ceylonki o twarzach z brązu, oczach błyszczących i zębach lśniących białych, co na tle drzew mangowych, palm i bananów jest bez konkurencji i politowania godną czyni każdą białą, choćby najpiękniejszą twarz Europejki. Nie jedźcie zatem nigdy na Ceylon, drogic „Miss Polonje”, gdyż czy będą tam bez „lasku, twarze staną się wyblakłe i każda pierwsza lepsza córka ognistego słońca wydrze Wam palmę piękności bez trudu.

Na Ceylonie poza rzeczami pięknymi jest także nieprzebrana ilość rzeczy świętych i nabożnych.

W Kandy znajduje się sławna powszechnie świątynia „Zęba Buddy”, miejsce pielgrzymek fakirów, cudów, kalectwa i żebractwa na wielką skalę; obok Kandy jest święta rzeka dla kąpielii świętych słoń, w puszczy są ruiny święte wymarłego miasta... Tragedja zaś cała tkwi w tem, że każdy szanujący się podróżnik musi wszyst-

ko to zwiedzić, „skodakować”, obrzucić słowami zachwyty, przetrawić i opisać co poza niebezpieczeństwem dla bliźnich mieści w sobie zgubne zgola następstwa dla własnego portfela. Kto przez nieostrożność karygodną wpadnie w utarte szlaki Yankesów i Anglików z „cine-kodakiem”, biblioteką, książką czekowych i wynajętym Rolle-Roycem, ten ani się spodzieje, jak mu funty hurtem i detalem zaczną wypływać z kieszeni.

2 szylingi na odbudowę starej świątyni, 2 szylingi i 6 pensów na budowę nowej świątyni, 3 rupje dla wielkiego kapłana na piwo, 4 rupje i siedem i pół centa za pamiątkowy kwiatek, gwałtem przypięty do butonierki, 12 pensów dla żebraka bez rąk, 12 pensów dla żebraka bez nóg... jeden florin dla żebraka bez rąk i nóg...

— Tadeusz, rety! zawołał wreszcie Leon, który zajmuje się administracją finansów. — „Ratuj się kto może, zmykajmy stąd czempredzej!”

Po kilku dniach dalszej podróży ukazały się oczom naszym plażki Afryki i zatoka Mombasy, portu „Wschodniej Afryki Brytyjskiej” rozpocarla się przed nami.

Inż. Tadeusz Perkitny.

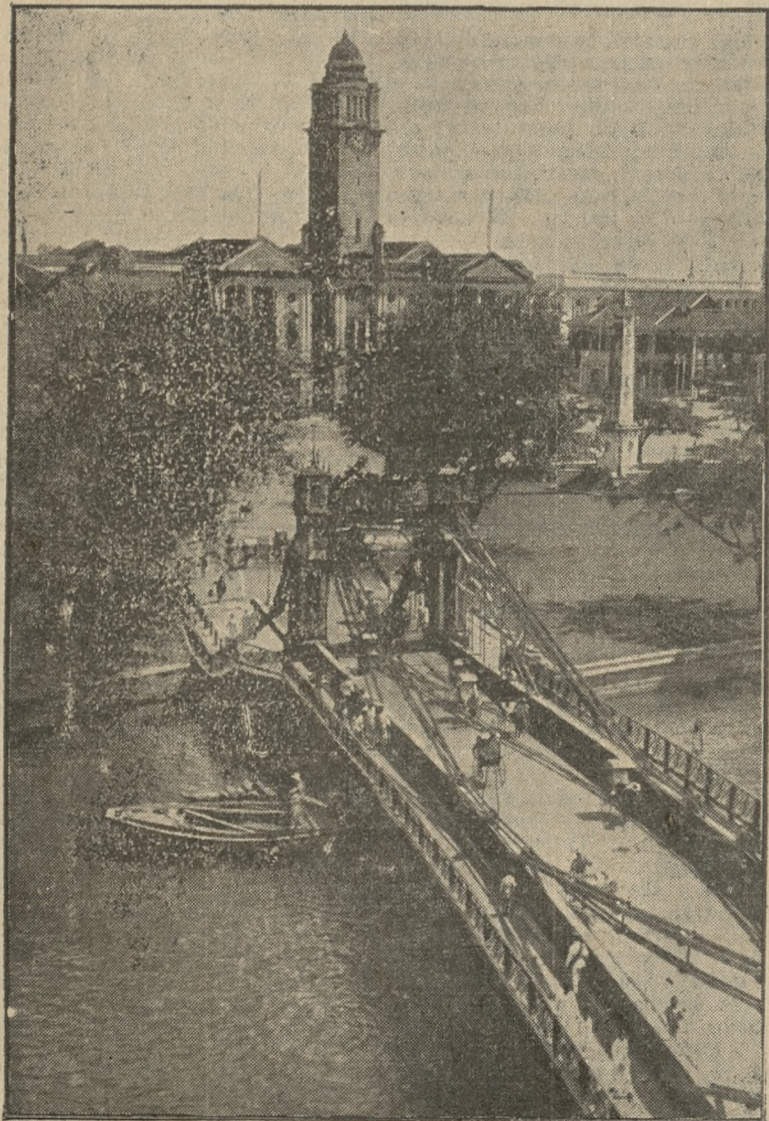
Zebrak hinduski przed świątynią w Kandy.

Film dźwiękowy w Turcji

Najnowszą sensacją Konstantynopola jest film dźwiękowy. Dopiero od niedawna posiada dawna, dziś zdegradowana, stolica Porty pierwszą, na poziomie europejskim stojącą kinę, które też wyświetla właśnie teraz pierwszy w Turcji film dźwiękowy. Tureckie władze oświatowe noszą się z zamiarem stworzenia tureckiego filmu dźwiękowego o charakterze oświatowo-wychowawczym.

Najwięcej ryb.

Jadają Japończycy, na głowę ludności przypada tam aż 90 kilogramów rocznie. Pod tym względem nie dorównywa Japończykowi żaden naród na świecie. Nawet wyspiarze - Anglicy spożywają zaledwie 18 kg. ryb, Francuzi - 15 kg., Niemcy - 12 kg. W Stanach Zjednoczonych wypada na 1 mieszkańca 10 kg., w Rosji - 8, a w Polsce zaś zaledwie 2 kilogramy.

Fragment miasta Singapore.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Mozaika gospodarcza z Gdyni

(Od własnego korespondenta.)

Gdynia, w lutym.

Gdynia jest obecnie zawałona cukrem z tegorocznej kampanji. Góry worków z cukrem piętrzą się we wszystkich hangarach. Nawet „Luszczaśnia Ryzu” wydzierżawiła część swoich wolnych magazynów pod ten artykuł. Ogólne zapasy cukru w Gdyni oblicza się w tej chwili na 40.000 tonn. Do końca marca b. r. przejść ma przez port gdyński dwa razy tyle.

Dotychczas wywieziono z Gdyni do 30.000 tonn. Przeważnie do Rotterdamu, ponieważ Holandia zakupiła od nas 50.000 tonn, jak głosi fama, na spekulację. Nasz cukier eksportowy jest naprawdę tani. Poważne ładunki polskiego cukru idą jeszcze do Anglii i Szwecji. Był nawet cały statek, który z tym artykułem poszedł do Rygi.

Dużo się mówi teraz w Gdyni o t. zw. problemie drobnicy, która skierowana na nasz port, może spowodować powstanie polskiego handlu zamorskiego. Poważnym krokiem naprzód będzie uruchomienie z dniem 1 kwietnia b. r. regularnej linii na Bałtyku. Regularna linja polska, łącząca Gdynię z portami Morza Śródziemnego, nie weszła jeszcze w fazę realizacji.

Regularną polską linią lewantyjską interesują się n. p. łódzcy fabrykanci, którzy obsługują swoich klientów nad Morzem Śródziemnym za pomocą linii niemieckich. Okazało się, że niemiecki wywiad gospodarczy spisuje sobie adresy odbiorców łódzkiej manufaktury i dostarcza je niemieckim fabrykom tekstylnym, które robią Łodzi konkurencję.

Wiadomość pewnej agencji, że z dnem 1. bm. okręty „Polsko-Brytyjskiego Tow.” odchodzą będą tylko z Gdyni, okazuje się przedwczesną. Okręty tego towarzystwa będą zabierały z Gdyni t. zw. „artykuły śniadankowe”, gdy tylko puszczona będzie w ruch chłodnia, ale emigrantów zmuszone będą brać na pokład nadal w Gdańsku. Obóz emigracyjny w Gdyni jest dopiero w projekcie, zaś posiłkowanie się obozem wejherowskim jest niemożliwe, ponieważ przepisy sanitarne, dotyczące emigrantów, kierowanych na Anglję, mówią, że wychodzący mają być badani przez lekarza w porcie.

Trzeba więc czekać na zbudowanie w Gdyni obozu emigracyjnego lub spowodować zmianę odnośnych przepisów sanitarnych.

PODATKI I OPŁATY

(p) Umarzanie zaległości podatkowych. Min. Skarbu zarządziło umarzenie zaległości do r. 1927 podatków w wypadku zwinienia przedsiębiorstwa, śmierci lub wymigrowania oraz niemożności ustalenia miejsca pobytu płatnika a także zubożenia płatnika, względnie gdy ściąganie zaległości nawet w ratach naraziłoby jego egzystencję gospodarczą. Ponieważ termin, w którym władze skarbowe mogą umarzać zaległości oznaczone tylko na 2 tygodnie (30 grudnia — 15 stycznia) i w ten sposób prawie uniemożliwiono płatnikom składanie podań o umorzenie, Izba przem. handlowa w Warszawie zwróciła się do min. skarbu z prośbą o przedłużenie tego terminu do połowy marca, o przyznanie płatnikom prawa składania podań i o nałożenie na urzędy skarbowe obowiązku rozpatrywania tych podań i wydawania decyzji. Nadto Izba prosiła ministerjum o wyjaśnienie, że okólnik ten nie ogranicza uprawnień władz skarbowych do umarzenia zaległości przez cały rok, do czego władze te mają prawo na podstawie artykułu nr. 3 ustawy o podatku przemysłowym i § 22 rozporządzenia o organizacji władz skarbowych.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) „The Financial Times” o bankowości w Polsce. „The Financial Times” drukuje artykuł p. t.: „Rozwój bankowości w Polsce”, podając dane statystyczne, dotyczące działalności banków polskich w ostatnich dwóch latach i stwierdza, że pomimo to, iż w r. 1929 pomyślna konjunktura gospodarcza uległa osłabieniu, banki dzięki rozwaznej i ostrożnej polityce zdołały urobnić swą działalność i zakończyły ubiegły rok finansowy z zadowalającymi rezultatami.

(k) Targi Wiedeńskie. Międzynarodowe Targi w Wiedniu odbędą się w dniach od 9. — 15. marca 1930 r. Po legitymacje targowe oraz wszelkie bliźsze szczegóły zwrócić się można do konsulatu Austrii w Poznaniu, Plac Wolności 13.

W całej Polsce, zaś szczególnie w Warszawie, mówi się dużo o konieczności rozwoju Gdyni, ale czyni się bardzo niewiele.

Aktualna oddawna sprawa utworzenia z Gdyni „wolnego portu” utknęła znowu w Warszawie na martwym punkcie. Ma być to zasługą ministerjum skarbu, które obawia się zmniejszenia dochodów z opłat celnych. Ostatecznym powodem odrożenia sprawy ad acta miały być argumenty jednego z dyrektorów departamentu tego ministerstwa, który pracując przed wojną jako celnik w porcie w Odessie, przekonać się miał na tem stanowisku, że instytucja „wolnego portu” jest wręcz szkodliwa. Dla informacji dodać trzeba, że wśród urzędników carskiej Rosji samo słowo „wolny” było synonimem rewolucji.

W dniu 1 czerwca 1927 roku ukazało się bardzo szumne rozporządzenie o popieraniu rozbudowy i rozwoju gospodarczego miasta i portu Gdyni. Rozporządzenie to mówiło m. in. o zwolnieniu na przedług lat piętnastu od państwowego podatku przemysłowego tych samodzielnych firm z siedzibą w Gdyni, które przyczynić się mogą do rozwoju portu i miasta.

Na rozporządzenie wykonawcze czeka się do obecnej chwili. Z podanej wyżej ulgi korzystają dotychczas tylko trzy firmy (Polska — rob. Konsoorcjum Budowy Portu i Luszczaśnia), które sadowiac się w Gdyni, zastrzegły sobie w umowach z rządem ten przywilej. Inne firmy gdyńskie, w liczbie około 50, które zgłosiły prośbę o tę ulgę podatkową, nie otrzymały jeszcze decyzji. Sprawa zwolnienia firm gdyńskich od uciążliwego podatku obrotowego jest w zawieszeniu prawie dwa lata. Podobno teraz rada ministrów ma uchwalić zniesienie podatku przemysłowego dla kilkunastu wybranych firm.

Chcemy, żeby w Gdyni skupiło się kupiectwo polskie, żeby kwitował tam polski handel zamorski, ale kupcowi polskiemu robimy trudności na każdym kroku. Jeżeli kupiec polski założy w Gdyni skład konsygnacyjny, dajmy na to kawy, to kažemy mu płacić podatek obrotowy, nawet od tego towaru, który sprzedaje do innych krajów lub nawet zwróci właścicielowi. W Gdańsku, gdy założy skład konsygnacyjny, nie potrzebuje płacić podatku obrotowego i zgóry może zawsze obliczyć oczekujące go koszty. W Gdyni nie wie nigdy, co go czeka. F o b.

(k) Przesyłki drobnicowe w skrzyniach. Za przykładem kolei francuskich i angielskich ministerstwo komunikacji zamierza zorganizować na kolejach polskich narazie tytułem próby i wyłącznie w wagonach krytych przewozu przesyłek drobnych w skrzyniach należących do kolei. Projektuje się skrzynie drewniane na kółkach o rozmiarach takich, aby można było naładować do normalnego krytego wagonu 5 skrzyń. Pojemność skrzyni ma wynosić 1 do 1 i pół tonn towaru. Do jednej skrzyni można będzie ładować tylko przesyłki jednego nadawcy, dla jednego odbiorcy i tylko na jedną stację przeznaczenia. Za przewóz przesyłek w skrzyniach projektuje się pobieranie opłaty według stawek taryfowych za wagę towaru netto z doliczeniem pewnego dodatku procentowego za użycie skrzyń. W związku z powyższym projektem Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie rozesłała ankietę do związków firm w celu ustalenia 1) czy projektowana pojemność skrzyń odpowiada potrzebom przewozowym lub jakie rozmiary skrzyń byłoby proponowane, 2) w jakich warunkach lub między jakimi stacjami należałoby przeprowadzić przewóz drobnicy w skrzyniach, 3) czy przy projektowanych opłatach przewozowych (za towar netto z doliczeniem pewnego odsetka za użycie skrzyń) korzystanie przez nadawców z przewozu w skrzyniach byłoby zapewnione.

(k) Konkurs Targów Wschodnich na plakat. Pragnąc uświetnić dziesięciolecie działalności swej instytucji, zarząd Targów Wschodnich zaprasza wszystkich polskich artystów-plastyków do udziału w konkursie na plakat jubileuszowy. Wyznaczone nagrody za trzy najlepsze projekty wynoszą: I. zł 1.200.—, II. zł 500.—, III. zł 300.—. Prace wykonane w wymiarze 50x70 cm na papierze rysunkowym i oznaczone godłem, należy najpóźniej do 28 lutego br. nadsyłać pod adresem Targów Wschodnich, Lwów, ul. Jagiellońska 1, przyczem w kopercie załączkowej i zaopatrzonej temsamem godłem, należy podać dokładny adres artysty. W zakresie kompozycji poszczególnych artystów gu-

pełną swobodę, z tem jednakowoz. że ilość barw użytych zasadniczo nie powinna wykraczać poza cztery, a tekst polskiego napisu, ustalonego w warunkach ma z resztą kompozycji tworzyć tak szarmonizowaną całość, aby technicznie mógł on być łatwo odpowiednim napisem w obcym języku zastąpiony

Z ZAGRANICY

(z) W sprawie dopuszczenia polskiej trzody na rynek niemiecki. W końcu stycznia r. b. delegacja organizacji rzeźniczych niemieckich odbyła konferencję z niemieckim ministrem wyżywienia Dietrichem, na której zażądała kategorycznie, aby polskie świnie, które po zawarciu traktatu handlowego polsko-niemieckiego będą importowane do Niemiec, mogły się dostawać także na wolny targ. Min. Dietrich miał oświadczyć, że sprawę rozpatrzy i że przed zapadnięciem ostatecznej decyzji zostaną wysłuchane życzenia niemieckich rzeźników. Istnieje podobno znowu rozważany już poprzednio plan, aby dla przełamania kontyngentu polskiej trzody utworzyć syndykat niemieckich odbiorców, złożony z rzeźników, przedstawicieli wielkiego przemysłu mięsnego, handlarzy bydła i wytwórców wedlin. Trzoda polska ma być wwożona przez Sassnitz.

(z) Dokoła załatwienia kryzysu rolniczego w Czechach. Minister rolnictwa podał obszerny wniosek w sprawie sposobu załatwienia kryzysu rolniczego. Jednym z głównych punktów wniosku jest zmopolizowanie importu zboża. Mianowicie minister proponuje stworzenie instytucji handlowej, w której państwo uczestniczyłoby w 51 proc. i jedynie to stowarzyszenie miałoby zezwolenie na import zboża, przyczem cena zboża importowanego ustanowiona byłaby przez państwo. Poza tem minister rolnictwa wysunął jak również i inni ministrowie szereg drobnych wniosków gospodarczych, które omawiane będą przez komitet ekonomiczny Rady ministrów. Prasa za wyjątkiem agrarnej w krótkich komentarzach wyraża przypuszczenie, że wnioski takie podaje minister rolnictwa równocześnie ze złożeniem w parlamencie przez swe stronnictwo wniosku w sprawie znacznego podwyższenia ceł rolniczych i z pewnym sceptycyzmem wyraża się o kwestji zmopolizowania importu zboża.

(z) Budżet Francji. W komisji finansowej Izby wypowiedział mowę minister finansów, Cheron, podkreślając zupełną równowagę budżetu Francji na r. 1930. Minister określił wpływy na 49 miliardów 565 milj. franków. Nadwyżka dochodów nad rozchodami wyniesie 315 milj. fr. Skarb Francji może z całkowitym spokojem patrzeć w przyszłość i wykonać wszystkie swe zobowiązania. Bank Francji jest w posiadaniu złota wartości 42 miliardów 830 milj. fr. Jest więc poza Stanami Zjedn. najsilniejszym w świecie bankiem pod względem zapasu złota. Zniżenie stopy dyskontowej Banku Francuskiego przyczyniło się do wzmocnienia handlu wewnętrznego i ograniczenia napływu kapitałów obcych. Autonomiczna Kasa Amortyzacyjna zamortyzowała w 1929 r. 5 miliardów 550 milj. renty francuskiej. Minister po zanalizowaniu dodatniej sytuacji wewnętrznego długu Francji podkreślił, iż plan Younga w zakresie długu zewnętrznego Francji w stosunku do Anglii i Stanów Zjedn. pozostawia Francji nadwyżkę roczną w wysokości 3 miliardów, które mogą być całkowicie zmobilizowane.

(z) Sprawozdania banków angielskich. Władz bankami Barclays i Lloyds, które pierwsze ogłosiły swe sprawozdania roczne, pozostałe trzy banki należące do grupy wielkich banków londyńskich t. zw. Big Five tj. Midland, Westminster i National Provincial podają do wiadomości publicznej sprawozdania o obrotach i zyskach w roku ubiegłym. Wszystkie trzy wymienione banki wykazują w r. ub. wzrost operacji i zysków. Dla Midlandbanku (największego banku w Europie) zysk netto wyniósł w roku 1929-ym 2.665 tys. funtów, wobec 2.656 w 1928 i 2.554 w 1927-ym. Dywidenda wyniesić ma tak jak w roku poprzednim 18 proc.

(z) Międzynarodowe Targi w Lille. W okresie od 3—8 kwietnia 1930 r. odbędą się w Lille Targi Międzynarodowe. Eksporterzy polscy mogą wysłać jako ekspozyty następujące produkty, znajdujące zbyt na rynku francuskim: nabiał, fasole, zboże, ziemniaki, makę kartoflaną, krochmal, chmiel, siód, meble gięte, posadzki itp. Bliższych szczegółów w sprawie przyjęcia udziału przez firmy polskie w Targach może dostarczyć konsulatu R. P. w Lille. (J)

Z WYDAWNICTW

(w) Przegląd organizacji. Wyszedł z druku Nr. 1 rok V „Przeglądu Organizacji”, organu Instytutu Naukowej Organizacji pod redakcją Wacława Mileskiego. Treść: Inż. J. Wagner — Dótyychczasowa racjonalizacja pracy w warsztatach polskich kolei państwowych. Inż. Tadeusz Winnicki — Znaczenie normalizacji w życiu współczesnym. Inż. Michał Bornsfein — Zagadnienie kierownictwa w przemyśle. Prof. Karol Adamiecki — Naukowa organizacja czy racjonalizacja? Z działalności Kół Naukowej Organizacji. Polski Komitet Naukowej Organizacji. Kongresy i Zjazdy. Z towarzystw naukowych Kronika. Wydawnictwa. Prace II Polskiego Zjazdu Naukowej Organizacji.

Z churli Sztuczne zarządzenie

Pomówmy na wstępie o rzeczach przyjemnych i miłych. Oto, sądząc z doniesień fachowych pism zagranicznych, proces upłynniania się między narodowych rynków pieniężnych rozwija się pomyślnie.

Nowy rok przyniósł nam szereg obniżen stopy oficjalnej. Na rynku holenderskim dyskont prywatny, który przedtem obracał się między 3 i siedm procentem spadł z początkiem ósmym do 3 proc. Na rynku angielskim panuje duża płynność pieniądza. Stopa banków prywatnych utrzymuje się nawet poniżej stopy oficjalnej, obniżonej onegdaj do 4 i pół proc. Bank Francji, stale uzupełniający swe rezerwy złote, wprawdzie nie obniżył swej stopy dyskontowej, jest ona bowiem niesłychanie niska (3 proc.), natomiast będzie zmuszony w najbliższym czasie do wszczęcia żywej akcji lokowania kapitałów zagranicą. Po niedawnym obniżeniu stopy dyskontowej niemieckiej z 7 na 6 i pół proc. cała niemała prasa, wskazując na połymslny stan Banku Rzeszy, domaga się dalszego jej obniżenia, uważając obniżenie to za podstawowy warunek i pierwszorzędny impuls do przelamania obecnej, trwającej już od paru miesięcy, depresji w życiu gospodarczym Niemiec.

Jak widzimy na międzynarodowych rynkach pieniężnych panuje duży optymizm w ocenie dalszej sytuacji. Wydaje się, że Bank Polski optymizm ten podziela, wszak bowiem obniżył stopę oficjalną z 8 i pół na 8 procent. Fakt ten przeszedł na łamach prasy, nie budząc żywszego echa. Bo i jakże mogłoby być inaczej? Niechaj nam wolno będzie zacytować własne nasze słowa, napisane w grudniu ub. r. z okazji przedostatniej zniżki stopy dyskontowej Banku Polskiego, który poszedł w ślady innych europejskich instytucji emisyjnych, dających przez zniżkę stopy oficjalnej sygnał polepszenia się sytuacji na rynkach pieniężnych. Pissaliśmy wówczas:

„Czem zaś tłumaczy się obniżenie stopy Banku Polskiego? Chyba nie upłynnieniem polskiego rynku pieniężnego! Jest to poprostu taka sama manifestacja, że i my należymy do „koncertu europejskiego”, jakim było oświadczenie ministra Matuszewskiego, że jesteśmy „europejczykami w sensie gospodarczym”. Stopa dyskontowa B. P. posiada zbyt małe znaczenie realne, aby zniżka lub zwyżka jej o ½ proc. wpłynąć miała w czemkolwiek na fizjognomję rynku pieniężnego w Polsce”.

Słowa te nie straciły na aktualności. I tym razem należało je powtórzyć. W rzeczy samej zniżka stopy interesuje jedynie nieliczną garstkę osób uprzywilejowanych, korzystających z kredytu w Banku Polskim. Ogółu zaś, szerokich kół społeczeństwa zniżka ta nie dotyczy. Przeciwnie, nasza instytucja emisyjna, nowem swem zarządzeniem, jeszcze dalej odsunęła się od życia gospodarczego i raz jeszcze dała dowód jak zupełnie jest pozbawiona wpływu na kształtowanie się stosunków na rynku kredytowym.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że nie może być mowy o obniżeniu procentów bankowych; gdyby — czego obawiać się nie należy — doszło do obniżenia procentów od wkładów w bankach — straciłyby te ostatnie i tak już niedostateczny swój kontakt ze społeczeństwem, któreby w szerszej niż dotychczas, mierze zainteresowało się czarną giełdą.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wiedeńskie koła rządowe zaprzeczają doniesieniom dzienników o rokowaniach ze Szwecją Truistem Zapalczanym w sprawie pożyczki dla Austrii.
— Bilans handlowy Jugosławji za r. 1929 zamyka się nadwyżką aktywną w wysokości 326.957.593 dynarów.
— W Nowym Yorku wybuchł strajk obejmujący 35.000 pracowników i pracowniczek konfekcji damskiej. 3.500 magazynów pozbawionych jest zupełnie pracowników.
— Zużycie energii elektrycznej w Italji w zakresie oświetlenia wyraża się cyfrą 764 milj. kw., przyczem zauważa się, że 7 lat temu w 1921/22 zużycie osiągała zaledwie 413 milj. kw. Zwyżka osiągnięta stanowi 87 proc.
— Według najnowszych statystyk zbiorcy pszenicy w Kanadzie w 1929 r. oszacowane są na 272 milj. buszli, wobec 525 w 1928 r. i 465 w 1927 r.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr Bożeny Stelmachowskiej

Kilka uwag o „Gazecie dla Kobiet”

Jeżeli zabieramy się dzisiaj do pisania recenzji o „Gazecie dla Kobiet”, organie Związku kobiet pracujących — to nie z obowiązku recenzyjnego, jak w innych wypadkach, gdy omawiamy nowe wydawnictwo, w postaci książki, czy pisma. Jest to obowiązek społeczny raczej, potrzeba chwili, gdy w momencie zmiany Sekretarjatu, a więc naczelnego kierownictwa pisma można zwrócić uwagę na pewne niedobory redakcyjne, które łatwo zmieni, podnieść pismo na wyższy poziom, a przedewszystkiem dostosować do potrzeb szerokich rzesz kobiet, gazetę czytających. Nie ulega kwestii, że myśl przewodnia jest dobra: tendencja religijna, wychowawcza, wykształcenie praktyczne i t. d. Dwa jednakże narzucają się poważne minusy, i to: przekłady, tam gdzie możnaby dać pomysł oryginalny, a powtórę, zupełny brak elementu narodowego. Dwa te objawy tak niepożądane dla szerokich sfer ludu stoją ze sobą w pewnym związku. Posługiwanie się tłumaczeniami stwarza właśnie ów moment obcości, niedostosowania rodzimego, ową obojętność i chłód wiejący szczególnie z tych numerów „Gazety dla Kobiet”, gdzie tłumaczeń zachodzi więcej. „Gazeta”, aczkolwiek rozchodzi się też w innych dzielnicach Polski, jednakże bywa czytana najwięcej w Poznaniu, jest zatem pismem do pewnego stopnia lokalnym i winna lokalne warunki uwzględniać w pierwszym rzędzie. A ponieważ jest jeszcze pismem organizacyjnym, zatem winna sprawę swej organizacji traktować obszernie i dokładnie, aby członkowie stowarzyszeń byli zawsze poinformowani o aktualnych sprawach organizacyjnych i aby sami swoją działalność (zwłaszcza zarządy) do pisma zgłaszali. Jest to normalny sposób i najbardziej ostateczny w skutkach swoich pożyteczny. „Gazeta” tych spraw organizacyjnych naogół podaje niewiele. A przecież w tak licznym związku jak Zw. K. Pr. napewno dzieją się najrozmaitsze rzeczy, powstają projekty, dokonują imprezy, jubileusze osób zasłużonych, obchody, są wykłady i szereg innych, mniej lub więcej poważnych i uwagi godnych przedsięwzięć.

Dla ilustracji bierzemy pierwszy z brzegu numer „Gazety”. Na samym froncie widnieje duża fotografia domu wypoczynkowego dla kobiet w Rhöndorf nad Renem. Górą — mały artykuł objaśniający, że diecezja kolońska wybudowała piękny Dom Matek w przeszlicznej, nadreńskiej miejscowości, że katolicy zagranicą dbają o matkę — żywicielkę i opiekunkę rodziny i t. d. Tendencja moralna — budująca. Ale mniej budujący jest przykład zaczerpnięty właśnie z Niemiec, podczas, gdy z innych krajów katolickich, a zaprzyjaźnionych z nami, możnaby takich i podobnych przykładów humanitarności katolickiej przytoczyć również kilka. Wiemy jak Włochy i Francja dbają o dziecko i matkę, czyż nie możnaby opisać tamtejszych urzędów i zakładów? Nadto na wstępnej stronie pisma pod owym obrazkiem z Rhöndorfu umieszczono napis: *Mütterheim des Verbandes der katholischen Müttervereine der Erzdiözese Köln Rhöndorf am Rhein*.

Mógłby ktoś nie znający stosunków powiedzieć, że tak przywykliśmy do języka niemieckiego, że jeszcze po 10 latach niepodległości wracamy z lubością do niego. Przypuśćmy jednak dla zasady łagodnego osądzenia, że to niedopatrzanie i pomyłka i że napis był na kliszy. Takich niedopatrzeń oczywiście unika dobra i sumienna redakcja. Na ogół bowiem często się darza, że pisma otrzymują klisze już gotowe z zagranicy i zaopatrzone w podpis w języku kraju, z którego nadeszły. Napisy te zakleja się, czy też na metalowej kliszy umieszcza inne. To proceder bardzo prosty.

Podobnie przykre wrażenie wywołują doniesienia Sekretarjatu na ostatniej stronie „Gazety” z lutego r. 1930. Czytamy: 1) Zwraca się uwagę na następujące książki: a) „Frau u. Volk”, Freiburg 1922, 124 str., mk. niem. 2. b) *Lebensfragen für unsere*

Hausgehilfinnen — Dr. Ernst. München 29, Leahaus i t. d.

Nie wątpimy, że książki te są dobre pod względem treści, lecz czy w polskim języku nie istnieje nic podobnego? Warto by zapytać Instytut Socjologiczny przy U. P., czy z zagadnień socjalnych nie istnieje żadna podobna publikacja. A jeżeli nie istnieje istotnie — to byłoby pięknym zadaniem Związku Kobiet Pracujących zainteresować socjologów poznańskich temi kwestjami, aby je opracowali. Powyżej wymienione książki niemieckie mogą się jedynie nadawać dla księży — patronów, można je więc polecać w miesięczniku kościelnym, czy innym piśmie przeznaczonym dla inteligencji wykształconej. Lecz „Gazeta dla Kobiet”, jako pismo ludowe, najmniej temu celowi odpowiada.

W tym samym numerze z lutego oprócz wymienionej niemieczyny są jeszcze dwa opowiadania tłumaczone z języków obcych.

Z innych niedoborów tego jednego tylko numeru wspomnę jeszcze jeden kwiatek stylizyczny: „Krowa ma dwa główne zadania — dać jak największą ilość mleka i duże, ładne ciele” — pisze autorka artykułu o krowie. Rozumiem, że mogą być zadania chodowców bydła w stosunku do krowy, ale żeby sama krowa mogła mieć zadania?...

Wątpię też, aby krótkie lub długie sukienki budziły „podniecenie” wśród pań, jak chce pani czy pan Sł. B.

W numerze noworocznym „Gazety” widnieją na karcie tytułowej instryktywne obrazki, ilustrujące dobitnie czego „Gazeta” życzy, względnie nie życzy w Roku Nowym. I tak między innymi: Obrazek I-szy, z podpisem, kogut. Obok napis: żartok-leniu, obrazek II-gi z rozkrzyczaną fizjognomią jakiegoś jegomościa i z podpisem: Moryc, nie irytuj się. Obrazek III-ci z osobnikiem oglądającym sceptycznie talerz z odnośnym objaśnieniem: Wątrabnik „szkiełko”. Następnie jakiś alkoholik w wesolej pozycji z adnotacją: „Co jest tego rodzaju, nie nadaje się na męża”. Ostatni z przedstawionych okazów niesie wdzięczny kwiatek. To „wieczny marzyciel”. Całość zaopatrzona jest napisem: Naszym paniom takich nie życzymy mężów”.

Gdyby to było pismo humorystyczne możnaby przyjąć te nieudatne produkcje jako niesmaczny żart, jakich wiele. Lecz „Gazeta dla Kobiet” to przecież organ Związku Kobiet Pracujących, kobiet, które napewno z tego rodzaju żartów nie śmieją się, zwłaszcza, że chociaż nie mogłam stwierdzić, lecz wydaje mi się, że takie żartki obrazkowe pochodzić mogą jedynie z Niemiec. Może one dla Niemców są dobre, lecz obce ponad wszelką wątpliwość duchowi ludu naszego. Ma on swoiste, jędre żarty. Te raczej wychwytać i spisać należy.

W numerze gwiazdkowym również przekładów kilka. Nowela „Pokój ludzkości” — bardzo dobra, lecz czemuż nie napisana oryginalnie? Doprawdy, na brak literatów w Polsce narzekać nie można! Dlaczego więc sięgać do wzorów obcych, zapewne niemieckich w tym wypadku także, jak zdradza zakończenie noweli słowami: „Cicha noc, święta noc.” (tłumaczenie z niem. pieśni „Stille Nacht, heil’ge Nacht”).

Chciałam zwrócić uwagę na jeden jeszcze szczegół podany w gazecie nr. 12. Widnieje tam artykuł, zatytułowany: *Zystawy*. Najpierw uwaga redakcyjna ściśle: nie pisze się o wystawie w grudniu, skoro 15 września już ją zamknęli! Ale o to mniejsza. Chodzi mi o rzecz zasadniczą, o model kobiety potwornej (w artykule nazywają ją potężną) jaką Zw. K. Pr. wystawił w Pawilonie Pracy Kobiet. Pomysł, gdyby był oryginalny można by dyskutować nad tem, czy tak ze wszechmiar potwornie należało uzmysławiać kobietę pracującą względnie Organizację. Niestety jednak pomysł kobiety wzięty był żywcem z wystawy prasy w Kolonii przed dwoma laty, gdzie analogiczny zupełnie model, tylko bez krzyża, wystawili bolszewicy. Kto widział kolońską „Presse” temu model ten wrył się żywo w pamięć, a było osób takich wiele.

Znowu zapytać trzeba, dlaczego nie złożyto się na pomysł oryginalny?

Chcąc być sprawiedliwym przyznać należy, że w „Gazecie dla Kobiet” dużo jest rzeczy szczęśliwych. n. p. miły jest, chociaż również tłumaczony, artykuł „O szczęściu”, w nr. 12, o „Kobiecie polskiej w życiu religijnym”, o „Dniu Matki” w Poznaniu i t. d. Tych jednak artykułów miłych, swoich, do serca wprost idących, pouczających ze sensem i dobrze — bardzo jest niewiele. Popularyzacja to nie jest ustawiczne zniżanie poziomu do stopnia naiwno — dziecinnego. Pouczenie ludu to mówienie rzeczy wzniosłych i trudnych językiem prostym i dostępnym. Podnosić wzywać, otwierać horyzonty to zadanie każdego pisma — a temwięcej popularnego. Tych kilka życziwych słów poddajemy pod uwagę naszemu Sekretarjatu. (b.)

Działalność artystyczna ś p. Izabelli Kuztelan

W wytwornej samotności, wśród serc bliskiej i kochającej rodziny, a zdala od zgiełku życia, na nieustannej pracy pięknej i wybitnie twórczej ostatnie lata niedługiego swego życia spędziła ś p. Iza Kuztelanówna. Kiedyś z perspektywy czasu, gdy w jednolitą całość piórem wytrawnego historyka kultury ujęta zostanie, może nie tak uboga, jak dzisiaj się wydaje, sztuka Poznania, wtenczas nazwisko Izabelli Kuztelan zabłyśnie w właściwej oprawie, a działalność jej artystyczna zyska tło odpowiednie i na niem się wypukli. Dzisiaj, gdy świeża jeszcze Jej mogiła, a nie oschły lzy dotkniętej żalem rodziny i przyjaciół, trudno zastosoować właściwą metodę naukową do Jej prac, do Jej artystycznych zamilowań i do Jej kierunku twórczości. Wiele wspomnień, miłych i dobrych cisnie się pod pióro, osobiste Zmarłej zalety wybijają się na plan pierwszy i staje jak żywa, bo tak niedawno jeszcze bytująca wśród nas, postać ś p. Izabelli o niezwyklej zaletach charakteru szlachetnego i pięknego. Wysoka kultura serca i umysłu, wytworność gustu, prostota obcowania z ludźmi, praca bez rozgłosu jednaly Jej wszystkich, którzy stykali się z Nią bliżej. Miłość bliźniego, pojęta prawdziwie w duchu Chrystusowym, wyrozumiałość, zdolność wybaczenia krzywd, posunięta do heroizmu — oto główne cechy składające się na wizerunek duchowy ś p. Izabelli. Zaskoczona śmiercią nagłą, co uderzyła jak grom, porachunki życiowe zostawiła jednakże uregulowane. Dzień przed śmiercią wypowiedziała wobec najbliższych słowa wybaczenia dla tych, którzy kiedykolwiek Ją skrzywdzili.

Wrodzone zdolności i poczucie piękna rozwinęło się w Niej wcześniej pod wpływem artystycznej atmosfery wytwarzanej w rodzinie przez matkę ś p. Teodorę z Michalskich, która po raz pierwszy na terenie Poznania organizowała wystawy prac kobiecych. Po ukończeniu szkoły pp. Danysz w Poznaniu na studia specjalne udała się do Krakowa, gdzie na kursach Baranieckiego z wyjątkowo zamilowaniem oddawała się kształceniu w dziedzinie sztuki pod kierownictwem Bukowskiego. Wielkie wrażenie na młody umysł słuchaczki wywarła sztuka ludowa, z którą tu po raz pierwszy się

zestknęła, szczególnie w pracowni Warchałowskiego. Słynny zbieracz motywów ludowych w sztuce, zapalony miłośnik piękna, bijącego ożywczą falą z twórczości ludu, umiał Warchałowski tchnąć w swoje otoczenie: malarzy, artystów, literatów, zbieraczy i badaczy, pewien szczególnie pietyzm dla przejawów kultury ludowej.

Chętnie przed głodną wrażeń artystycznych bracią otwierał zakamarki swych uzbiowanych wzorów, pozwalał rysować, kopjować motywy, uczyć się. Tam też głębokiego zamilowania do sztuki ludu zaczerpnęła ś p. Izabella i zaznajomiła się z sztuką krakowską i ludu Podhala. Nie bez wrażenia i nie bez wpływu pozostało zetknięcie się z światem artystycznym i literackim ówczesnego Krakowa w latach między r. 1904 a 8-mym. Stanisławski, Tetmajerowie, Rydel, Jasiński, Mehoffer, Trojanowski, Tichy, Krzyżanowski, Miciński, Orkan, Żuławski i t. d. wszyscy oni wytwarzali atmosferę artystyczną i kulturą swoją podnosili poziom.

Po studiach w takim otoczeniu udaje się ś p. Kuztelanówna do Warszawy, aby w Szkole Sztuk pięknych rozwijać swoje zamilowania i ugruntować wiedzę. Tam to rozwinęła do niezwyklej miary artystyczne swoje zdolności skupiając zainteresowanie na inkrustacji. W dziedzinie tej odznacza się wielką zdolnością kompozycyjną, bogactwem i oryginalnością pomysłów.

Dla zaczerpnięcia nowych wrażeń artystycznych odbywa podróże zagranicę do Niemiec, Czech i Włoch. Włochy przytrzymują Ją dłużej, nęci Florenca, gdzie kształci się dalej w sztuce stosowanej.

Powróciwszy do rodzinnego Poznania zabiera się z zapałem do pracy artystycznej, jako jedyna pionierka sztuki stosowanej w Poznaniu. Niema wystawy o zakroju artystycznym, niema imprezy tego rodzaju aby ś p. Izabella nie brała w niej udziału. Wraca zamilowania z czasów krakowskich: ukochanie sztuki ludu. Pozostanie im wierna na zawsze przenosząc motywy krakowskiego stroju na papier, drzewo, czy skórę. Wprowadza moment narodowy do twórczości artystycznej, uczy w czasie niewoli być Polakiem w sztuce.

W obszernej dziedzinie sztuki stosowanej opanowała po mistrzowsku szereg dziedzin, jak inkrustacja, baticki, hafty, introligatorstwo artystyczne, koszykarstwo, zdobnictwo książki w skórce — iluminacja książek i t. d.

Niezliczona ilość wykonanych przez ś p. Kuztelanównę prac, adresów, albumów z inicjatywy towarzystw oraz instytucji pozostaje w rękach prywatnych. Wymienimy tylko niektóre, jak adresy dla: b. Prezydenta Wojciechowskiego, dla Prymasa Polski Dalbora, Arcybiskupa Likowskiego, Prymasa Hlonda, Marszałka Focha, Władysława Seydy, b. min. b. dzielnicy pruskiej, i t. d.

Instykt społeczny nakazuje Jej brać udział w ruchu narodowym czasów niewoli. Zajmuje się tajnym nauczaniem działwy polskiej wspólnie z Swemi siostrami: malarką Ludomiłą Kuztelanówną i przełożoną szkoły im. Marji Brownsford, Janiną Kuztelanówną.

Pracowity żywot zakończyła nagle, cicho i bez cierpień. W ukochanych przez Siebie kwiatkach konwalji spoczęła do snu Wiecznego.

Odeszła na zawsze — pozostały jednak wytwory Jej Ducha, Jej ręk zawsze czynnych, artystycznej myśli i wiecznego piękna.

Dr. Bożena Stelmachowska.

Ze świata

Nowe przywileje dla kobiet w Bułgarii
Parlament bułgarski uchwalał z ostatniego miesiąca nadał kobietom przywilej studjowania i kończenia prawa dopuszczając je tem samem do advokatury. Przywilej ten nie obejmuje prawa zostania sędzią, ale Federacja Klubów Kobięcych w Bułgarii, (której należy zawdzięczać to zwycięstwo) wroży sobie i tę zdobycz w niedalekiej przyszłości.

Pięćdziesiąt lat wstecz kiedy Bułgaria została uwolniona od Turków kobiety bułgarskie były bardziej zacofane i ograniczone aniżeli kobiety którekolwiek kraja na Bałkanach, od tej chwili jednakże wzorowały się na Zachodzie i systematycznie posuwały się naprzód, zdobywając kolejno przywileje w życiu publicznem i prywatnem. (20)

Do śniadania
obiadu i kolacji

PIJ
PIWA HUGGERA

jasne
ciemne
słodowe
porter.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— Kalja - Leszno. Radzimy zapytać którego z miejscowych ogrodników. (K)

— P. Karol Stachowiak. Nie wiemy jeszcze nic pewnego. (K)

— Stały czytelnik S. G. Pańska pretensja jest bardzo słabo uzasadniona. Według Pańskiego przedstawienia sprawy wydaje się nam raczej, iż umowa jeszcze nie została zawarta i że wszystko to, na co Pan się powołuje, było tylko umową przedwstępną, ustaleniem wzajemnych ofert. Można by Panu w najlepszym razie przyznać prawo do zwrotu kosztów podróży i wydatków, choć i w tym wypadku można mieć wątpliwości, czy był Pan upoważniony do robienia wydatków, jeżeli na Pańską zapowiedź przyjazdu nie

otrzymał Pan wyraźnej odpowiedzi potwierdzającej. Zdaniem naszym nie jest rzeczą pewną, iż Pański stosunek służbowy miał podlegać przepisom rozp. Prez. Rzpl. z 16. 3. 1928, które przewidują tylko trzymiesięczne wypowiedzenie, a z akt wynika, że odmowę zaangażowania otrzymał Pan przed pierwszym styczniem. — Ewentualna umowa podlegałaby tylko przepisom ordynacji procederowej, z wypowiedzeniem 2-tygodniowym. Nazwa kierownika nic w tem nie zmienia. Od skargi tego rodzaju, jaką Pan nam nadesłał, odradzamy bezwzględnie. Niech Pan w drodze dobrowolnej ugody zaproponuje zwrot kosztów i ewentualnie o to wniesie skargę Sądem właściwym dla tej sprawy jest Sąd Grodzki w Gdyni. (a. K.)

— Sk. Poznań. 1) Resor. 2) Może zostać papieżem. (K)

— P. L. Chlebowski. Należy wymówić listem poleconym i kwit zachować. Gdy by po upływie terminu spłata nie nastąpiła, należy wnieść skargę sądową. (K)

— P. Olbrochtowicz. Tytuł inżyniera jest tytułem naukowym, tak samo jak tytuły doktora i profesora; tytuły te nadawają wyższe uczelnie na podstawie odpowiednich egzaminów wzgl. rozpraw naukowych. Bezprawne używanie tych tytułów jest karalne. (K)

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM
BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”

Na'uralny
zapach
kwitnącego
bzu.
Pełny,
woda
kwiatowa,
puder
i
mydło.

Prezydium Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu w głębokim smutku zawiadamia, że

Dr. Stanisław Pernaczyński

Prezes Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu,
Prezes Kuratorjum Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu,
Kawaler Krzyża Komandorskiego „Polonia Restituta“,
Honorowy Konsul Holenderski

rozstał się z tym światem dnia 8 lutego r. b.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 11-go z gmachu Izby przy ul. Mickiewicza 31, o godzinie 15-tej.

Zmarły ś. p. Prezes Izby przemysłowo-handlowej, stojąc na jej czele od przejęcia jej przez władze polskie po dzień śmierci, pozostawia po sobie nieodżałowaną i wdzięczną pamięć instytucji, dla której tyle dobrego działał oraz jej członków, których szacunek i miłość zaletami swego charakteru sobie zaskarbił.

dw 4133

W sobotę, dnia 8 lutego 1930 r., o godzinie 8 rano, rozstał się z tym światem, ś. p.

Dr. Stanisław Pernaczyński

Prezes Kuratorjum Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

Kondukt pogrzebowy wyruszy we wtorek, dnia 11 bm. o godzinie 8 po poł., z Izby Przemysłowo-Handlowej, ulica Mickiewicza 31. Nabożeństwo żałobne za duszę Zmarłego, odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godzinie 9,30 w kościele św. Wojciecha. W Zmarłym straciła nasza Uczelnia gorliwego prezesa i szczerego przyjaciela, otaczającego ją niestrudzoną opieką, którego ofiarnej współpracy zawdzięczamy w znacznej mierze dotychczasowy rozwój Wyższej Szkoły Handlowej.

O ciężkiej tej stracie zawiadamiają

Kuratorium, Dyrektor i Wydział Profesorów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu.

Ś. p.

Dr. Stanisław Pernaczyński

Komandor Orderu Polonia Restituta
Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Mój najdroższy mąż i nasz najlepszy ojciec, zasnął w Panu, dnia 8 lutego r. b., o godz. 3 rano, po długich i ciężkich cierpieniach.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 11. bm., o godz. 3 po poł. z gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej przy ul. Mickiewicza 31, na cmentarz św. Wojciecha. Nabożeństwo żałobne nazajutrz o godz. 9,30 w kościele św. Wojciecha.

W głębokim smutku pogrążeni
żona, dzieci, zięć i rodzina.

Poznań, Wały Wazów 3a, dnia 8 II. 1930.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak“, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 10-46.

dw 4135

S. p.

Dr. Stanisław Pernaczyński

współzałożyciel i dawniejszy dyrektor Banku Kratochwill i Pernaczyński

zasnął w Bogu dnia 8 b. m.

Imię Jego zachowamy w wdzięcznej pamięci.

Dyrekcja

Banku Kratochwill i Pernaczyński.

Pw 9261

W piątek, dnia 7 lutego 1930 r. o godz. 5.30 rano zasnęła w Bogu, opatrzona św. Sakramentami, nasza najdroższa, troskliwa matka, siostra i babka, ś. p.

z Sachsów

Anna Wojciechowska

w 79 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, o godz. 3, z domu żaloby.

W nieutulonym żalu pogrążeni
dzieci i rodzina.

nw 8240

W piątek, dnia 7 b. m., zmarł długoletni członek naszego Tow., ś. p. zw 21 651

Antoni Wojciechowski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 lutego 1930, o godzinie 10,30, z kościoła św. Marcina na cmentarz św. Marciński.

Szan. członków wprasza się o liczny udział w pogrzebie.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Tow. Restauratorów
na miasto Poznań i okolice.

W siódmą rocznicę bolesnej śmierci naszego syna i brata, ś. p. zw 21 648

Teodora Jarosława Czaplkiego
porucznika W. P. L. adjutanta 73 p. p. G. 91
bohatera wojny bolszewickiej nagrodzonego
krzyżem walecznych

odbędzie się

msza św.

w poniedziałek, 10 lutego r. b. rano, o godz. 8,
w kościele Bożego Ciała, w kaplicy Matki Boskiej,
o czym donosi Krewnym i Znajomym

rodzina.

Za okazane nam dowody współczucia i wzięcie udziału w pogrzebie, ukochanego męża i ojca, ś. p. zw 21 650

Dr. med. Ignacego Strońskiego

składamy na tej drodze Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym, serdeczne

podziękowanie.

Zona z dziećmi.

Dnia 5 b. m., o godz. 9,30, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza matka, teściowa, babka, córka i siostra, ś. p.

Antonina z Małkowiaków Piątek

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 9 b. m., o godz. 2, z kostnicy szpitala miejskiego, ul. Kozia, na cmentarz Jeżycki.

W ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Tulce, Oberhausen.

zw 21 643

Dnia 8 lutego r. b., rozstał się z tym światem, ś. p.

Dr. Stanisław Pernaczyński

Prezes Izby przemysłowo - handlowej w Poznaniu.

W Zmarłym straciliśmy długoletniego zwierzchnika, który otaczał pieczołowitą opieką sprawy personelu i wysokiemi zaletami serca i charakteru zjednał sobie szczerzy szacunek i serdeczne przywiązanie wszystkich podwładnych.

dw 4104

Dyrektor i Urzędnicy

Izby przemysłowo - handlowej w Poznaniu.

W drugą bolesną rocznicę zgonu naszej jedynej i nigdy niezapomnianej córki i siostry, ś. p. **Reginy Szudzińskiej** odprawi się

msza św.

dnia 10 b. m. o godz. 7.30 w kościele parafjalnym na Jezycach, o czym zawiadamiamy Krewnych i Znajomych. zw 21665

W smutku i tesknocie pozostali rodzice i brat.

Płótna

żaglowe, plandeki impregnowane nieprzemakalne „L. ENK O” poleca fabryka

BRACIA DEUTSCH

Oddział w Poznaniu, Wielkie Garbary 34. Telefon 10-99.

NASIONA

POLNE i OGRODOWE

w znanych wyborowych jakościach poleca

TELESFOR OTMIANOWSKI

Specjalny Skład Nasion

w Poznaniu, ul. Szkolna 9.

Cenniki wysyłam na życzenie.

Dnia 8 lutego 1930 r. o godz. 2 w nocy, zasnęła w Bogu, po ciężkich, z anielską cierpliwością znośzonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, nigdy niezapomniana córka, siostra, bratanek i kuzynka, ś. p.

Zofja Gabryelewiczówna

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 11 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby na cmentarz parafjalny w Kórniku, o czym donoszą

w nieutulonym żalu pograżeni rodzice i rodzeństwo.

Kórnik, dnia 8. 2. 1930.

TYLKO

Lakiery Emalie Farby marki

„SMOK“

to najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem” maluje. Niewdy się żałuje.

OSIRZEZENIE: Chcąc nabyć proszek naszego wyrobu należy przy kupnie akcentować i wyraźnie zadać oryginalnych proszków z „Kogutkiem” Gaseckiego znanych od lat trzydziestu. Zwracacie uwagę i odrzućcie uporcezwywle pocelane naśladownictwa w podobnem do naszego opakowania.

Siostry Streich

Kantaka 4, II. **Robotki** Rysunki wykonuje się tanio i szybko. Hałtuje poduszki, suknie i bieliznę, story, firany. Tw 1-18

Dnia 7 lutego rano zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, zięć, brat, teść, dziadek i szwagier, ś. p.

Antoni Wojciechowski

przeżywszy lat 64. Msza św. z wigiljami odbędzie się w poniedziałek, 10 b. m. o godz. 10,30 w kościele św. Marcina, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok z kościoła na cmentarz przy ul. Bukowskiej.

W głębokim smutku pograżeni żona z dziećmi i rodziną.

Poznań, Wały Jana III. 9, w lutym 1930 r. zw 21649

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledzi nnicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka, otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego Słabość nerwów.

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85. Pw 6938 46.28

Najtrwalsze opony samochodowe

GOODYEAR

w wszelkich rozmiarach polecamy po cenach konkurencyjnych

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc. POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 29.

Telefon 63-23, 63-65. Pw 9257-6, 112

Fabryka ozdób choinkowych

przedalnia złota i srebra z wszelkimi maszynami i urządzeniem wartości 20 000,— mk niem. do sprzedania za cenę mk. niem. 4 000,—, również częściowo. Przyjmujemy na siebie wprowadzenie nabywcy w branżę. Zgłoszenia sub „N. D. 145” do Rudolf Mosse, N° -nberg. Tw 1953

Zabudowania gospodarcze

na terenie o powierzchni ca. 5 000 m² w Główniej przy Rynku i przystanku autobusowym, składa jące się z domu mieszkalnego 3 pokoi i kuchni, stajni mur. ca. 30 mtr. długiej, 8 mtr. szerokiej i stodoły mur. 27 mtr. długiej i 13 mtr. szerokiej **sprzedam lub wydzierżawię.**

Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53,228 Pw 9215-53,228

Budynek fabryczny

1-piętrowy, ca 350 mtr. z podwórzem, nadający się po małej przeróbce również jako dom mieszkalny, w powiatowym mieście, blisko Poznania, korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Śrem, skrzynka pocztowa 1. Pw 9072-5,147

Marja Garstecka

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 9 b. m., o godz. 13,30, z kościoła św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamiam

zw 21653 rodzina. Poznań, Miejska Górka, Wrocław.

Dnia 6 lutego 1930 r. zmarł nagle namaszczony Olejami św., nasz kochany ojciec i dziadek, ś. p.

Andrzej Kłos

przeżywszy lat 86. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 9 b. m. o godz. 4 z domu żałoby w Murowanej Goślinie.

W ciężkim smutku pograżone dzieci i wnuki.

Murowana Goślina, Dęba Główna. zw 21645

Marja Garstecka

nasza wierna gosposia, przesłużywszy w naszej rodzinie lat 50. Cześć Jej pamięci!

Leonowie Jagielscy.

Dr. Haasemu oraz dr. Winterowi z zakładu Diakonickiego. Poznań, wyrażam na tej drodze swoje **podziękowanie** za wyłączenie mnie z ciężkiej choroby za pomocą lekarstwa Fr. Dr. Marj. Luizie i Krystynie za wyprawę i czyszczenie. zw 21644 Dr. Karbowski.

RESTAURACJA „PALAIS ROYAL“

Telefon 15-20 15-21.

Telefon 15-20 15-21.

Codziennie od godz. 23-ciej począwszy

W niedzielę i święta

Występy pierwszorzędnych sił artystycznych FIVE O'CLOCK TEA

Ceny znacznie niższe!

Z występami artystycznymi.

MOULIN ROUGE

najwykwintniejszy lokal w Poznaniu

Kontaka 8/9 PAŁAC TAŃCA Telef. 33-69

W każdą niedzielę i święta od godz. 12—2 w poł.

MATINEE

natomiast od godz. 5-tej do 7,30 po południu

FIVE O'CLOCK TEA

Pw 9250-6,124 z całkowitem programem.

Świat cały nie zna samochodów równie trwałych, ekonomicznych, pięknych i tanich jak samochody

FIAT

Mod. 509 4/20 KM	Mod. 514 6/30 KM	Mod. 520 9/45 KM	Mod. 521 10/50 KM	Mod. 525 15/70 KM
---------------------	---------------------	---------------------	----------------------	----------------------

Samochody otwarte, limuzyny, kabriolety z silnikami 4 i 6 cyl. do natychmiastowej dostawy.

Ceny umiarkowane. — Warunki zapłaty niezwykle udogodnione.

„BRZESKIAUTO“ SP. ARC. POZNAŃ

ul. Dąbrowskiego 29. — Telefon 63-23, 63-65.

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce.

Przychylając się do życzeń zgłaszających się do nas sfer kupieckich, postanowiliśmy od 10 lutego począwszy

otwierać kasę do przyjmowania wpłat w godzinach wieczornych (także w sobotę) i to od godziny 5,30 do 7 wieczorem.

Poznański Bank Ziemiań S.A.
Al. Marcinkowskiego 13.

Kw 1597

MEBLE GIĘTE

Wszelkiego rodzaju urządzenia kin, teatrów, cukierń, restauracji, hoteli i t. d. poleca na dogodnych warunkach spłaty

IGNACY LINKE

Piekary 22 23. Tel. 25-44.

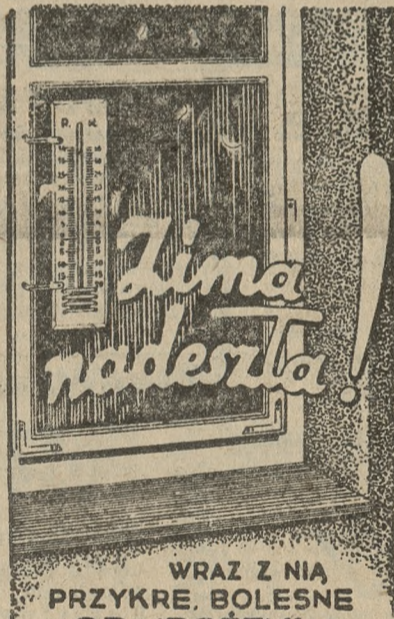
Pw 9252-6,134

Wiedzie przekonam się ile jest prawdy w aparacie TRYUMF dziś mając pranie zadzwonię pod 56-95 niech mnie zdemonstrują i wypiorą bieliznę. TRYUMF w ciągu kilku minut pierze całą masę bielizny, pokaz prania ul. Półwiejska 5

wtorki, środy, piątki.

Proszę o przyniesienie brudnej bielizny, którą się czystą zwraca. W dom bezpłatnie pokaz.

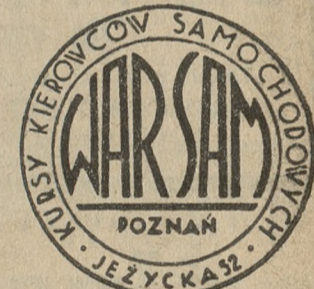
Pw 9254-6,133

WRAZ Z NIA PRZYKRE, BOLESNE ODMROŻENIA kończyn, ucha, nosa. FRIGORIN-MOTOR WYBITNY ŚRODEK LECZNICZY I ZAPOBIEGAWCZY.

Stenotypistka-maszynistka

z stenografią polsko-niemiecką i dokładną znajomością języka francuskiego potrzebna. Zgłoszenia do skrzynki pocztowej nr. 317.

telef. 39-09 telef. 54-07

Pw 9296-6,107

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany
rzecznik patentowy
Poznań, Przecznicza 9.

Pw 8744-1,107

WŁAMYWACZA

który złożył mi w piątek rano wizytę i zabrał zegarek, portfel i ubranie, proszę o zwrot dla niego bezwartościowych papierów i biletu okręgowego. Nagroda jest już w formie zegarka. Za zwrot wszystkiego bez wyjątku dam 100,— zł zw 21 666

Koks-gazowy

w partjach całowagonowych oferuje C. Pałkowski, Srem (Wlkp.)
Tel. 30. Skróci telegr. Cępa.

Pw 9207-6,48

3 pokoje frontowe

1 piętro w centrum miasta na biura od gospodarza do wynajęcia. Zgł. do Kurjera pod zw 21613

NASIONA
warzyw i kwiatów

wysoko gatunkowe, o wielkiej sile kiełkowania. Przywóz wolny. Cenniki na żądanie bezpłatnie. Pw 8808-3,120

H. JUNGCLAUSSEN,
Frankfurt — Oder 18.
Hodowla nasion — Szkółki drzew.

KUP sobie maszynę do pisania ale tylko najlepszą — tylko

„UNDERWOOD“ a

Gen.Repr. **G. GERLACH,**

Poznań, ulica Gwarna 14 — Telefon 52-32

Pw 8808-3,120

Z powodu znacznych redukcji ceny samochodu

Overland Whippet

niezwykle ekonomiczne w użyciu są dostępne dla każdego

typ 4 cyl. 10 45 KM. z kar. 4-osob. krytą zł 12,500,—
typ 6-cyl. 12/50 KM. z kar. 4-osob. krytą zł 14,500,—
Podwozie wysyłkowe nośności ½ t. ciężarowe nośności 1½—2 t.

Mimo zniżki cen wykonanie staranniejsze i z większym nakładem. Polecamy do natychmiastowej dostawy.

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc., Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

MEBLE

NAJTANIEJ w WIELKIM WYBORZE

IGNACY LINKA

PIEKARY 22-23. Telef. 25-44.

DOGODNE WARUNKI. WYKONANIE PIERWSZORZĘDNE.

Pw 9258-6, 1115

Dwie wielkie sale

bez ścian ubocznych, objętości ca. tysiąc metrów kwadratowych, jasne, równe, higieniczne, wyłożone linoleum, — dostęp przez dwojaki kamienne schody, winda, kaloryfery, ściany z żelazo betonu, położone nad naszym składem w całości lub częściowo

do wynajęcia.

Lokale nadawają się na biura i na fabrykację.

„BŁAWAT POLSKI“, Tow. Akc. POZNAŃ
Stary Rynek 87/88 — Kramarska 13/14.
Pw 9216-6, 91

POSZUKUJEMY

ślusarzy

ewtl. pomocników majstra, obznajmionych z budową tablic rozdzielczych, reparacją motorów, prądu stałego i zmiennego, jak również fabrykacją aparatów elektrycznych jak np.: wyłączników drążkowych, odłączników i t. p. Fachowcy wykwalifikowani we wszystkich wyżej podanych specjalnościach otrzymują pierwszeństwo. Reflektanci zechcą służyć oferty, dołączając odpisy świadectw i określając wysokość wymaganego wynagrodzenia sub.: „Ślusarz-Elektryk“ do Biura Ogłoszeń S. FUCHS, ŁÓDŹ, Piotrkowska 50.
nw 8201

Najradkalniejszy środek dla cierpiących na NAJSTARSZĄ PRZEPUKLINĘ

gdy nawet opaski różnych zagran. specjalistów nie pomogły, oraz wszystkie fałszywe wynalazki nie poskutkowały, usuwa jedyny specjalista z długoletnią praktyką dla cierpiących na rupturę, zapomocą mojego opatentowanego bandaża nr. 1209, który przynosi prawdziwą pomoc mężczyznom i kobietom. S. KON, Warszawa, Sosnowa 13. Prospekty na żądanie bezpłatnie. Przeszczegam przed naśladownictwem mojego środka przez fałszywych specjalistów, którzy powołują się na różnych profesorów i tylko pogarszają chorobę.
Pw 8940-62, 119

Poszukuję posady!

Doświadczony dysponent - magazynier, urzędnik ekspedycji branży spożywczej, perfekcyjny w polskim i niemieckim, energiczny, pilny i uczciwy, znający wszelkie prace biurowe, reklamowe oraz sądowe, posiadający kaucję, zmieni dotychczasowe stałe stanowisko, z powodu późniejszego zlikwidowania firmy, za skromnym wynagrodzeniem ewtl. w innej branży. Dzielnica obojetna. Pośrednictwo chętnie widziane za odpowiednim wynagrodzeniem. Łaskawe oferty uprasza pod zw 21642 do eksped. Kurjera Pozn.

Nadzwyczajna okazja taniego zakupu
od 10 do 20 lutego 1930 roku

Nie polecam braków, lecz tylko czystą bez błędów

najlepszą porcelanę krajową,
karisbadzką, bawarską Rosenthala
i francuską.

Ozdobne porcel. serwisy stołowe na 6 osób 23 części od zł 65,—
na 12 osób, 60 części od zł 155,— aż do najlepszych.
Fajans tylko z fabryki chodzieskiej.

Szkló stołowe i szlachetne kryształły
z najlepszych fabryk i Zawiercie i belgijskiej Val St. Lambert.
Platerowane, alpaka i nikl. wyroby, sztucce —
emaljow. i l-a aluminium naczynia do gotowania.
Wszelkie maszyny do gospodarstwa domowego.

Wyjątkowa okazja taniego zakupu wypraw.

Właścicielom restauracji, hoteli, szpitali i zakładów polecam łask. uwadze.
Podczas taniej sprzedaży udzielam na wszystkie artykuły nie objęte redukcją 10% rabatu.

W. JANASZEK,

Rok założen 1896 Poznań, ul. Jezuitska 1. Telefon 1303.

Emulsja SCOTTA

znana od lat wielu na całym świecie jest najlepszym sprzymierzeńcem dzieci.

Emulsja Scotta wzmacnia system kostny, wprowadza do organizmu pożywe czynniki: witaminy, fosfor, wapno, tłuszcz w postaci najbardziej lekkostrawnej. Każdy lekarz potwierdzi te wyjątkowe zalety preparatu.

Emulsja Scotta jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.
nw 8222

Żadajcie tylko oryginalnej Emulsji Scotta

Poszukujemy zaraz

zastępcy

z branży drogeryjnej, dobrze zaprowadzonego w Poznaniu

ST. DYCZKOWSKI i S-KA
WIELKOPOLSKA FABRYKA FARB
POZNAŃ, PL. WOLNOŚCI 17.

Reflektujemy tylko na pierwszorzędną siłę. Oferty upraszamy tylko piśmie.

zw 21621

Wielka Sprzedaż Posezonowa

20 - 50%

Rekord Taniości

Suknie wieszane od 65,-

Plaszcze zimowe od 95,-

Bielizna jedw. w niszczona od 30%
ngm w garze nitzona do

Trykotażę wełn. i jedwab. na nitzone . . . . . do 50%
do

Bluzki jedw., opalowe i batystowe . . . . . od 9,50

Ponczochy wełn. 575
najlepszy gatunek od

Ponczoszki fil d'ecosse . . . . . od 375

Ponczochy jedw. Bemberga . . . . . od 535

Rękawiczki . . . . . od 3,95
Torebki . . . . . od 9,50

Kto raz zakupi w mojej firmie ten pozostaje stałym klientem, ponieważ doświadczy, że kupuje najtaniej i najrzetelniej.

Magazyn wykwintnej konfekcji i bielizny damskiej.

f. Łuczakowa,

dawn. Stefanja Konopińska

Poznań, ul. Gwarna 9.
Telefon 23-23.

Kw 1598

WINIAKI LIKIERY WINKELHAUSEN RUMY ARAKI
 ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 6026-42 14

ŚWIATŁO ZGASŁO

Korek się przepalił, zapasowego niema. Jedyna rada: zaopatrzyć się w automacik

„ELFA“

który zabezpiecza się raz na zawsze od tego rodzaju przykrości. Zastępuje wszystkie dotychczas używane korki i patrony bezpiecznikowe.

Kup, a przekonasz się.

Żądać wszędzie!

Nabyć można w

Powszechnem Towarzystwie Elektrycznym A E G,

Sp. z ogr. odp. Poznań, św. Marcin 41, telefon 31-48, 54-48.

Zniżka cen!

10% do 20% rabatu przy gotówce

podczas sprzedaży poinwenturowej.

Kapelusze Krawały   Biel'zna ciepła   Czapki
Trykoły   Rękawiczki

Specjalność: Koszule własnej fabrykacji, dobry krój, pełne miary.

Władysław Hahn, Poznań

Stary Rynek 58. na rzeciw drogerii Czepczyńskiego.

Pw 9246-6 125

Znana firma handlowa w Poznaniu poszukuje na dobrą stałą posadę kilka rutynowanych

stenotypistek

w wieku ponad lat 20. Wymagana jest kilkoletnia praktyka kupiecka i dobra znajomość języka polskiego, niemieckiego i stenografii. Wyczerpujące oferty w obydwu językach skierować należy do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 623

Dyrekcja KAWIARNI „Esplanade“

donosi nam, że wskutek niemożności skompletowania przewidywanego programu — projektowany w dniu dzisiejszym

Bal Maskowy zostaje odłożony.

Poważna Fabryka Wyrobów Spożywczych, w tej dziedzinie jedna z największych na terenie miasta Poznania, poszukuje od 1 kwietnia r. b.

kierownika handlowego

rutynowanego kupca z dokładną znajomością podwójnej księgowości. Reflektanci posiadający odpowiednie kwalifikacje, którzy podobne stanowiska zajmowali i mogą świadectwami i referencjami udowodnić z dotychczasowej beznagannej, rzetelnej i sumiennej pracy, mogą się piśmiennie zgłosić z podaniem wysokości wymaganego wynagrodzenia. Ze względu na znaczny obrót handlowy, złożenie kaucji jest wymagane, która będzie zabezpieczona w myśl ustawy o kaucjach. Zgłoszenia do „PAR“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 6,131 Pw 9255-6,131

Były organizator i kierownik oddziałów poważnej firmy drzewnej, z powodu likwidacji, przyjmie

przedstawicielstwo

ewil. kierownictwo eksploatacji lasów i tartaków, przytem może być młyn, gorzelnia, cegielnia i rybolstwo. Rozległe stosunki handlowe we wszystkich większych miastach, gdzie były oddziały, a obecnie zlikwidowane, zapewnią masowy zbyt. Bilans zamknięcia może być warunkowy z 50% zysku. Łaskawe zgłoszenia: Laskowski, Mosina, pod Poznaniem, ul. Ogrodowa. nw 8231

Pewna egzystencja!

Udział 50% w winiarni w Gdyni, położonej w centrum blisko morza, jest zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 4102

Masła

stołowego 3—4 beczki tygodniowo ma stałe do oddania mleczarnia na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zw 21 660

KASA

ogniotrwała oraz wózek ręczny z powodu likwidacji firmy tanio na sprzedaż telefon 1:44 zw 2 657

Ucznia

z odpowiednim wykształceniem szkolnym, syna miejscowych rodziców, przyjmie

DROGERJA Poznań, ul. Dąbrowskiego 63 zw 21 614

Dla ucznia biurowego pilnego i pracowitego poszukujemy

POSADY

celem ukończenia nauki z powodu likwidacji firmy Informacje telefon 1744 zw 21 656

BUCHALIERYJNE

„Współczesne Wykłady“ Palliera gwarantują wielozdziedzinową samodzielność. Warszawa, Nowogrodzka 46 a. Zamiejscowi listownie.

Przedstawicielstwo

na Włkp. poważnych firm przyjmie kupiec dobrze ustosunkowany, tak w sferach przemysłowych jak i rolniczych. Łaskawe propozycje proszę skierować do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 21 647

Dwa domy

z ogrodami, masyw bud. I. piętrowe, na sprzedaż po 13 500 zł w mieście pow. Włkp. Piekarnia w pełnym biegu, składem, dużym, wolnym mieszkaniem, urządzeniem kołmi, wozami i t. p. zaraz do objęcia, cena 4 750 zł. — Sprzedam idealną połowę domu II. piętrowy, oficyny, ogródek, piekarnia dobrze prosperująca z kompl. urządzeniem, koniem, wozami i t. p. dochód roczny z połowy domu 3 150 zł, cena 32 000 zł wpłaty 24 000, reszta według umowy lub zamienię na inny obiekt. Zgłoszenia Kurjer zw 21 658

w wielkim wybo. ze po cenach bardzo niskich poleca **W. KRUK, jubiler** Poznań, ul. 27 Grudnia 6. kw 1511

Do naszego męskiego oddziału miarowego poszukujemy natychmiast kilku

pomocników krawieckich

zdolnych sztukowców na I wykonanie, płacimy 1,40 na godz. Po zaakceptowaniu angażement zwracamy koszt podróży 3 klasy i zapewniamy stałą pracę. Oferty szczegółowe z podaniem referencji uprasza się skierować do firmy

Bracia Gumińscy, Starogard, Dom Towarowy. dw 4112

Młyn parowy

bardzo dobrze prosperujący, nowoczesnie urządzony, prze miał 350 ctr na dobę, w mieście, blisko Poznania, zaraz do wydzierżawienia. Ekspert zapewniony. Do objęcia. potrzeba 30—35 000. — Jesionek, Poznań, Skarbowa 26. sw 21 646

Cebulę jadalną

w partjach większych i mniejszych w cenie zł 13 za worek 50 kg — oraz karotkę w cenie zł 4 za 50 kg wysyła za zaliczeniem: Mał. Separowo p. Granowo, tel. 4. zd 1622

Chcesz zarabiać stale?

Dotyczy mieszkańców wsi i miasteczek. Podaj dokładny swój adres pisząc do nas: s 2163 **Poznań I, skrzynka poczt. 36.**

Nadzwyczajna okazja!

Wielki skład bławatów i jedwabi

z powodu upadłości w najlepszym położeniu przy ul. Szerokiej w Toruniu natychmiast z całym zapasem towarów i urządzeniem do nabycia. Gotówki potrzeba około 75 000 zł. Zgłoszenia przyjmuje

J. Wierzbowski

Zarządca masy upadłościowej — Toruń, ul. Śrenkiewicza 15.

Pw 9 175-64,39

„ROTOR“

PRZEMYSŁ SAMOCHODOWY
Sp. z o. o.

pod fachowym kierownictwem inżynierów.

kapitalny remont i obsługa samochodów

w nowoczesnych warsztatach.

ZASTĘPSTWO: „SCINTILLA“

urządzenia elektryczne, startery, magneto, dynamo

Telefon 68-65. POZNAŃ, Telefon 68-65.

ul. Dąbrowskiego 78a.

zw 21-24

W mieście powiatowym zachodniej Wielkopolski do nabycia

pańska willa

piętrowa, 9 pokoi z wszelkim komfortem, wzorowo utrzymana, centralne ogrzewanie, wiele przynależności, balkon, weranda, taras, murowany budynek gospodarczy, garaż, ozdobny ogród. Obiekt stosowny dla lekarza, adwokata lub dla kapitalisty. Wygodna komunikacja z Poznania. Cena 75 tys. złotych. Połowa wpłaty — reszta na hipotekę podług umowy ew. zamiana na dom lub na żywotne przedsiębiorstwo w Poznaniu. Oferty tylko poważnych reflektantów do Biura Ogłoszeń „PAR“ w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53, 217 Pw 9201-53, 217

Pomocnik handlowy

branży kolonialnej z ładnym charakterem pisma, obeznany z księgowością amerykańską, korespondencją handlową w języku polskim i niemieckim, zaraz poszukiwany. Zgłoszenia tylko piśmienne skierować do firmy: dw 4, 26

Wacław Góra, Ostrzeszów.

Biegły

ekspedjent

z branży dywanowej lub tekstylnej, zaraz lub najpóźniej od 1 marca r. b., poszukiwany. Szczegółowe oferty z fotografią i odpisami świadectw do biura ogłoszeń „Par“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 6, 111 Pw 9230 6 1 1

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Nieruchomość

wolna od lokatorów, położona w najlepszym punkcie handlowym ruchliwego miasta powiatowego w Wlkp. gdzie wojsko, gimnazjum męskie i żeńskie i in., z wolnymi nowoczesnymi składowymi zaraz na sprzedaż. Oferty tylko poważnych reflektantów proszę do eksp. Kurj. Pozn. pod dw 4108

W związku z ogłoszonym przez Państwową Wytwórnę Prochu i Materiałów Kruszących w Zagożdźoniu (pow. Kozienice) konkursem na:

1. plakat reklamowy dla prochów myśliwskich dymnych i bezdymnych i
2. godło Państwowej Wytwórni Prochu i Materiałów Kruszących, podajemy do wiadomości, że:
  1. termin nadsyłania projektów przedłużamy z dnia 1 marca na dzień 31 marca r. b.,
  2. nagrodę za plakat podwyższamy, jak następuje:
    - a) nagroda pierwsza zł 1500,—
    - b) nagroda druga zł 1000,—
    - c) nagroda trzecia zł 750,—

Co do zakupu prac nienagrodzonych, to ogłoszenie pierwotne prostujemy w ten sposób, iż prace nienagrodzone mogą być zakupione po cenie równej nagrodzie III.

3. godło ma być wykonane w jednej, najwyżej dwóch barwach z tem, że powinno się nadawać do reprodukcji w jednym kolorze i to przy możliwym wykorzystaniu rysunku w zarysach (sylwetka), dw 4130

4. plakat na prochy myśliwskie winien być wykonany barwnie dla reprodukcji w trzech kolorach (oprócz białego i czarnego), przyczem rysunek powinien się również nadawać do reprodukcji w kolorze czarnym, względnie w zarysach (sylwetka).

5. rysunek godła i plakatu winien obrazować jasno i przystępnie przedmiot reklamowy, a koncepcja artystyczna powinna być dostępna dla jaknajszerszych warstw

6. do sądu konkursowego uproszczeni zostali następujący P. P. 1 Dyrektor Władysław Skoczyła, 2 Dziekan architektury Zygmunt Kamiński, 3. Profesor Bartłomiejczyk Edmund, 4. Artysta malarz profesor Karol Strykowski — Ponadto w skład jury konkursowego wchodzi trzech członków Dyrekcji P. W. P., względnie ich zastępcy.

Na wniosek firmy Bracia Reim w Poznaniu, Stary Rynek 90, o udzielenie odcroczenia wypłat, wyznacza się termin na 22 lutego 1930 r., godz. 11, pokój 23 tutejszego Sądu do rozpatrzenia sprawy. Wierzycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 29 stycznia 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 8033

Na wniosek kupca Maksymiljana Stürmera z Poznania, Stary Rynek 80/82, o udzielenie odcroczenia wypłat, wyznacza się termin na 24 lutego 1930 r., o godz. 11, pokój 23 tutejszego Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 31 stycznia 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 8034

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Hurtonia Zegarmistrzowska Tow. Akc. w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego, zwołuje się walne zebranie wierzycieli na termin końcowy w myśl § 162 ust. upadłościowej na 27 lutego 1930 g. 11, pokój 23 tutejszego Sądu. Poznań, dnia 29 stycznia 1930. Sekretariat Oddział 2a Sądu Grodzkiego. nw 8035

W sprawie postępowania upadłościowego nad majątkiem firmy „Feniks“, Wielkopolska Fabryka Wyrobów Celuloidowych, Sp. z ogr. odp. w Poznaniu, zwołuje się walne zebranie wierzycieli na dzień 17 lutego 1930 r., godz. 11, 30, pokój 23 tutejszego Sądu celem rozpatrzenia wniosków zawiadowcy o uchylenie postępowania wzgl. upoważnienia p. zawiadowcy Biedzińskiego do pozostawienia maszyn na dotychczasowym miejscu za złożeniem kaucji wreszcie dalszego wniosku wierzyciela Andrzejewskiego o zmianę na stanowisku zawiadowcy. Poznań, dnia 3 lutego 1930. nw 8036 Sekretariat Oddział 2a Sądu Grodzkiego.

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem Firmy „Europa“, właściciel Antoni Wiśniewski w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 3, umarza się postępowanie zapobiegawcze z powodu nieprzedłużenia tegoż na dalszy czas (art. 27 i 29 rozp. z 6. 3. 1928). Poznań, dnia 27 stycznia 1930 r. nw 8032 Sąd Grodzki IIa.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Dom

piętrowy, nowowyprowadzony, wolne mieszkanie i skład przy ożywej ulicy sprzedam. Cena 26 tys. Zgłoszenia Michał Drożdżyński Krotoszyn, Koźmińska 27. nw 8241

Elektromotory dynamo

12 konny 110 Volt prad stały, 7,5 konny 110 Volt prad stały, 5 konny 110 Volt prad stały, 3 konny 110 Volt prad stały, 0,6 konny 110 Volt prad stały fabrykaty „Siemens“ i „Bergmann“ tania na sprzedaż. „Elektra“, Gniezno, Mieczysława 15. nw 8242

Platformę

25 centnarowa sprzedam. Zwierzyniecka 28. jw 3352/3

Wózki

ztywane na sprzedaż. Siodlarnia, Szewska 11. zdw 98 456/7

Zakład

frzyskerski w Poznaniu tania sprzedam spiesznia. Oferty Kurjer zdw 98 559

Fotel

dentystyczny, nowy, pumpkowy okazyjnie niżej nabycia do sprzedania. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 43. nw 8244

Samochód

ciężarowy, 2 tonnowy, Chevrolet, mało używany, korzystnie sprzeda Misiorny, św. Marcin 15, I, prawo. zdw 98 516

Pracownia

dekaturzowania, plisowania, mereszkowania, hurtownie, detalizowanie, śródmieście, sprzedam okazyjnie. Oferty Kurjer zdw 98 523

Koń

na sprzedaż 200 zł Simitiński, ul. Marszałka Focha 31. zdw 98 293

Warsztat

mechaniczno ślusarski na sprzed. kompletnie urządzone z maszynami korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 98 558

Maszynę

do cukierków Owodilibeit korzystnie sprzeda Jankiewicz, Piotra Wawrzyniaka 2. zdw 97 821.

Skład

towarów krótkich i konfekcji w Poznaniu położenie pierwszorzędne, sprzedam z urządzeniem zaraz. Marsz. Focha 41. Z. Malinowska. zdw 98 557

Maszyny

szewska długoramienna, Singera damska. Kotowski, Główna 116. zdw 98 562

Parcele

śródmieściu, Łazarzu, Jeźcach, Ławicy, Wildzie, Ratajach, Sołaczu Winiary i Puszczycowie pod dowolną i zwarta budowę dogodnych warunkach sprzedaż. Zgłoszenia „Biuro Pracy“, Plac Wolności 2. zdw 98 567

Wózki

dziesięć naprawuje, gumy na składowie. Siodlarnia, Szewska 11. zdw 98 458/9

Kamienica

komfortowa, narożnikowa, solidnie sbudowana, okolica Parku Wilsona, czynsz 18 500, cena 160 tys. wpłaty 80 000. Wyrzykowski Grobla 2, telefon 19 58. zdw 98 616

Maszyny

do szycia sprzedaje, zamienia, oraz przyjmuje do naprawy Warsztat Mechaniczny, Szamarzewskiego 31. zdw 98 482/3

Kluby

garnitur elegancki jak nowy 900 sprzedam. Kwiatowa 3, parter, lewo. zdw 98 625

Sprzedam

skład kolonialny w Lesznie, towar, urządzenie, cena 3 300 zł, powód choroby, mieszkanie przy składzie. Dzierżawa 75 zł miesięcznie. Zgłoszenia: Skład kolonialny, Leszno, Osiecka 86. nw 8250

Kanarki

piłne śpiewaki nagrodzone złotymi medalami oraz samicki do legu polecia tania. Felax (Wilda), Wybickiego 16, I. zdw 98 421-2

Przedsiębiorstwo

blacharsko - instalacyjne zaprowadzone 1920, dobrze prosperujące w większym mieście powiatowym patyczniactwem z powodu choroby do objęcia. Warunki według agandy. Oferty Kurjer zdw 97 822.

KONKURS

Straż Pożarna w Wilczynie, powiatu słupeckiego, ogłasza konkurs na wykonanie robót ciesielskich, stolarskich i dekarских z materiału przedsiębiorcy, na budującym się gmachu strażackim w Wilczynie. Zgłoszenia przyjmuje i informacyj udziela Zarząd Wiczyńskiej Ochotnicze Straży Pożarnej w Wilczynie.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Co do majątku kupca Ignacego Maćkowskiego z Śmigła, ul. Kilińskiego, wdrzą się z dniem dzisiejszym tj z dniem 3 lutego 1930 r., o godz. 12 przed południem, postępowanie upadłościowe, ponieważ jest on niewypłacalnym. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się kupca Czesława Witaszka z Śmigła. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 28 lutego 1930. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządcą masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dając uchwałę co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 25 lutego 1930 r., o godz. 10 przed południem — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 11 marca 1930 r., o godz. 10 przed południem. Wszystkim którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do 31 marca 1930 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. Śmigiel, dnia 3 lutego 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 8037

UCHWAŁA

W sprawie przymusowego przetargu nieruchomości Dębiec, karta 1, znosi się termin przetargu wyznaczony na dzień 10 lutego 1930 r., godz. 10. nw 8039

Nowy termin przetargu wyznacza się na dzień 10 marca 1930 r., godz. 10, w pokoju 16. Srem, dnia 5 lutego 1930 r. S-d Powiatowy. nw 8037

1. F. 11/29.

OGŁOSZENIE

Rolnik Franciszek Finc z Porążyna, zastąpiony przez adwokata Dr Majchrzyskiego w Grodzisku, wniosł o wywołanie celem wykluczenia właścicieli nieruchomości Porążyna wykaz liczba 50, roli w obszarze 0,10,70 ha. nw 8038

Wzywa się Wojciecha i Agnieszke małżonków Szczepańskich, którzy są zapisanymi właścicielami wymienionego gruntu, by najpóźniej w terminie wywoławczym, który wyznacza się na dzień 8 kwietnia 1930, godzina 10, w niżej podpisanym Sądzie, pokój 20, prawa swe zgłosili, gdyż w przeciwnym razie nastąpi ich wykluczenie. Grodzisk, dnia 21 stycznia 1930. Sąd Grodzki.

Wielka licytacja masy upadłościowej

W piątek, dnia 14 lutego i dni następne aż do wyprzedania, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę następujące towary i urządzenia składowe.

Początek 14 lutego, o godz. 10,30 przed poł. przy ul. Gwarnej 18, do sprzedaży przyjdą: wina, likiery krajowe i zagraniczne, większą ilość konserw owocowych, grzybki w puszkach, oliwa w bańkach, sardynki, sardelle, pasta sardelowa, rodzynek, cytryny, śliwki suszone, homary i wiele innych rzeczy delikatatesowych. nw 8237

Kompletne urządzenie składu, kilka wag składowych i kasa registracyjna.

Po skończeniu licytacji przy ul. Gwarnej 18, dalsza licytacja przy ul. Podgórej 10.

Do sprzedaży przyjdą około 1 000 butelek win, likierów krajowych i zagranicznych, większą ilość win champajskich, około 2 000 butelek wina białe bordo i czerwone, około 50 skrzyń oliwy w bańkach, większą ilość skrzyń konserw owocowych i wielu innych towarów.

Zaznaczam, że licytacja odbędzie się tym razem nieodwołalnie.

Jan Bartkowiak, kom. sąd. Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

Publiczny przetarg ofertowy

ogłasza
Kierownictwo Budowy Gmachu Ministerstwa Robót Publicznych, Warszawa, ul. Chałubińskiego 4, na dostawę i montaż żelaznego komina

średn. 85 cm., wysokości 37,50 m., dla centralnego ogrzewania. Bliższe informacje w Monitorze Polskim, z dn. 31 stycznia i 7 lutego 1930 r. nw 8018

KIEROWNIK BUDOWY:
(-) Inż. Witold Jakimowski

Sprzedam tanio
Elektryczny aparat fotograficzny „Zeissar”.
Ważny aparat fotograficzny „Zeissar”.
A. Jankowski. ul. ...
Zgłoszenia Kurjer z dw 98 218

Reprezentacja
170 x 185 x 25 z 3 oszklanymi
lustrami, nadająca się do drogiego
bufetu i kasa narodowa.
Focha 63. Zohnten. z dw 98 187

Gdynia!
Sprzedam szybko z rezerwą na
szkodę elektr. mieszkanie 2 pokoje
i kuchnia. Zgłoszenia Kurjer
z dw 98 130

Motocykle
Rex Akme i Motosocche mało
obrotowe sprzedawane tanio Koszycyń-
skiego. Pasaz Kino Apollo. z dw 97 768

Pracownia
wzrostów dziących z najnowsze-
maszynami z powodu przejścia
własności przedsiębiorstwa zaraz na
inny „Tekstyl”. Kanta 6. z dw 98 176

Parcelę
około 60 móg. położone przy
stacji torze kolejowym i powia-
sowej koleżki, nadające się na
budowę domów fabryki i na o-
grodnictwo (osadnicza Robotników
dzielnia ul. Kobierska 1. z dw 98 196

Pianino
jak nowe okazuje na sprzedaż.
ewentualnie częściowo na spłaty.
Kwiatkowski. Wielkie Garbary 44.
II. piętro. z dw 98 215

Sprzedam
dom maszynowy z obszernym po-
dworciem i stajnią, oraz 30
móg gruntu pszennego w pobli-
żu miasta. K. Jankiewicz. Go-
sław (Wlkp.). z dw 98 089

Motor Diesel
80 k m. na olej gazowy sprzedawane
z maszyną i olejem 13 tys
z dw 98 351

Białe Tydzień
towar tylko doborowy ceny re-
klamowe. Jankowska Podgórna
10 z dw 98 514

Wózków
dziesięciu wybór Kraszewskie-
go ul. „Świątek” z dw 97 424

3 wózki
sportowe i maszynowe do szycia tanio
sprzedam. Szamarzewskiego
20-22. warsztat. z dw 98 355

Kilka ciężarowych
samochodów od 1/2-6 tonn. koto-
wych do jazdy, tanie sprzedawane
„Komna” Sp. z o. p. Automobile,
Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77 67
i 74 78. nw 7746

Samochód
Niewielki okazja! Nowoczesna
limuzyna oraz otwarty sprzedam
za bezcen. Kurjer z dw 97 871

Plaszczki
dziesiąte, podłotkowe i mundurki
tanio Hurtownia Rybaki 10 II.
Pw 8 662-333

Gwarancyjne grzebienie
w wielkim wyborze! Drogeria
Universum Poznań ul. Fr. Ra-
tajczaka 38 Pw 7113 46 181

Maszyna
okrągłe czonko, rower, dubel-
tówki, skrzypce, flet, trąbka
sprzedam. Poznańska 38, III.
lewo. z dw 98 634-5

Tanio
nie ubierz się umiarkuj w Do-
mu Komisowym św. Marcin 78a
Pw 7 418

Gospodarstwo
45 móg, ziemia pszenno-żytnia,
drenowana, z inwentarzem mar-
towym i żywym lub bez, budynki
duże, maszynowe, w powo-
dów różnych spraw zaraz na sprze-
daz. Cena według umowy. Na hi-
potece może pozostać do 10 000 zł.
Szybko zgłoszenia: Antkowiak
Tomasz, Sebastjanowo, powiat
Śrem, poczta Mchy stacja kolejo-
wa Kaź, z dw 97 893 896

Urządzenie
kolonialne stół, 3 regaly sprze-
dam zaraz. Adres Kurjer
z dw 98 208

Dom
z rezerwą, handlem bydlę i
trzodą z ubikacjami przy granicy
blisko dworca, wioska 3 000 mie-
szkańców sprzedam natychmiast
Oferty Kurjer z dw 98 287

Dom
narodził przy głównej ulicy
w Mosinie wraz remiza i chlew-
nia na sprzedaż. Zgłoszenia u p.
Gorońskiego w Mosinie.
z dw 98 355

Skład
z mieszkaniami w powiatowym
mieście w rynku wydzierżawie.
Na odpowiedź, znaczek. Oferty
Kurjer z dw 98 281

Parcelę
w Puszczykowie przy dworcu
sprzedam 3 500 m kw. za go-
tówkę. Oferty Kurjer Poznański
z dw 98 243

Dom z piekarnią
4 pokoje, centrum miasta powia-
towego w pełnym biegu natych-
miast korzystnie do sprzedania.
Cena 15 tysięcy. Oferty Kurjer
z dw 98 241

Gościec
Jeden na wieś kościelna, bez
rzeźnika i piekarni, kolonijka,
II móg, kuchnia — sprzedam.
Oferty Kurjer z dw 98 424-5

Gospodarstwo 75 móg
ziemia pszenno-buraczana w tem-
laci drenowane, budynki muro-
wane pod dachówką i papa w
bardzo dobrym stanie. 3 silne ko-
nie 8 krów dojnych 2 cielęta,
27 świń, Kościół szkoła, stacja
kolej. mleczarnia w miejscu Go-
spodarstwo przy szosie ze wzle-
dów przeniesienia na inna osadę
zaraz do sprzedania. Cena podług
wzrosty Właściciel Andrzej Guzik
Olekszyn powiat Gniezno.
z dw 98 016

Rurki
do ondulacji,
jak wzór 3 75
zł. nikielwane
trwały gatunek
5 zł St Wenz-
lik Poznań Al.
Marcinkowskiego
zo 19. dw 3921

Pianino
sprzedam okazją tanio za go-
tówkę. A. Drygas, Poznań, Kan-
taka 5. Pw 9 223-6,95

Maszynę
do pisania sprzedam. Thon. Mar-
szalka Focha 19. I. piętro.
z dw 98 278

Męskie
ubranie i trzewiki 44 tanio na
sprzedaz. Krasieńskiego 13 II.
wprost. z dw 98 250

Ostatnie nowości
Płyty do gramofonów m. Sverna-
Elekro. Pathe i inne we wiel-
kim wyborze. „Tani Skład” Po-
znań. Wozna 10. z dw 98 217

Motor
nowy prad zmienny 8 KM sprze-
dam. Adres Kurjer z dw 98 357

Półzorki
małe używane korzystnie sprze-
dam. Adres Kurjer z dw 98 356

Parcelę
przy ul. Dąbrowskiego 2 300 m
sprzedam Goroński, ul. Kościelna
23 z dw 98 353

Sprzedam
rower półwysigowy. Grobla 20.
Mielich. z dw 98 346

Sprzedam
2 place pod budowę. Winiary.
Obornicka 57. z dw 98 341

Skład
kolonialny w Ryнку Wildeckim
z powodów rodzinnych korzysta-
nie na sprzedaż. Adres wskaze
Kurjer z dw 98 376

Urządzenie
składowe na każdą branżę do
sprzedania. ul. Fredry 4.
z dw 98 361

Szafe żelazną
orniotwała dwuskrzydłowa za
350 złotych sprzedam. Adres
Kurjer Poznański z dw 97 527

Zakopane
Ostatnie skład cukrów. Przed-
stawicielstwo powaźnej warszaw-
skiej fabryki czekolady. Luksu-
sowe urządzone, od kilku lat za-
prowadzone, powaźny obrót i re-
ntowność. Kapitał obrotowy i fa-
chowoscie nietozne. Wymaga-
nie solidności i dwa tysiące dol-
arów. Oferty: Okzewska Zakopa-
ne, Krupówki 74. Pw 9241-53,238

Zaparek
złoty, wartości 500-600 zł, sprze-
dam okazją. — Adres wskaze
Kurjer z dw 98 415

Parcelę
500 m. w Debu między willami,
5 minut do tramwaju, sprzedam.
Zgłoszenia do Kurjera z dw 98 427

Powózka
polowczyk korzystnie do nabycia
Adres wskaze Kurjer z dw 97 644

Elektroluz
z futerałem prawie tanio
sprzedam. Poznańska 42. I. p.
lewo. z dw 97 771

Drogerja w Poznaniu
z urządzeniem, towarami na
sprzedaz. cena 25 000. „Piastr”.
św. Marcin 47. z dw 97 849

Kuchenka
gazowa, 2 łóżka, bardzo tanio.
Szwajcarska 27. IV. z dw 98 529

Młyn parowy
w pełnym biegu przy Poznaniu,
budynkiem mieszkalnym przy
wplacie 30 000. Informacje: Biuro
Techniczno-Agrarne. Plac Wol-
ności 9. z dw 98 576

Skład
urządzeniem, pryncypalna ulica,
Kościan sprzedam korzystnie.
Brońszewski. Kościan. Kościński
36. nw 8 238

Powózkę
półkryta, na gumach sprzedam.
Kowalski, Bukowska 9.
z dw 98 479

Salonik stylowy
mahonowy, pokrycie adamasz-
kowe, dobrze utrzymany, sprze-
dam. Adres wskaze Kurjer
z dw 97 815

Kanarki
pilne spiewaki na-
grodzone złotem i
srebrnem medala-
mi oraz sami zki
rozplodowe w 102-
nem upierzeniu
sprzedam. Paweł-
czak, Poznań, Wil-
da. Gen. Umińskiego.
go 25. z dw 98 322

Planino
krzyżowa. Skryta 8. III.
z dw 98 462

Gramofon
nowy, bezustkowy sprzedam. —
Skryta 10. I. lewo. z dw 98 464

Praktyka dentystyczna
bardzo dobrze prosperująca 12 000
mieszkańców na Pomorzu zaraz
do oddania. gaz i elektryka. Zgo-
szenia do Kurjera z dw 98 287

Naręczonym
pięćdziesiąt. obrączki ślubne
szczerzo słote i zegarki ręczne po-
laca Chwilkowski, św. Marcin 40.
z dw 98 550

Radjo
5 lamp. Novo-Solidyna ekrano-
wana, 380 zł. Gąsiorowskiego 11,
I. pr. z dw 98 475

Składy
w Poznaniu i na prowincji z
mieszkaniami lub bez poleca
„Piastr”. św. Marcin 47.
z dw 97 843

Meble antyczne
różne w dobrym stanie do sprze-
dania. Pośrednicy wykluczeni
Kopernika 2. parter lewo.
z dw 97 976

Dom
z piekarnią w powiatowym mie-
ście, które posiada gimnazjum
żeńskie i meskie oraz semin-
arium meskie zaraz na sprzedaż.
Cena 30 000 zł. Zgłoszenia do Kur-
jera z dw 98 056

Mechaniczny
warsztat toczarski na wyroby
tłoczone sprzedam za 3 500 w tem
motor 5 KM, wał transmisyjny
20 ekcentryka, 12 000. Łg
naciśku (drukbank) tłocznią, 10-
lęciowa, wiertarka do 16 mm,
stół imadła itp. ważna dla dru-
kerów. Oferty Kurjer z dw 98 141

Łóżeczko
dziecięce z materacem, waniek
kapieliowa na postumencie z od-
nym sprzedawane portier. Aleje
Marcinkowskiego 13. z dw 98 408

Młyn
parowy na sprzedaż. Przemysł
150 ctr. na dobe. Cena i wplata
według umowy. Zamiana na go-
spodarstwo, większa dzierżawa
rolna lub kamienice niewykluczo-
na. A. Ślot, Chelmeza (Pomorze).
Pw 9231 63,69

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki,
kanapy najtańsze w pracowni.
Wielkie Garbary 9. z dw 98 442-3

Pierze
świeże, darte nie
darte, puch poleca
Stanisław Dycz-
kowski. Wierzbie-
cice 13. z dw 98 281/2

Dom
dwupiętrowy, maszynowy, centrum
miasta powiatowego. Pomorze,
w najlepszym stanie połączone z
tylnym domem Ogrodnian central-
ne. Przedni dom 2 mieszkania
z restauracją tylny 2 mieszkania
zaraz do sprzedania. Mieszkanie
parterowe z restauracją zaraz
wolne. Restauracja nadaje się do
urządzenia 2 składów. Świeży
położenie. Strona ruchliwa (na
na 42 000 zł Krawulitzki. Dział-
owo, Dworcowa. z dw 98 301

Kawaleria - restauracja
dobrze prosperująca z pełną kon-
cesją w mieście powiatowym w
Poznanskiem jest zaraz do sprze-
dania, korzystnie z powodu prze-
jęcia innego przedsiębiorstwa. —
Zgłoszenia Kurjer z dw 98 302

Okazjal Skład
Krotoszyn. Rynek, zaprowadzony
bez długów, towar, urządzenie
2 600. Odnowić znaczek. Zgo-
szenia Kurjer z dw 98 300

Meble
na raty i za gotówkę po najniż-
szych cenach poleca Szwyrngarz
Wielka 13 Klientel: zamieszczo-
wej odstawiamy własnym samo-
chodem Pw 81314

Pończochy
piekne dobre tanie —
A Szymański Poznań
św. Marcin 1
specjalny skład poń-
czoch. Kw 1 494 5

Koronki
bardzo eleganckie i tanie oraz
różne przybory do przybrania
sukien sprzedam okazją. Ja-
godzińska. Grobla 28. wejście
prawo, II. p. z dw 98 628

Kuchenka
gazowa, 2 łóżka, bardzo tanio.
Szwajcarska 27. IV. z dw 98 529

Młyn parowy
w pełnym biegu przy Poznaniu,
budynkiem mieszkalnym przy
wplacie 30 000. Informacje: Biuro
Techniczno-Agrarne. Plac Wol-
ności 9. z dw 98 576

Skład
urządzeniem, pryncypalna ulica,
Kościan sprzedam korzystnie.
Brońszewski. Kościan. Kościński
36. nw 8 238

Powózkę
półkryta, na gumach sprzedam.
Kowalski, Bukowska 9.
z dw 98 479

Salonik stylowy
mahonowy, pokrycie adamasz-
kowe, dobrze utrzymany, sprze-
dam. Adres wskaze Kurjer
z dw 97 815

Kanarki
pilne spiewaki na-
grodzone złotem i
srebrnem medala-
mi oraz sami zki
rozplodowe w 102-
nem upierzeniu
sprzedam. Paweł-
czak, Poznań, Wil-
da. Gen. Umińskiego.
go 25. z dw 98 322

Planino
krzyżowa. Skryta 8. III.
z dw 98 462

Gramofon
nowy, bezustkowy sprzedam. —
Skryta 10. I. lewo. z dw 98 464

Praktyka dentystyczna
bardzo dobrze prosperująca 12 000
mieszkańców na Pomorzu zaraz
do oddania. gaz i elektryka. Zgo-
szenia do Kurjera z dw 98 287

Naręczonym
pięćdziesiąt. obrączki ślubne
szczerzo słote i zegarki ręczne po-
laca Chwilkowski, św. Marcin 40.
z dw 98 550

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i uży-
wane. Najodgodniejsze warunki
sprawy. Stefan Pahl ul. Marszał-
ka Focha 29. magazyn mebli re-
telefon 64 25. Pw 9121 6 73

5 KUPNA
Kupię
kamienice z wolnym 3 pokojo-
wym mieszkaniem wplata 50 000
zł lub wille w Debus do wplacie-
cia. Szybko oferty Kurjer
z dw 98 010

Skład
przy ruchliwej ulicy kupię. Mu-
siał. Przemysłowa 28 a.
z dw 97 974

Maszynę do pisania
walizkowa kupię. Zgłoszenia Kur-
jer z dw 98 002

Kupię
dom z mieszkaniem w Jeźcu 1 a
zarz niedrogo. Oferty Kurjer
z dw 98 162

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego ro-
dzaju rzeczy. Dom Komisowy
Podgórna 2. Pw 8311

Kupię
fabrykę masowego artykułu —
branzę żelaznej lub dobrej za
prowadzony skład Poznania. —
Oferty Kurjer z dw 98 211

Parcelę
w Puszczykowie kupię za gotów-
kę. Oferty z ceną Kurjer Po-
znański z dw 98 242

Skład
z przyległem 2-4 pokojowym
mieszkaniem poszukuje. Hadrys.
Matejki 56. telefon 70 65.
z dw 98 344

Radjo aparat
trój lub czterolampowy eliminu-
jący kupię. Cena Kurjer
z dw 98 337

Deski
drzwi, kantówki z rozbiórki kupię.
Szybko oferty Kurjer
z dw 98 414

Kupię skład
kolonialny w Poznaniu lub na
prowincji Oferty Kurjer
z dw 98 500

Kupię
z wystawy deski kantówki, szpe-
rówki. Oferty Kurjer z dw 98 554

Kupię
skład wyrobów tytoniowych ew.
połączony artykułami piśmienne-
mi, towary odbiore za gotówkę —
Oferty Bielerzewski, Gen. Pra-
dzyńskiego 10. II. z dw 98 600

Wierzchowca
walcach młodego ewentl. s
siodeł kupię. Oferty z podaniem
ceny do eksp. Kurjera Pozn.
z dw 98 613

Brylant
większy, najczystszy wody, absol-
utnie bez szczy, ewentl. piękny
szmaragd lub rubin kuni kapita-
lista na prezent imieniny. —
Oferty z podaniem wielkości i o-
statecznej ceny do „Par”. 27.
Grudnia 18. pod 58 58.
Pw 9 224 53,53

Kupię
mała kase żelazna używana i
stojak wieszadłowy. Zgłoszenia
do Kurjera pod z dw 98 564

Stare rowery
i części kupię. Wielkie Garbary
nr 2. III. piętro, lewo.
z dw 98 566

Kupię
koncesję samochodowa. Ratusz-
owa 31. restauracja, telefon 25 90.
rw 8 631

Przyczeniek
do motocykla używana okazją
kupię. Ozorkiewicz, fabryka me-
bli. Pniewy. nw 8249

Kupię
kocioł parowy stojący w dobrym
stanie. Oferty upraszam do Kur-
jera z dw 98 587

6 KAMIENICE
Kupię dom
w śródmieściu Poznania przy
wplacie 70 tys zł. Oferty bezpo-
średnio właścicieli do Kurjera
pod z dw 98 021

Majątek 417 móg
pszenno żytniej ziemi koło Żnina
zamienie na kamienice w Pozna-
niu. „Piastr”. św. Marcin 47.
z dw 97 883

Majątek 1 350 móg
prywatny, Kuja wy Polskie, z
kompletnym inwentarzem, wart-
ność około 500 000, zamienie na
kamienice mniejsza. „Piastr”. św.
Marcin 47. z dw 97 882

Okazjal
Kamienica, główna ulica Toru-
nia, czynsz roczny 40 tys, sprze-
dam za 270 tys., wplata 100 tys.
Oferty „Par”. Toruń. Szeroka
46. pod 238. Pw 9 185-64,40

Dom
w Gostyniu przy ruchliwej ulicy
z wolnym składem, mieszka-
niem, 2 podwórza, chlewy, ogród
zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia
Antoni Guliński, Gostyń Wlkp.,
ul. Zamkowa. z dw 98 624-4

Kamienica
piętrowa, powiatowe miasto, wy-
sze szkoły, ruchliwe położenie 3
składy, 5 pokojowe wolne miesz-
kanie, roczny czynsz 4 500 zł z sa-
raz do sprzedania, cena handlowa
45 000 zł. Zgłoszenia Szymanow-
ski, Rakoniewice, Rynek 47.
nw 8 239

Dom
centrum Poznania na sprzedaż
Cena 270 000, wplata 150 000,
dzierżawa rok 34 500. Zgłoszenia
A. Mettler Kreta 22.
z dw 98 435

Dom
w mieście blisko Poznania z wol-
nym składem i mieszkaniem na
sprzedaz lub do wynajęcia. Oferty
Kurjer z dw 98 495

Domek - willa
sliczna 5 pokojowa duży ogród,
blisko Poznania 16 tys. sprzedaż
Kedziara 27 Grudnia 16
z dw 98 631

Kamienica
na Jeźcu z placem 1 800 m².
Dochód 450 zł miesięcznie cena
45 000 zł. Informacje: Biuro
Techniczno-Agrarne. Plac Wol-
ności 9. z dw 98 575

Kamienica
komfortowa centrum Poznania.
Dochód 34 000 rocznie. Cena ni-
ska Wplata 150 000 Informacje:
Biuro Techniczno-Agrarne. Plac
Wolności 9. z dw 98 577

Kamienicy
wplata 100 000 blisko centrum,
wolnym składem mieszkaniem
poszukujemy Biuro Techniczno-
Agrarne Plac Wolności 9.
z dw 98 578

Kamienica
dwupiętrowa, wjazd ogród, cen-
trum Gniezna, dochód 5 000 ce-
na 50 000 wplata 30 000 mieszka-
nie wolne. Zgłoszenia Agencja
Kurjera Poznanskiego. Gniezno
42. nw 8 245

Zamienie
kamienice komfortowa w Pozna-
niu, rentująca się netto 10% na
kamienice komfortowa, także w
Poznaniu, z dopłata 100 000 zło-
tych. Szybko oferty Kurjer
z dw 98 506

Kamienicę
maszynowa, narożnikowa, 6-6m
miejsce Poznania, wplata 50 000,
korzystnie sprzedam. Oferty Kur-
jer z dw 98 650

7 PIE. V. DZ
8.000
wypożycz kawaler lub wplaci na
domek. Kurjer z dw 98 152

Bez długu
majątek ziemski 3 000 m² poszu-
kuje pożyczki 300 tysięcy na hi-
potekę. Oferty Kurjer
z dw 97 948

Pożyczki
długoterminowej z niski pro-
cent na budowę i wykup hipotek
udziela się Oferty Kurjer
z dw 96 997

Pieniądze
wypożycze. Zgłoszenia Kurjer
z dw 98 310

5-15.000 zł
pożyczki natychmiast poszukuje
dam wysoki procent i dobra
gwarancja hipoteczna i składowe
oferty upraszam do Agencji
Kurjera Poznanskiego w Gnie-
nie pod „pożyczkę”. z dw 98 327

Wspólniczki
do założenia interesu kolonialne-
go z gotówką 6-8 tys. lub skła-
dem poszukuje. Posiadam wię-
kszą gotówkę, fachowe mają
pierwszeństwo Oferty Kurjer
z dw 98 369

4 pokojowe
mieszkanie w centrum zaraz do oddania. Oferty Kurjer zdw 98 581

Kolonjalka
pokój, kuchnia do wynajęcia. Le-wandowska, Kostrzyn. rw 8 632

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
3 lub 6 pokojowego poszukuje się możliwie na Solacu. Zgłoszenia prosimy do Kurjera pod zdw 97 972

2 pokoi
kuchnia blisko tramwaju lub w Puszczykowie poszukuje zaraz lub później. Zapłać gotówką zł 2 500, czynsz do 110 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 011

2—2½ tys. złotych
władzie pożyczki w zamian za otrzymanie mieszkania i pokoju z kuchnią. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 182

Poszukuję
mieszkania pokojowego z kuchnią w placu dziękuję zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 188

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 317

Kupię
mieszkanie 3—4 pokojowe — wglądnie zapłać gospodarzowi komorne do 150 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 98 334

Mieszkania
3—4 pokojowe, kuchnia od gospodarza poszukuję. Kurjer Poznański zdw 98 407

Próżnego
przemysłowego pokoju. — Oferty Kurjer zdw 98 468

Pokoju
kuchnia wprost od gospodarza (na 2 osoby) poszukuje zaraz. — Oferty Kurjer zdw 98 470

Ubiakacji
poszukuje przedsiębiorca budowlany na strychu, w sklepie, garażu lub stajni celem przebudowania na jednopokojowe mieszkanie i kuchnię, plac czynsz za rok zgóry i przebudnie na własny koszt. Oferty Kurjer zdw 98 617

Mieszkania
pokoi kuchni wprost od gospodarza (Witda) poszukuje małżeństwo z jednym dzieckiem. Czynsz zgóry 1 500 zł. Oferty Kurjer zdw 98 547

3—4
pokojowego mieszkania poszukuje Piasecki, St. Rynek 18. rw 8 640

10 ZAMIANA MIEZKANIA

Wejherowo na Poznań
Zamienie mieszkania trzypokojowe we własnym domu w Wejherowie blisko Gdyni na mieszkanie w Poznaniu ewent. zamienie dom. Oferty Kurjer zdw 98 132

Zamienie
2 pokoje z kuchnią w Poznaniu do Gdyni. Bydgoszcz, Torunia, na prywatne lub portierstwo. — Oferty Kurjer zdw 98 277

Zamienie
duży pokój obszerna kuchnia, schowankiem na 2—3 pokoje w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 98 373

Zamienie
4 pokoje z kuchnią w Szamotułach na 4—5 pokoi w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 468

Zamienie
dwupokojowe mieszkanie na większe z dopłatą lub za dzierżawę trzy lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 98 499

Zamienie
3 pokoje i kuchnie na Wildzie na pokój i kuchnie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 98 560

11 POKOJE UMEBL.

Przyjmę
pana na wspólny pokój. Skarbo-wa 15, Chmielewska, pom. godz 6—8. zdw 98 123

Pokój
z pianinem wynajme paniecu. Młyńska 3. III. lewo. zdw 96 690

Pokój
dla małżeństwa bezdzietnego. — Kreta 5. IV. lewo. podwórce. Holender. rw 8 623

Pokój
umeblowany dwom osobom wynajme. Sewerna Mielżyńskiego 1. III. prawo. zdw 97 987

Dwa pokoje
(sypialnia, salonik) dobrze umeblowane, elektryczność, łazienka, centralne ogrzewanie, telefon, porządek ulicy Słowackiego zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 363

Umeblowany
czysty pokój do wynajęcia z świetlaniem elektrycznym. Staszcza 12. parter. prawo. jw 3334

Pokój
wynajme (2 łózka). Śniadeckich 15. Wylegala. zdw 98 106

Pana
na wspólny pokój przyjmę. Ma-łajki 59. Nowak. zdw 98 295

Pokój
dla dwóch panów. Student wy-kłuczeni. Juchacz. Długa 16. II. pr. zdw 98 146

Pokój
wynajme. Grotzgera 2. IV. zdw 98 227

Dwa
pokoje słoneczne, czyste, używalność kuchni. Szwaibcarska 27. IV. zdw 98 630

Śródmieście
Osobom inteligentnym wynajme pokój utrzymaniem. Kreta 22. mieszkanie 2. zdw 98 642

Pokój
z zaraz wynajme 2 panom. Szmarzewskiego 34. II. prawo. zdw 98 588

Dobrze sytuowanemu panu
wyzierzawie 2 pokoje pierwszorzędnie urządzone, gabinet i sypialnie w centrum, winda, telefon w domu, zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 98 596

2 pokoje
umeblowane z urządzeniem kuchni, łazienka, elektryczność, 15. 2. wynajme inteligentnemu małżeństwu lub 2 panom. L. Rzepeckiego 21. parter, prawo. zdw 98 509

Pokój
panom. Wiza, Wrocławska 13. zdw 98 513

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 511

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Sew. Mielżyńskiego 22. — Frankowski. zdw 98 521

Pokój
panom. Dąbrowskiego 27a. Dor-na. jw 3 357

Pokoik
wynajme. Niegolewskich 14. podwórce. Stachurska. zdw 98 568

Elegancki
frontowy pokój meski, światło elektryczne wynajme. Wierzbicice 30. I. prawo. zdw 98 234

Małżeństwu
słoneczny umeblowany pokój z urządzeniem kuchni wynajme, cena 45 Adres Kurjer zdw 98 283

Pokój
słoneczny spokojnemu panu. ul. Emilji Sczanieckiej 1. II. prawo. Łazarz, przystanek tramwajowy zdw 98 260

Balkonowy
pokój wynajme. Wawrzyniaka 27. I. lewo. zdw 98 259

Pokój
do wynajęcia. Św. Wojciech 27. III. lewo. zdw 98 240

Pokoik
bez pościeli. Różana 10. Górny. zdw 98 249

Pokój
umeblowany elegancki, balkonowy, solidnemu panu lub oficerowi 40 zł miesięcznie. Chelmońskiego 2. III. pr. zdw 98 607

Pokój
dwuosobowy wynajme zaraz. Jeżycka 43. II. prawo. zdw 98 616

Pokoik czysty
dla paniątek niekrepujących. Adres Kurjer zdw 98 329

Pokój
dobrze urządzony, telefon, Bukowska 1, mieszkanie 18. zdw 98 655

Pokój
bezwzględnie czysty dla solidnego handlowca. Zupańskiego 17. parter, lewo. zdw 98 656

Dla
inteligentnej pani pokój do wynajęcia zaraz lub od 1. 3. Niegolewskich 16. mieszkanie 6. od 2—4. zdw 98 244

Pokój
duży, dwuosobowy. Staszcza 8. II. prawo. zdw 98 313

Pokój
dwuosobowy, bez pościeli, wejście z schodów oddzielne, elektryka zaraz lub 1. 3. wynajme. — Adres Kurjer zdw 98 348

Pokój
frontowy osobom wejściem, światło elektryczne od 15. wynajme. Wiśniewska, Nowa 11. II. zdw 98 343

Panu
wspólny pokój. Piekary 6. III. lewo. zdw 98 338

Wejściem
ze schodów wynajme pokój solidnemu panu. Przemysłowa 29. parter, prawo. zdw 98 332

Pokoik
panu. Wierzbicice 37. parter, lewo. zdw 98 548

Przyjmę
z zaraz pana na wspólny pokój. — Dąbrowskiego 34, dom boczny. III. jw 3 348

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. — Polna 3. II. front. jw 3 354

Pokój
wynajme 2 lub 3 osobom. Łazienna 1. lewo. rw 8 639

Wspólny
pokój dla pana elektryczność, centralne ogrzewanie. Szkołna 3. prawo, II. prawo. zdw 98 583

Frontowy
słoneczny pokój dwom osobom od-dą Niedźwiedzińska, Poczta 26. zdw 98 645

Pokój
frontowy, słoneczny z balkonem wynajme lepszemu panu od 15. 2. ul. Półwiejska 13. II. lewo. zdw 98 326

Pokój
elegancko umeblowany inteligent-nemu panu wynajme. Słowackie-go 35. II. prawo. zdw 98 378

Pokój
skromnej, inteligentnej paniecu. Ratajczaka 10. II. zdw 98 367

Pokój
umeblowany z centralnym ogrzewaniem do wynajęcia solidnemu panu lub pani. Jasna 11. III. prawo. zdw 98 364

Duży
pokój umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Tomaszcza, Szmarzewskiego 2. II. zdw 98 362

Pokój
bez pościeli dla 2 panieček. Św. Czesława 11. I. pr. lewo. zdw 98 401

Pokój
elegancko umeblowany duży z telefonem elektrycznością, łazienką, z utrzymaniem lub bez. — Wrocławska 15. I. lewo. zdw 98 399

Pokój
1 lub 2 bardzo czyste, dobrze umeblowane u samotnej pani do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 98 336

Pokój
dobrze umeblowany wynajme. — Plac Wolności 9. dom ogrodowy. II. piętro, prawo. zdw 98 432

Pokój
frontowy wejście z klatki schodowej wynajme dwom panom z jedną pościelą. Kopernika 10a. II. prawo. zdw 98 440

Pokój
dla dwóch panów. Romana Szymańskiego 8. IV. lewo. zdw 98 444

Stroma
22. I. pr. lewo poczatek Wildy. Pokój od 15. 1—2 panom na sta-nowisku. zdw 98 387

Śródmieściu
wynajme dobrze umeblowany pokój, światło elektryczne. Sew. Mielżyńskiego 28. III. piętro, lewo. zdw 98 386

Pokój
dla 2 panów zaraz. Wierzbicice Kraszewskiego 8. zdw 98 935

Pokój
umeblowany, duży, z elektrycz-nym światłem, bez pościeli, zaraz do wynajęcia. Ul. Wyspiańskiego 15. IV. piętro, lewo. Pw 9240.6.100

Pokój
z trzypokojowy, słoneczny dla pań lub małżeństwa. Kanonawa 7. II. prawo. zdw 98 413

Frontowy pokój
dla dwóch pań (panów). — Stary Rynek 10. III. piętro, wejście ul. Kurzanoga. zdw 98 426

Pokój
niekrepujący dla pani Matejki 6. II. lewo. Włodarczyk. zdw 98 423

Pokój
niekrepujący tylko dla inteligent-nego pana. wiadomość Kurjer zdw 98 419

Pokój
umeblowany. Ad. Jeskiego 2. parter, prawo, Łazarz. zdw 98 431

Pokój
ładny wynajme dla 2 inteligent-nych osób z utrzymaniem. Ratajczaka 11a, wejście 7. parter, lewo. zdw 98 446

Skromnie
umeblowany pokój wynajme, 40 zł. Kwiatowa 6. I. lewo. zdw 98 465

Elegancki
pokój panu wynajme. Plac Sa-pieżyński 5. III. prawo. zdw 98 472

Pokój
umeblowany, duży wydzierzawie. Olszewska, Podgórna 4. zdw 98 473

Niekrepujący
czysty dwom panom własną pościelą. Wodna 17/18, front, IV. zdw 98 494

Pokój
niekrepujący dla panów zaraz wolny. — Idziak, Waly Królowej Jadwigi 11. zdw 98 498

Kulturalnemu
panu wydzierzawie pokój swo-bodny z wszelkimi wygodami (chętnie przyjeźdemu). Oferty Kurjer zdw 98 504

Małżeństwu
pokój umeblowany wynajme. — Wroniecka 13. III. lewo. zdw 98 508

Elegancki
pokój osobne wejście zaraz. Kra-szewskiego 11. III. p. lewo. zdw 98 412

Centrum
pokój duży elektryczność. Kreta 22. III. prawo. zdw 98 545

Pokój
dwuosobowy wynajme zaraz. Ma-łajki, Wrocławska 33-34. III. zdw 98 603

Wyzierzawie
skład towarów krótkich, mieszkanie 2 pokojowe, kuchnie, w dobrym położeniu miasta, nieda-leko rynku bardzo dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu. Do objęcia towaru 5.000—6.000 zł. Mindler, Krotoszyńska, Piastowska 15. zdw 98 379

Pokój
wspólny panom. Długa 5. I. wprost. zdw 98 544

Pokoje
dla małżeństw, panów, pań pole-ca Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 98 598

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
umeblowanego poszukuje młode małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 624

Niekrepującego
pokoiu od 1 marca, śródmieście, strona południowa, elektryczność. Oferty Kurjer zdw 98 246

Pokoju
małego, skromnego, cena 30—40 zł na Jeżykach od 15. 2. poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 98 267

Pokoju
próżnego, poszukuje bezdzietne małżeństwo Oferty Kurjer zdw 98 264

Panna
z towarzysztwa wynajme elegancki pokój z utrzymaniem używalnością łazienki i dystygnowanej rodziny, okolica Matejki — Grunwaldzkiej Kurjer zdw 98 321

Pani
spokojna poszukuje skromnego pokoiu u starszej wdowy. Oferty Kurjer zdw 98 400

Pokoju
dwuosobowego, śródmieściu, możliwie z pianinem, bez utrzymania poszukuje dla mej córki i jej koleżanki zaraz. — Zgłoszenia: W. Laskowska, — Leszno, Dworcowa 55. zdw 98 428

2 pokoje
elegancko umeblowane, niekrepujące pobliżu centrum poszukuje samotny pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 453

Pokoju
dla kuchmistrza na stałe posaż-dzie, żonaty, 3 dzieci, poszukiwany. Oferty z ceną Kurjer zdw 98 622

Poszukujemy
pokoi umeblowanych „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 98 512

Studentka
bardzo dobra matematyczka udzieli lekcji w zamian za mieszkanie z utrzymaniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 537

13 LOKALE

Skład
z 2 wystawami przy ul. Św. Marcina do odstąpienia zaraz. Cena z urządzeniem 12 500 zł. Oferty tylko poważnych bezpośrednich re-ferentów do Kurjera pod zdw 97 710

Dwa
duże pokoje frontowe wydzierzawie na biura poważnej firmie, także lekarzowi lub adwokatowi. Tuż przy pl. Wolności (telefon). Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 9205.6.50

Lokal
przemysłowy — circa 80 metrów kwadratowych — do wynajęcia. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 98 416

Kawiarnia
połączona śniadalnia, restauracja, koncesją do wyszynku, wraz z mieszkaniami, śródmieście Poznań, sprzedaż. Oferty poważnych referentów gotówką do Kurjera zdw 98 461. Pośrednicy wykluczeni.

Ubiakacja
Łazarz, suterenuwa, jasna, 90 kwadratowych metrów, światło elektryczne, gaz, wodociąg, w wszelki przemyś, korzystnie wydzierzawie „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 98 507

Lokal
ca. 150 qm. przy ul. Wielkiej I. piętro, z telefonem nadający się na hurtownię lub biuro od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 597

Obszerne
ubikacje suterenuwe w centrum, nadające się na składnice lub warsztaty. Oferty Kurjer zdw 98 582

14 DZIERŻAWY

Skład
ewent. z pokojem i kuchnią przy Górnego Wildzie wydzierzawie go-spodarz. Adres wskaże Kurjer zdw 97 251

Skład
obszerny i dwa pokoje w Ino-wrocławiu, głów. ulica, nadający się na każde przedsiębiorstwo zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 290

Ogrodnictwo 45 mórg
penszno-buraczanej ziemi, w tem gościniec, dom mieszkalny 12 pokoi sala do zabaw, zabudowanie maszyn, z kompletnym inwentarzem wydzierzawie lub ziemia-na na dom w Poznaniu. „Piast”, Św. Marcin 47. zdw 97 884

Wyzierzawie
skład towarów krótkich, mieszkanie 2 pokojowe, kuchnie, w dobrym położeniu miasta, nieda-leko rynku bardzo dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu. Do objęcia towaru 5.000—6.000 zł. Mindler, Krotoszyńska, Piastowska 15. zdw 98 379

Przedsiębiorstwo zbożowe
dobrze zaprowadzone w mieście powiatowym z całkowitem urządzeniem zaraz do wydzierzawienia. Zgłoszenia do Kurjera n w 8 124

Dzierżawa
37 h. z zabudowaniami na Kresach wschodnich. wiadomość: Pabian. Łódz. Piłsudskiego 51. zdw 94 144

Domek
2 pokoje i kuchnia. 1—3 mórg siem. 10 minut koleją od Poznania wydzierzawie. Oferty Kurjer zdw 98 257

Wyzierzawie
z zaraz garaż murowany szeroki, 4 m. długości 15 m w całości lub częściowo. Poznań, ul. Górki 3 zdw 98 254

Skład rzeźnicki
z mieszkaniem dobrze położony wprost od właściciela do wydzierzawienia. Potrzeba 2 tys. złotych w tem dzierżawa rok zgóry. H. Gryczyński, Kreta-Ostrów Wilk., Szosa Grabowska 72. zdw 98 565

Poszukuję
dzierzawy gościnnie najchętniej od właściciela. Zgłoszenia Agencji Kurjera Poznańskiego. Gniezno 41. n w 8 246

120
mórg dobrej żyznej ziemi, pełnym żywym, martwym inwentarzem, do objęcia 8 tysięcy wydzierzawie Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 98 519

Oberża
(gościniec), skład kolonialny, sala zabaw, pełen wyszynk, wieś kolonialna, bez konkurencji, spiesznie wydzierzawie. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 98 518

Skład kolonialny
w powiatowym mieście, na dobrem miejscu, dobrze zaprowadzony z mieszkaniem wraz do wynajęcia. Gotówki potrzeba 4 000 zł, reszta na odplata. Zgłoszenia pod zdw 98 536

Skład
z mieszkaniem w rynku, nadaje się dla dentysty lub zegarmistrza Skoki, Rynek 104. W Markiewicz. rw 8 829

Skład
kolonialny, 2 pokoje, salka przy Poznaniu za dzierżawę, Konieczny, Św. Marcin 64. III. zdw 98 638

Filia piekarska
na własny rachunek do oddania Zgłoszenia Piekarnia, Kościelna 17, od 10—12. przed południem. zdw 98 626

W Rogoźnie
obszerny skład z dwoma wystawami oknami, z przyległym mieszkaniem przy najruchliwszej ulicy, nadający się na skład obu-wia i wszelkie inne branże, zaraz do wydzierzawienia. Zgłoszenia do Dent. Szalczyński, Rogoźno, dw 4123

W miasteczku
o 7 tys. mieszkańców, bardzo ruchliwym, gdzie nie ma żadnego polskiego składu żelaza, jest skład z dwoma wystawami oknami oraz przyległym mieszkanieniem zaraz do wydzierzawienia Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 4129.

Restauracja „Resursa Kupiecka” w Bydgoszczy
od 1. 4. rb. do wydzierzawienia. Restauracja wraz z salką balową i wielkim pięknym ogrodem, który latem cieszy się frekwencją, położona jest w centrum miasta. Do objęcia dzierżawy potrzebna gotówka około 30 000. — zł. Zgłoszenia przyjmuje Sekretariat Związku Towarzystw Kupieckich, ul. Jagiellońska 25. zdw 98 535

1. UZDROWISKA

Żeglistów - Zdrój
obok Krynicy, poczta loco, kąpiele mineralne kwasu węglowego. Pensjonat Warszawianka w centrum Zakładu z zupełnym komfortem poleca pokoje z czterdziestym utrzymaniem i opalem po 12 złotych dziennie. n w 8234

2. ZGUBY

Suknie wieczorową
zgubiłam w drodze Marcina w nocy na płatek Uczciwy znalazła zwrócić za wynagrodzeniem pieniężnym pod adresem Hotel Francuski, pokój 61. zdw 98 315

27 stycznia
zgubiłam w okolicy Wierzbiciec — Szwaibcarskiej wierzchnią złotą kapsułkę (obraz) od zegarka damskiego. Zgubię proszę oddać u pp. Bickich, Wierzbicice 30, dla p. Galectkiej. zdw 98 484

Zgubiono
dnia 7. 2. 30. w drodze z Poczty do Banku Franco Polonais 2 000 zł. Uczciwego znalazł. — Proszę się o zwrot pod adresem Teofil Leśniak Poznań Poczta 11 u p. Searpów, I pr. prawo, za wysokim wynagrodzeniem. zdw 98 669

Pies
wilk szesnał 30 stycznia, znak na przedniej nodze Proszę łaskawego znaleźć o zwrot za wynagrodzeniem J. Kubecki, Posań, Czysta 4. zdw 98 606

Zgubiono
książeczke wojskową na nazwisko Alfred Brzeziński, szwadron 77 606

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwachtera w Poznaniu, centrum miasta, ulica Roma

Przepisywanie
na maszynie szybko. tanio. telefon 98 579
55 63.

Fryzjer
Pań i Panów w Hotelu „Polska” czynny w dni powszednie i święteczne. Ceny umiarkowane z 98 580

Krawcowa
przyjmuje wszelką pracę damską dziecięcą po cenach przystępnych. ul. Garnarska 10, II, p. prz. Gniezno. z 98 589

Wypożyczam
kuchenną maskowca. Gwarna 17. z 98 522
I. p. prawo

Eleganckie futra
na zamówienie oraz przefasowano przyjmujemy prywatnie — w Warszawie. Ratajczaka 26. III. z 98 146

Damski kostjum
wraz z czapką, opakowany, zabudowany w poczcie Oborniki — Poznań 10 lutego. Znaleźne 100 zł. Adres Kurjer Poznański z 98 574

Okretka (Endel)
wykonuje szybko i starannie — przyjmuję również do szycia calowanie wyprawy. Górska. Strzelecka 12. dom boczny. parter. z 98 615

Tapicer
Lewicki. Kwiatowa 13. naprawa i laskanie materacy 4. z 98 627

Dwie
wielkie córki, talentowane w wieku 2 i 5 lat oddam na wychowanie lub własne. lecz tylko za miesiąc państwa. — Łaskawe oferty pod z 98 580 do Kurjera Poznańskiego.

Posłańcy
szybko i tanio czyścza parkiety, słowno — wykonują wszelkie zlecenia. 27 Grudnia 16. telefon 25-20 z 98 644

Dziecko
i miesięczną. dzieło, lepszych rodziców oddam na własność. Zgłoszenia Kurjer z 98 653

Wykonuję
skleń najnowszych fasonów od 1 zł. Piaskowa, Piotra Wawrzyńska 45. z 98 351

Kosmetyka lecznicza
Racjonalne pielęgnowanie cery. Masaż, farbowanie, rozciąganie włosów, brwi, rzęs najnowszymi środkami. Maguilla. Kilbertowa. Wielka 7. II. z 98 658

W tym karnawale
stanie na ślubnym kobiercu 1123 par okolicznych przez Marcjaka Braniewskiego Słowackiego 20 — Podać dane osobiste z wyłączeniem załączając zniżkami, przynajmniej tysiące oferty do wyboru z 98 469

23 OZENKI
Kawaler
mistrz piekarski z odpowiednią gotówką szuka panny do lat 25 celem ożenku ewentualnie ożeni się z właścicielką odpowiedniego przedsiębiorstwa. Oferty n.w. 8122

Kupiec
wysoki, przystojny wdowiec lat 42, katolik, bezdzietny, właściciel nieruchomości, hurtownik w dużym mieście na Pomorzu, posiadający 5 pokojowe luksusowe umebłowane mieszkanie z braku czasu poszukuje znajomości pani do lat 25-40 (wdowicy nie wykluczone) w celu matrymonialnym. Pani religijna, przystojna, szarpane, posiadająca od powiedni majątek, mająca zamiłowanie do kupiectwa racza swe oferty z dołączeniem fotografii słowić w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod n.w. 8219. Rzecz traktuje się bardzo poważnie. — Anonimy do kosza.

Panna
21 szatynka, inteligentna, sympatyczna, poważnie myśląca szuka znajomości inteligentnego kulturalnego pana. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer z 98 296

Wdowa
bezdzielną z norjestwem, ładnym mieszkaniem szuka stoową, żoną wdowca. Oferty Kurjer z 98 265

Pan
młody posiadający 10 tys. zł szuka znajomości pani lub wdowicy bezdzielnej od lat 50-70, z własnym mieszkaniem celem ożenku. Oferty Kurjer z 98 320

Przystojna panna
inteligentna, miła zanoszą starszego pana dobrze sytuowanego. Rzecz traktuje się poważnie. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer z 98 345

Przystojna
sympatyczna brunetka poszukuje inteligentnego, uczciwego przyjaciela o dobrym charakterze do lat 30. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer z 98 339

Pani
korpietna lat 34, posiadająca wyprawę i 3 000 zł zapozna pana najchętniej urzędnika państwowego, kolejącego, nauczyciela lub wojskowego. Oferty Kurjer z 98 322

Dla
mej znajomej wdowicy lat 43 sympatycznej i gospodarniej posiadającej 3 pokojowe mieszkanie i 4000 zł gotówki poszukuje para na pewnym stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Poznański z 98 331

Dla
mej znajomej wdowicy lat 43 sympatycznej i gospodarniej posiadającej 3 pokojowe mieszkanie i 4000 zł gotówki poszukuje para na pewnym stanowisku. Zgłoszenia Kurjer Poznański z 98 331

Panna
gospodarna lat 30 poszukuje zaradnego męża, rzemieślnika, kolejarza, najchętniej wdowca jednym dzieckiem. Oferty Kurjer z 98 375

Kupiec
samiodejny własne 6 pokojowe mieszkanie. Poznań. 33 lata, przystojny wysoki, szuka żony przystojnej z gotówką (wdowicy nie wykluczone). Oferty z fotografacją Kurjer z 98 402

Młoda
inteligentna, muzykalna panna, posiadająca 10 tys. zł gotówki, umebłowanie i fortepian pozna panna na wyższym stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer z 98 391

Trzech
panów w wieku od 28-33 inteligentnych, przystojnych poszukuje panien niekoniecznie z posażem, ładnych w celu matrymonialnym. Oferty z fotografiami Kurjer z 98 390

Przystojny
kawaler, lat 33, posiadający 2 000 zł oraz 90 zł emerytury miesięcznie, pozna z braku znajomości, pannę lub bezdzietną wdowę posiadającą skład. Panie, którym zależy na prawdziwym szczęśliwym małżeństwie zechcą złożyć oferty z fotografacją, którą zwracam i gwarantuję dyskrepcję pod z 98 429 do Kurjera.

Architekt
przystojny lat 36 na dobrem samodzielnym stanowisku pozna młodą, prawdziwie przystojną z ładnym charakterem panią. Po bliższym poznaniu charakterów małżeństwo. Zgłoszenia poważnie z fotografacją, którą wrócić, do Kurjera pod z 98 648

Panna
ciemna blondynka, sierota, lat 33, posiadająca 2 tysiące gotówki, pragnie poznać starszego pana, urzędnika lub rzemieślnika. — wdowcy nie wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z 98 515. Cel matrymonialny.

Wdowa
lat 45, subtelną, posiadającą wielkie mieszkanie i 15 tysięcy gotówki, pozna pana, kuncia lub wyższego urzędnika, w celu matrymonialnym do lat 60. Dyskrepcja zapewniona. Oferty proszę złożyć do Kurjera z 98 573

Kawaler
lat 40, poszukuje żony. — Panie, mające zamiłowanie do handlu, proszę o zgłoszenie Kurjer z 98 418

Biuro
matrymonialne tak się wsławiło, że nazwę „Rekord” sobie zdobyło. Panie, panowie spieszcie do niego, w nim się spełniają życzenia każdego. — Skarbowa 15, telefon 40-18. z 98 430

Kawaler
poszukuje panny blondynki do lat 35, z mieszkaniem, celem ożenku. Oferty Kurjer z 98 462

Wdowa
przystojna, własne większe mieszkanie w Poznaniu, pozna inteligentnego pana od lat 47 na wyższym stanowisku. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer z 98 466

Przystojna
inteligentna panna, lat 30, posaga 20 000, wywidze zamąż za wyższego urzędnika na stałe posadzie. Zgłoszenia „Wanda”, Fabryczna 35 a, IV. z 98 497

Wdowiec
rzemieślnik, lat 35, bezdzietny, posiadający kilka tysięcy gotówki, poszukuje panny lub młodej wdowicy do lat 30, osoby tylko poważnie myślące zechcą się złożyć z fotografacją. Oferty do Kurjera z 98 501. Dyskrepcja zapewniona.

Kawaler
lat 30, posiadający własny skład fryzjerski w Poznaniu poszukuje żony do lat 27, posiadającej własne mieszkanie lub odpowiedni posag gotówkowy, możliwie z fachu. Zgłoszenia z fotografacją do Kurjera, która się zwraca pod z 98 409

Wdowiec
lat 55, trzeźwy, posiadający dom, dobrze prosperujący zakład fryzjerski, większe miasto Wlkp., szuka tą drogą towarzyski życia, panny, wdowicy ewentl. z córeczką wiek 38-46 lat. Panie z majątkiem około 12 tys. złotych racza swe oferty złożyć do Agencji K. P. Gniezno 37. n.w. 2,3

Przystojny
młody pan na kierowniczym stanowisku z braku znajomości szuka na tej drodze pięknej, młodej, wesołej i niezależnej panny, posiadającej poza inteligencją również piękne zalety charakteru, w celu matrymonialnym. Nieoanymowe zgłoszenia wraz z fotografacją, za której zwrot racza słowo honoru, skierować upraszam do Kurjera Poznańskiego pod z 98 502. Dyskrepcja zapewniona.

24 NAUKA
Kursy stenografii
pisania na maszynach Kautaka I, II, piętrowo. z 98 322

Francuskiego
konwersacja, gramatyka, literatura, udziela paniąka z dyplodem zagranicznym uczeń i paniam. Zgłoszenia Kurjer z 98 770

Szkoła tańców Stelli Kleddeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 9118-6.11

Antoszewskiego Szkoła Tańców
Zielona 3, przyjmuję zgłoszenia do nowych kursów. Lekcje prywatne codziennie. Pw 9176-6.24

Vala Jennings
wyczuca tańców najnowszych w każdej lekcji. Ratajczaka 29 III. lewo. dw 4 073

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego I, II. 6.30-9. z 98 528

Przygotowuje
się do gimnazjum i seminarium kompletnie. Oplata 30 zł. Wiadomości: Fabryczna 35 a, IV, prawo. z 98 862

Nauka
pisanie na maszynach „Remington” Zapisy codziennie w firmie Block Brun Plac Wolności 8 I, piętrowo. z 98 269

Francuskiego
wycucam w 3 miesiące. Wodna 20 II. z 98 029

Antoszewskiego Szkoła Tańców Stelli Kleddeckiej
10 lutego nowy kurs początkujący. Lekcje prywatne każdego czasu. Pocztowa 29, tel. 33-29. Pw 9183-6.12

Poznańskie Kursy Budowlane
uruchomiamy w lutym kursy: przygotowawczy, pierwszy, drugi. Zgłoszenia kierować: Kraśzewskiego 17 III, prawo. Pw 9202-58.55

Akademja tańców Wituszkowskich
rozpoczyna kurs. Przyjmie jeszcze kilka par i panów. Skarbowa 14 Pw 9111-5.180

Kursy
stenografii, pisanie na maszynach, książkowości Tyrant-Zaworskiej, Strzelecka 33 z 98 492/3

Szkoła Języków Marji Romington
Strzelecka 8. z 98 609

Korepetytora
dzielnego poszukuje dla ucznia 4 klasy gimnazjum Marji Magdaleny. Zgłoszenia do Kurjera z 98 540

Niemieckiego
francuskiego udziałem tanio. — Oferty Kurjer r.w. 8 633

25 MUZYKA
Stroiciel fortepianów
dobrze polecony, przeprowadza gruntowne remonty w domu i poza domem 27 Grudnia 16, Pa. saż. telefon 25 20 z 98 805

Pianista
pierzwszorzedny wolny. Oferty Kurjer z 98 276

Fortepian
(skrzydło) do wynajęcia 30 złotych miesięcznie. Zgłoszenia Kurjer z 98 349

Kto
udzieli lekcji szympiec, najchętniej energiczny konserwatorzysta Oferty Kurjer z 98 374

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka. Ratajczaka 10. I. z 98 481

Udzielam
muzyki w dom, uczęszcza konserwatorjum. Oferty Kurjer z 98 491

Pianista
rutynowany potrzebny zaraz. — Centralna Kawiarnia, Leszno, dw 4132

26 ROZRYWKA
Czytają
nowości polskie i francuskie w Wypożyczalni Książek Z. Hulanieckiej. Dział książek dla młodzieży. Dział starszych dzieł literatury polskiej. Dla pp. Akademików zniżka Otwarta od 9-6 Dąbrowskiego 1, róg Jasnej. Pw 9122-6.90

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Młynarz
samiodejny z dobrymi referencjami i kaucją 2-3 000 zł poszukuje posady zaraz lub od 1 marca. Zgłoszenia Agencja Kurjera w Kościanie n.w. 8 228

Mistrz
piekarski dzielny w swoim zawodzie, kawaler lat 30 poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia n.w. 8123

Dziewczyna
do wszystkiego z prowincji szuka posady. Adres Kurjer z 98 318

Młody
energiczny, sumienny i pracowity średnio wykształcony, szuka jakiegolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z 98 352

Marszantka
samiodejną poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera z 98 351

Gospoia
lat średnich, ładna, obeznaną w dziedzinie gospodarstwa domowego, gotująca smacznie, z dobrimi świadectwami, szuka posady z małym wynagrodzeniem Łaskawe oferty Kurjer z 98 350

Dziewczyna
do wszystkiego bez gotowania szuka pracy. Marszałka Focha 55, I, prawo, Machura. z 98 347

Przyjmę
posadę (również przejściową) korespondentki stenotypistki sekretarki polsko-niemieckiej (znajomość franc., ang., praktyki lat 5 w przedsiębiorstwach polskich i niem., tłumaczenia). Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z 98 143

Pomocnik stolarski
na wszelkie prace polerowania, parafce mebli artystycznych, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer z 98 068

Szofer - ogrodnik
żonaty szuka posady od marca lub kwietnia, dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia nadesłać do Kurjera Poznańskiego dw 4 114

Radjomonter
z 6 letnią praktyką szuka pracy miejscowość obojetna. Oferty Kurjer z 98 058

Pani
w średnim wieku, umiejąca prowadzić gospodarstwo domowe z gotowaniem, poszukuje posady od 15. 2. do samotnej osoby. Oferty Kurjer z 98 594

Bezplatnej
posady szuka krawcowa dla uzupełnienia fachowego. Oferty Kurjer z 98 593

Osoba
inteligentna, przystojna, poszukuje zajęcia tylko w lepszym domu. Jako wyciecznik pani domu lub na prostobyt. Oferty proszę składać do Kurjera z 98 592

Praczą
poszukuje prania prywatne albo posługi. Oferty Kurjer z 98 514

Uczciwa
mezatka szuka posady. Oferty Kurjer z 98 520

Pomocnik fryzjerski
zdolny poszukuje posady od 15. 2. w Poznaniu na skromnych warunkach w salonie mesko-damskim celem wyczerpania się odulacji. Wozniak, Królewska-Huta, ul. Wolności 38, fryzjer. z 98 538

Fotografista
Dla córki mej poszukuje posady w lepszym zakładzie fotograficznym, celem dalszego wykwalifikowania przy codziennym utrzymaniu z dołączeniem do rodziny. Oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod z 98 532

Kuchmistrzini gospodyni
znająca kuchnię polską, francuską oraz wszelkie zaprawy, szuka posady w zakładzie, klinice lub szpitalu najchętniej na Pomorzu, Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera z 98 080

Posady
woźnego, inkasenta lub magazyniera poszukuje, dam 1500 zł kaucji lub pożyczki. Oferty Kurjer z 98 075

Poszukuje
od 1 kwietnia ewentl. 1 lipca posady kierownika administracyjnego fabryki lub przedsiębiorstwa handlowego. Może złożyć kaucję lub zabezpieczenie hipoteczne. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera z 98 937

Samodzielną
książkowa szuka posady zaraz lub 1. 3. Oferty Kurjer z 97 265

Akuszerka
z praktyką szpitalną poszukuje obwodni (wdowa) najchętniej Woj. Poznańskiego. Zgłoszenia Kurjera z 97 952

Kupiec
uczelnicy lat 23, branza kolonialno-delicatesowa, prima referencje, poszukuje posady zaraz lub 15 lutego. Oferty Kurjer z 97 944

Podmłynarz
żonaty, lat 28, obeznaną z wszelkimi maszynami oraz przemianem żytnim i pszennym, odlewaniem kamieni szarych i innych rozruszarki, wykonuje wszelkie reparacje, ostatnia posada w 110 ton, minie przez 4 lata, poszukuje od 1 kwietnia 1930 r. stałej posady jako podmłynarz lub nadmłynarz. Łaskawe oferty proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego pod z 98 527

Korepetytora
dla II. kl. gimnazjum z angielsk. energicznego środowiska. Oferty Kurjer z 98 646

Dentysta technik
samiodejny poszukuje od 1. marca posady. Oferty Z. Duszyński, Bydgoszcz, Fokietka 86 z 98 649

Kasjerka - książkowa
z kilkuletnią praktyką obeznaną z wszelkimi pracami biurowymi szuka posady. Oferty Kurjer z 98 647

Sluzaca
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer z 98 349

Młody szofer
z dobrym świadectwem poszukuje posady, miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer z 98 350

Posługaczka
polec po południu uczciwa, czysta naleci może. Adres Kurjer r.w. 8 642

Bona - freblanka
z długoletnią praktyką, poszukuje posady na stałe lub przychodnią. Zgłoszenia Kurjer z 98 570

Dziewczyna
uczelnicy z długoletnimi świadectwami szuka posady od 15 lutego. Oferty Kurjer z 98 370

Panienka
inteligentna znajdująca się w krytycznym położeniu, poszukuje posady do kuchni lub restauracji zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer z 98 363

Panienka
kawaler, znający w dziedzinie swoich zawodów poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Zgłoszenia Kurjer Poznański z 98 340

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady. Oferty Kurjer z 98 336

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Zgłoszenia Kurjer z 98 331

Panna
z prowincji dobrze gotująca poszukuje posady od 15. 2. Oferty Kurjer z 98 324

Krawcowa
pierzwszorzedna, garderobe damska, dzieleca, dłuższą praktyką przyjmie prace w domu, poza dom Wielkiej Garbary 50. III. p. tr. u P. Bronieckiej. z 98 372

Kucharka
z bardzo dobrymi świadectwami znająca wykwintną kuchnię, pieczenie poszukuje posady. Oferty Kurjer z 98 371

Absolwentka
Szkoły Graficznej poszukuje zaraz posady. Podanie pod adresem: Szpital św. Jerzego w Lubawie, Pomorze. z 98 534

Ogrodnik - strzelec
kawaler, z długoletnią praktyką, obeznaną z usługą i pszczołnictwem poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer z 98 533

Korespondent
polsko-niemiecki ewentl. francuski, znający wszelkie prace biurowe, szuka zaraz posady. Oferty „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 6.02. Pw 9233-6.33

Pani
inteligentna kresowianka, lat 18, nawskroś zaufana, z ukończoną jednoročną szkołą handlową, świadectwa bardzo dobre, poszukuje posady początkującej księgowej korespondentki lub podobnej. Zgłoszenia: Łuszczowski, G.olina, p. Jarocin, zdw 98 298

Szofer - służący
z dobrym świadectwami poszukuje posady zaraz Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 98 290

Młodsza
biurowa maszynistka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 288

Pani
poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa u samotnej osoby. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 98 279

Pani
znająca wszelkie robotki, sztywno prasowanie, przyjmie posadę panny służącej najchętniej w małej kaskawej ofercie do Kurjera zdw 98 275

Zarządczyni
inteligentna z dobrego domu, znająca się na gospodarstwie wiejskiem, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98 268

W nowym przedsięwzięciu
przyjmie posadę student W. S. H. inteligentny, pracowity. Zna jomość korespondencji, księgowości, niemieckiego, praktyka bankowa. Godziny obojętne. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 266

Służąca
lepsza poszukuje posady do wszystkiego do mieszkanie i tylko lepszemu domu zaraz lub 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 255

Krawcowa
wykwalifikowana, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98 253

Fryzjerka
działna w swym zawodzie, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 98 243

Dla
mejsz siostry, sieroty, uczciwej, pracowitej, szukam miejsca od 15 lutego lub 1 marca 1930. Zależy jej na dobrym traktowaniu i stałej posadzie. Zgłoszenia Ostrowska, Gniezno, 3. Mejn 31, nw 8 247

Krawczyni
rutynowana poleca się na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 98 605

Starsza
kucharka samodzielna z doświadczeniem w gotowaniu dla rodziny. Oferty Kurjer zdw 98 632

Esiożkowa
biegła poszukuje posady (najchętniej na wsi). Zgłoszenia Kurjer zdw 98 620

Dziewczyna
z gotowaniem zaraz lub od 15 2, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 98 542

Posługaczka
poszukuje posady na południe Włdy. Oferty Kurjer zdw 98 406

Kucharka
samodzielna z prowincji, umie ła dobrze gotować i zna niemiec kie, poszukuje posady od 15 2, lub od 1 3 1930. Oferty Kurjer zdw 98 247

Kucharka
samodzielna, poszukuje posady ewentl. jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 98 619

Pani
zdrowa, miła, kochająca bardzo dzieci, szuka posady zaraz Poznaniu. Zna się na drobnej szyciu. Oferty Kurjer zdw 98 618

Palacz - maszynista
obeznany z wszelkimi maszynami parowymi i światł. elektr., posiadający dobre świadectwa, poszukuje pracy. Łaskawe Oferty proszę Stofala, Bojaniec, poczta Krzyw. Wlkp., zdw 98 524

Kupiec
branży fotograficznej
pierwszorzędna sija, dobry ekspedient i organizator, władający również językiem niemieckim, poszukuje dobrej posady od 1 marca. Oferty Kurjer zdw 98 525

10 BIAŁYCH DNI 10

Bieliznę kupujesz najtaniej i najlepiej w Poznańskiej Fabryce Bielizny w J. EBERTOWSKI, ul. Nowa 10.

Fabrykaty nagrodz. Grand Prix i złotym medalem P. W. K. Katalogi na bieliznę i łożka metalowe wysyłam na żądanie.

Ogrodnik
nie drzewa owocowe i krzewy ozdobne i porządkuje ogródki fachowo i tanio, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 471

Uczeń
porządnych rodziców pragnie wyuczyć się fryzjerstwa męskiego i damskiego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 477

Dziewczyna
uczniwa z porządnej rodziny, z dobrymi świadectwami, poszukuje jakiegokolwiek pracy z własnym mieszaniem. Oferty Kurjer zdw 98 476

Zbożowiec
młodszy, po wojskowości, szuka posady, branża, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 98 487

Pani
inteligentna, znająca księgowość i pisanie na maszynie, poszukuje jakiegokolwiek posady biurowej lub ekspedientki. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 488

Frańnik
wyższy urzędnik administracyjny poszukuje administracji domów lub innego odpowiedniego zajęcia ubocznego. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 486

Niemka wdowa
bezdzielną poszukuje od 15 2, posady jako gospodyni z gotowaniem do samotnego pana lub małżeństwa (władam jez. polskim). Zgłoszenia Kurjer zdw 98 411

Elewka
wyuczona, z dobrym świadectwem, która pełni już funkcje gospodyni, poszukuje posady jako gospodyni od 15 2, lub później. Zgłoszenia przyjmują T. Wawrzynska, Niatek Mały, pow. Wolsztyn, zdw 98 526

Od
1 kwietnia ewentl. wcześniej poszukuje apteka biegłej siły pomocniczej męskiej. Oferty i polecenia pod dw 4681

Kilku zastępców
poszukuje się dla polskiej instytucji. Śniadeckich 30, II, 4-7, Kw 1591

Zdolni agenci
ogłoszeniu poszukiwani (wysokie wynagrodzenie). Jasna 8 Instytut. Kw 1532

Solidna instytucja
bankowa poszukuje zdolnych zastępców do sprzedaży obligacji premijowych na raty. Niebawała nowość. Bezkonkurencyjne najwyżej prowizje. Poszukujących poręczamy. Zgłoszenia i listy w Skrytka pocztowa 283, nw 7 978

Ekspedjentka
i 2 uczniowie do składu kapeluszy damskich potrzebne. Svenda i Rynek Stary Rynek 43, zgłoszenia od godz 4-6. zdw 98 612

Przyjmę
domokrążnych. Adres wskaże Kurjer zdw 98 569

Apteka
pod Lwem w Lesznie posz. od 1 3 asystenta (ke) z egzaminem wojewódzkim. Tylko siły pierwszorzędne, solidne, samodzielne które władała także językiem niemieckim zechcą nadać oferty z warunkami. Referencje konieczne. dw 4 116

Do
kapeluszy potrzebna bardzo zdolna modystka. Fr. Ratajczak, Paszaj Apollo, zdw 98 636

Sprzedawcy
ewentualnie emerycie znajdują do brzy zarobek przez odwiedzenie gospodarzy i sprzedaż 3 pokupnych artykułów za wysoką prowizję i ew. pensję. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 651

Dziewczyna
do dzieci potrzebne. Wyspińskiego 10, suterena, prawo, zdw 98 546

Technik
dentystyczny, obeznany w szyciu i kauczuku do prac wieczornych może się zgłosić. Kurjer St. Rynek rw 8 627

Fabryka
plaszcz poszukuje krawców do lepszych plaszczów damskich. Woźna 10, II, piętro, rw 8 626

Prasowaczka
działna potrzebna zaraz, Piotra Wawrzyniaka 3, prasownia, zdw 98 671

Pani
do prac biurowych może się zgłosić. Tryumf, Półwiejska 5, zdw 98 586

Apteka
w powiatowym mieście Wielkopolski ma od 1 3 wolną posadę dla elewa lub elewki na 2-letnią praktykę. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 4109

Technik dentystyczny
pracujący w szyciu i kauczuku, może się zgłosić zaraz do mieszkiego powiatowego miasta Zielonka z podaniem warunków. Kurjer zdw 97 825

Ogrodnik młodszy
kawaler na majątek potrzebny od 1 marca r.b. Zgłoszenia potrzebna się skierować pod adresem: K. Przybyła, fabryka wyrobów miesnych Poznań św. Marcina 24, Pw 9249 6.128

Przyjmę
zaraz na kurs onduacji i masażu. Zgłoszenia Kurjer zdw 97 727

Marszantka
samodzielna w pracy potrzebna zaraz. Malczewski, Szkoła 12, zdw 97 926

Za
pożyczenie 3.000 zł dam stała posadę blacharzowi lub slusarzowi. Do objęcia potrzebne świadectwa moralności. Oferty Kurjer zdw 98 142

Kino
miejscowe poszukuje wspólnika, duże zyski zapewnione, wpłata ratami. Oferty Kurjer zdw 98 294

Służące
dobrze polecenia do samodzielnej gotowania i wszelkich prac domowych poszukuje. Maciejowska, Siemiradzkiego 2, Zgłoszenia godz. 4-6. zdw 98 292

Poszukuje
panny (sieroty) do lat 25 do prac domowych u dwóch osób. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 98 289

Poszukiwany
kasjer na prowincji kwarta 1.000 pensja 300 plus odsetki. Oferty Kurjer zdw 98 303

Potrzebna
działna krawcowa do szycia i obrabowywania bielizny na kilka dni. Oferty Kurjer zdw 98 274

Farby
pięćdziesiąt, lakiery, szabloni zabierz, podróżujący, fachowiec zaprowadzony. Poznańskie. Pomorskie. Oferty Kurjer zdw 98 273

Pan malarz
który dnia 4 bm. oświadczył w pracowni rzeźbiarskiej że ma malarnię figur woskowych i zapowiedział swoje przywiezienie rzeczy podać adres lub adresować się do poniedziałku 12 rano. Piekary 13 b. zdw 98 272

Subagenta
młodsze, dzielne, dla firmy zaprowadzonej do sprzedaży cukierków na Poznań zaraz poszukuje. Oferty Kurjer zdw 98 262

Palacz
potrzebny. Zgłoszenia tylko z świadectwami od godz 10 do 11 przed południem. Kino Colosseum, zdw 98 239

Uczeń
z dobrej rodziny ewentl. z utrzymaniem. Zakład fryzjerski. św. Leonarda 2 (Winjary), zdw 98 245

Giant Watch

PRECYZYJNY CHRONOMETR

TRWAŁY ELEGANCKI

Pw 6623 72.53

Freblanka
z pozwoleniem uczenia potrzebna do majątku Pomorze do 6 letniej dziewczynki. Zgłoszenia Poznań, Cieszkowskiego 6, II, p. prof. Zaleska, między 5-6, zdw 98 389

Posadę
stała dam za pożyczkę 3.000 zł, dobra płaca i gwarancja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 388

Księżkowi
do zastawienia bilansu na kilka godzin potrzebny. Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, zdw 98 441

Pomocnik
tapicerski do wszelkich prac wchodzących w zakres tapicerstwa, natychmiast potrzebny. Zgłoszenia Jan Barański, Leszno, Leszczyńskich 37, magazyn mebli, wytwórnia tapicerska, nw 8 233

Kucharka
samodzielna z doświadczeniem, pieczeniem ciast do domu obywatelskiego w Poznaniu do 4 osób potrzebna zaraz. Oferty z podaniem warunków, odpisami świadectw do Kurjera zdw 98 112

Aptekarz (ka)
z prawem zarządu potrzebny (a) od 15 II lub III do miasteczka w Poznanskim. Język niemiecki nie potrzebny, 450 do 500 zł miesięcznie. Wolne utrzymanie i mieszkanie przy aptece. Zgłoszenia wraz z rekomendacjami do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 4 120

Służąca
potrzebna od 15 2 30 do wszystkiego z gotowaniem. Marsz. Focha 83, Dolatkowski, zdw 98 384

Potrzebna
zaraz panna służąca z szyćmiem. Mecenasaowa, Komornicka, Gwarna 19, zdw 98 333

Potrzebna
zaraz sija do zakładu fotograficznego. Zgłoszenia: Agencja gazet M. Kujawski, śrem, pod „Nadzieja”. nw 8236

Bufetowa
znająca kuchnie potrzebna. Zgłoszenia K. Cechmanowa, Śniadalska, Gwarna 18, zdw 98 551

Podróżujących
zaprowadzonych u gospodarzy na wysoką prowizję poszukuje Miba, Zakłady Chemiczne. Poznań, Marszałka Focha 65, zdw 98 561

Zdolne
krawcowa plaszcz damskie. Gen. Prądzyńskiego 18, II, zdw 98 591

Marszantka
dyrektorka siła pierwszorzędna potrzebna. Kurjer zdw 98 360

Ekspedjentka
wymowna i pracowita na stała posadę do oddziału gramofonów potrzebna. Oferty do Kurjera zdw 97 938

Do 600 złotych
miesięcznie zarobek może każdy (a) nie przerywając swych prac. Zalicz złoty znaczkiem pocztowym otrzymasz powiększony numer okazywy oraz warunki współpracy z nami. Marciak - Stanisławów, Słowackiego 20, zdw 94 468

Elew gospodarzcy
na majątek ziemski potrzebny (odszkodowanie za utrzymanie) pożądate. Oferty Kurjer zdw 97 268

82 WOLNE MIEJSCA

Służąca
potrzebna. Nowakowska, Ogrodowa 19, III, zdw 98 445

Retuzer (ka)
potrzebny (a) sztuka Polska. Rynek Łazarski 4, II, p., zdw 98 251

Przyjmuję
agentów do zbierania fotografii. Wysokie wynagrodzenie. Stepię Poznań, Szyperska 15, zdw 98 335

Potrzebna
od 1 3 30 księżkowi lub księżkowi znający księgowość amerykańską, pisanie na maszynie i biegła w rachunkach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 98 323

Księżkowi
samodzielna, polski i niemiecki, poszukiwana. Ceglina II, Kinder, Świerczew (Górczyn), Wniowski piśmiennicze z podaniem pensji. zdw 98 366

Służąca
dobrze gotująca do wszystkiego potrzebna. Inżynierowa, Stróżka, Focha 36, zdw 98 405

Młodszy
działny ekspedient z branży kolonialnej, delikatestwu potrzebny z dniem 1 kwietnia. Wymagana jest znajomość języka polskiego i niemieckiego. B. Jara, Bydgoszcz, Marszałka Focha 14, zdw 98 403

Sprzedaj Poinwenturową

Fortepianów i Pianin

krajowych i zagranicznych po cenach wyjątkowo niskich poleca do 15 b. m.

A. DRYGAS, Wielkopolska Fabryka Fortepianów

Poznań, Kantaka 5. Pw 9238-6.110

Dziewczyna
uczniwa z gotowaniem tylko z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz Zółwowa 5, podwórko I. Zgłoszenia w niedzielę godz 12 1, zdw 98 608

Poszukujemy
organizatorów - posiadających szlachetnie zabiegłych do sprzedaży bardzo korzystnych kombinacji losowych. Oferty: Lwów, Skrytka pocztowa 283, nw 7 977

Dziewczyna
z gotowaniem, dobrymi świadectwami potrzebna od 15 Szewarskiego 13 15, dom tylny I, p. r., lewo, zdw 98 639

Rutynowana
młodsza korespondentka bankowa, pisząca biegle na maszynie, potrzebna zaraz. Znajomość się nografii pożądana. Odpisy świadectw wraz z referencjami należy nadać do Komunalnej Kasz Oszczędności pow. kościelskiego w Kościelcu (Pom.) dw 4 131

Humor zagraniczny

Ustawa antyalkoholowa u czciela trunków.

! UWAGA z 1.30 zł! Dwadzieścia tabletek

w małych pudełkach zamiast niewygodnych proszków unikając rozsypania i krztuszenia bez przykrego

Tabletki od bólu głowy

Magistra A. Bukowskiego.

Usuują szybko nauporozywszy ból głowy. Znak fabryczny praw. zastr. „Trójkąt ze statywem”. Skład zgodnie z Rozp. M. S. W. z dnia 30. VI. 29. § 25 d. **Żądać we wszystkich aptekach.**

Przedpłata na luty 1930 r. za dwa wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu z datką ilust. 4.00, w szengach w mieście 4.50, z odnośnikiem znanym z eksped. 4.00, w szengach w mieście 4.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu z datką ilust. 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4.94 kwartalnie 14.80, pod opaską w Polsce 5.00, pod opaską w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych sija wyszła, proszków w składzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczących numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 4-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie 4-lamowej 150 gr. przed wiadomościami potoczными 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 - P. K. O. Poznań, nr 200 149